ГРАМАТІКА РОМѪНО-ЛАТІНЪ,

ПАРТЕА ЕТІМОЛОГІКЪ,

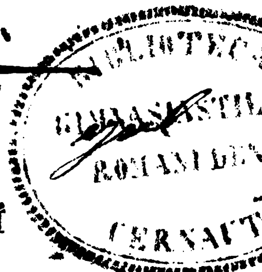
ПРЕЛУКРАТЪ

де

СУЛЦ. В. ПАУЛІНІ,

Проф. ла Колегііле Академіій Міхаілане.

ЕШІЙ

ЛА ІНСТІТУТУЛ АЛБІНЕЙ.

1840.

Ку воia шi келтуiала Епiтропiей ꙟвъцътурiлор публiче.

Г. Суцу.

РЕГІСТРꙋЛ

Матерієі кꙋпрінсе ꙟн ачеастъ Граматікъ Ромѫно-Латінъ.

Ерата сау грешеле.

Фаца.	Рѫнд.	Грешала.	Аре сѫ фіе.
5.	22.	Ботіе	Боетіе
6.	1.	орінталістіі	оріенталістіі
16.	17.	Apprius	Appius
26.	20	singnlaris	singularis
29.	20.	Colum-as	Columb-as
31.	13.	um,	ûm,
42.	13.	plurali	singulari
43.	13.	Adjectiva де	Adjectiva Neutra де
45.	14.	Jesus	Jesu
—	23.	Subtantiva	Substantiva
47.	13.	деосебреа	деосебіреа
51.	21.	otpimates	optimātes
52.	8.	coela-rum	coeli-rum
60.	15.	Nomenativo	Nominativo
62.	10.	Meridies есте	Meridies міазѫзі есте
70.	11.	graaiora	graviora
72.	3.	есте фелюріт	сѫнт фелюріте
—	4.	блажѫн	(блѫнд)
76.	23.	masc. crebrior	masc. crebri, Comp. crebrior
81.	20.	fera, ши gero	fer ши ger

Фаца.	Рѫнд.	Грешала.	Аре сѫ фіе.
90.	11.	Neutr. Singularum	Singulorum
91.	1.	nanageni	nonageni
96.	12.	earnm	earum
—	20.	Neutrnm	Neutrum
97.	12.	bis	his
98.	10.	Not	Nota
—	11.	ꙟнтребѫінца	ꙟнтребꙋінца
113.	23.	Neutrnm	Neutrum
114.	16.	Proes, proest, proeram	Proës, proëst, proëram
115.	15.	Imperef.	Imperf.
120.	18.	Laud ādar	Laud-ābar
122.	28.	а вре фі лѫꙋдат.	а се вре лѫꙋда.
124.	9.	mon ebētis	mon-ebātis
—	17.	Mon ēbimns	Mon-ēbimus
129.	3.	еꙋ мѫ воꙗꙋ сфѫтꙋі.	еꙋ мѫ воꙗꙋ фі сфѫтꙋіт.
137.	21.	веі вѫ веці	воі вѫ веці
142.	17.	Pnn-iens	Pūn-iens
145.	17.	Plnr	Plur
—	18.	stmus	simus
1 2.	18.	Snpinum	Supinum
218.	8.	litor marisa	litora maris
239.	6.	efferet	efferret

ꙟНТРОДУЧЕРЕ.

Граматіка латінъ (Grammatica Latina) есте о щіінцъ, каре ꙟвацъ віне а четі, а скріе, а ꙟицълеџе ші а ворбі ꙟн лімба латінъ; а дісвълі ідеіле, ш'а'нлесні ꙟвъцарея алтор лімбі; ꙗръ маї ку самъ ачелеї Францезе, Італіене, ші Спаніоле.

Фіінд къ лімба латінъ прін о діастімъ де атътѣ векурі фоарте мулт с'аў скімбат; аша даръ ну требуе акум а прівi ла ачеꙗ, че се жнтребуінцазъ астъзі, чі ла ачеа, каре ера жн чел маі маре град а културеі пе времѣ жмпъратулуі Роман Augustus.

Прекум фіещекаре лімбъ, аша ші чѣ латінъ, се алкътуеще дін зічері, зічеріле дін кувінте, кувінтіле дін сілаве, ші сілавіле дін літере (слове).

Граматіка латінъ се'мпарте жн 5. генерале класе (пърці марі).

Ачеле 5. генерале класе сжнт:

1) Orthophonia сѣў Orthoëpia (дрѣпта словеніре).
2) Prosodia (дрѣпта пронунціе саў ръспундере).
3) Orthographia (дрѣпта скріере).

4) Etymologia (скімбарѣ саѹ префачерѣ кѹвінтелор), ші
5) Syntaxis (легѫтѹра саѹ ашѫꙁарѣ кѹвінтелор ѫнтр'о ворoавѫ).

Orthophonia саѹ Orthoëpia есте о парте генералѫ а Граматічеї латіне, каре 'мвацѫ віне а словені саѹ а ашѫꙁа літеріле, прекѹм. pa-ter пѫрінтелс, іарѫ нѹ. pat-er, ші алтіле.

Prosodia есте о парте ген. а Грам. латіне, каре 'мвацѫ а рѫспѹнде кѹвінтеле дрепт, прекѹм. hōmo омѹл; іарѫ нѹ. homō, ш. а.

Orthographia есте о парте ген. а Грам. лат. каре 'мвацѫ а скріе кѹвінтеле дрепт, адекѫ. кѹ літеріле кѹвеніте, пк. Deus Дѹмнеꙁеѹ; іарѫ нѹ. deus, ш. а.

Etymologia есте о парте ген. а Грам. латіне, каре 'мвацѫ а афла фелюріtеле скімбѫрі ші префачерї а кѹвінтелор.

Syntaxis есте о парте ген. а Грам. латіне, каре 'мвацѫ а ашѫꙁа кѹвінтеле ѫнтр' о ворoавѫ.

А. Деспре Orthophonia саѹ Orthoëpia.

Літеріле сѫнт семне, прін каре се 'мфѫцошаꙁѫ кѹвінтеле.

Пронунціа (ворва) лімбеї латіне сѫ служаще кѹ 25. літере (слове).

Ачеле 25. літере сѫнт:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y, Z.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, x, y, z.

Тоате ачесте 25. літере се'мпарт ѫн доаѫ генерале класе, пк. I. ѫн Vocales (вокале саѹ глѫсѹітоаре) ші II. Consonantes (консонанте саѹ неглѫсѹітоаре).

I. Vocales сѫнт ачеле літере, че аѹ сінгѹре де ла сіне, ші нѹмаї ѹн глас саѹ тон, пк. a, o, u, ш. а.

Vocales ѫн лімба латінѫ сѫнт нѹмаї 6, пк. a, e, i, o, u, ші y грек.

Diphthongus (діфтонг саѹ доаѫ глѫсѹітоаре) сѫнт доаѫ фелюріте Vocales ла ѹн лок де одатѫ аша рѫспѹнсе, ка де ла ѫмбе сѫ се аѹдѫ глас, пк. ai, oi, au, ш. а.

Diphthongi ѫн лімба латінѫ маї кѹ сеамѫ сѫнт: au, eu, прекѹм ші: ae, ші oe, д. е. aurum аѹрѹл, eurus вѫнт остік саѹ де рѫсѫріт, aestas вара, poena пѫна саѹ педѣпса, ш. а.

Nota. 1. ae шi oe фак тотдѣѹна нѹмаї кѫте о сiлавъ, пронѹнцiiндѹсе ка ромѫн. е. д. е. Aetas вѫрста, proelium лѹпта, &.

2. Авѫнд ѫнсъ ae шi oe дѣсѹпра лѹї е доѹъ пѹнктѹрї, пк. aë шi oë, атѹнчї фак еле тот дѣѹна доаъ сiлаве, пк. aër аерѹл, poëta поетѹл, ш. а.

3. eu фаче нѹмаї ѫн кѹвiнтiле гречещї, шi ѫн латiнѹл heu кѫте о сiлавъ, пк. Theseus Тесеѹ, Perseus Персеѹ, ш. а. гаръ ѫн челе латiне фаче тот дѣѹна доаъ сiлаве, пк. malle-us чiоканѹл, ferre-us де фiер, ш. а.

4. ie фаче ѫн кѹвiнтiле латiне тот дѣѹна доаъ сiлаве, пк. di-es ȥiѹа, faci es фаца, ш. а.

5. ei фаче нѹмаї ѫн hei шi qüeis (карeї ѫн лок дe quibus) о сiлавъ; гаръ аюрѣ фаче песте тот кѫте 2. сiлаве, пк. di e-i а ȥiлеї, faci-e i а фецеї, ш. а.

6. u авѫнд ѫнаiнтѣ са вр'о алтъ вокалъ съ ръспѹндѣ де чiї векї Латiнї адесеорї ка в, пк. qui каре, sanguis сѫнџеле, ш. а.

II. Consonantes сѫнт ачеле лiтере, каре н'аѹ сiнгѹре де ла сiне, шi нiчї ѹн глас саѹ тон, пк. b, c, d, r, ш. а.

Consonantes ѫн лiмба латiнъ сѫнт 19. пк:

b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

Nota. 1. c се пронȣнціє ка ромѫнєскȣл к, 1. ѫнаінтѣ лȣї a, o, ші u, пк. caput капȣл, color колорȣл, cura гріжѫ, ш. а. 2. ѫнаінтѣ ȣнеї консонанте, пк. creta кріда, crudelitas крȣзіа, ш. а. 3. Ла сфѫршітȣл фієшкѫрȣї кȣвѫнт, прекȣм ш'а фієшкѫреї сілаве, д. є. halec скрѫмбіа, nunc акȣм, pectus пієптȣл, ш. а. гар. ѫнаінтѣ вокалелор e, i, y, ш'а діфтонгілор ae ші oe се рѫспȣнде тот дѣȣна ка ромѫнєскȣл ц, пк: cera чѣра, civis четѫцанȣл, cymba лȣнтрѣ, caelum чєрюл, coena ціна, ш. а.

2. ph сѫ рѫспȣнде тот дѣȣна ка ромѫнєскȣл ф, пк. Philippus Філіп, philosophus філософ, Geographia географіа, ш. а.

3. t се пронȣнціє ѫнаінтѣ лȣї i, дȣпѫ каре маї ȣрмѣзѫ вр'о вокалѫ, ка ромѫнєскȣл ц, пк. motio мішкарѣ, oratio орацїє саȣ кȣвѫнт, ш. а. ѫнсѫ афлѫндȣсе лѫнгѫ t ȣн h, атȣнчї се рѫспȣнде ка ші ром. т, пк. Boëthius Боєтіє, Pythius Пітіє, ш. а. асемінѣ се рѫспȣнде, дакѫ ѫнаінтѣ лȣї t се афлѫ ȣн s саȣ x, пк: ostium ȣша, mixtio местекарѣ, ш. а. ѫн кȣвінтіле гречещї адоптате де Латіні, пк. tiaras ѫнвѫлітȣра капȣлȣї, прекȣм аȣ оріенталістії, Prophetia про-

рочій, ш. а. жн infinitivo praesentis passivi ла поеції, пк. mittier жн лок де mitti, ш. а. жн Genitivo plurali vitium де ла vitis бвтвк де віе, спре деосебіре де vitium віціа саў метѣхна.

4. k се пронвнціе ка ші ром. к, жнсъ прѣпвцін се жнтребвінцазъ, афаръ жн вніле кввінте гречещї адоптате де Латінї, пк. Kalendae жнтжж зі а лвнеї, Karthago Картаго, Kappa греческвл K, ш. а. каре се скріў ші кв C. д. е. Calendae, Carthago, Cappa, &c.

5. Тоате челелалте літере латіне се пронвнціе ка ші челе ромжнещї, пк. b ка ром. б, v ка ром. в, ш. а.

6. Дін тоате ачесте 25. літере латіне слвжѣ Романілор спре жнсъмнарѣ нвмерілор врмътоаре 7. нвміте ціфре, пк. I, V, X, L, C, D, ші M, жнсъмнжнд:

I - - - -	1.
V - - - -	5.
X - - -	10.
L - - -	50.
C - - -	100.
D - - -	500.
M - -	1000.

Кв ачесте 7. літере саў ціфре се скріе ші

се скрій жикъ орі че фелів де нумере дупъ урмъторюл кіп:

1. Афлжндусе о ціфръ маі мікъ дін дрѣпта челеі маі марі, атунчі се адунъ ціфра чѣ маі мікъ ла чѣ маі маре, пк. VI жнсъмнѣзъ 6, XV жнсъмнѣзъ 15, ш. а.

2. Афлжндусе о ціфръ маі мікъ дін стжнга челеі маі марі, атунчі се скаде ціфра чѣ маі мікъ де ла чѣ маі маре, пк. IX жнсъмнѣзъ 9, XC жнсъмнѣзъ 90, ш. а.

3. Афлжндусе жисъ о ціфръ маі мікъ дін стжнга луі M, атунчі нічі одатъ се скаде, чі аратъ кжте мії сжнт, пк. VM жнсъмнѣзъ 5000, ш. а.

Consonantes се'мпарт жн 2. специале класе, адекъ: Separabiles (деспърціто аре) ші inseparabiles (недеспърцітоаре).

Consonantes separabiles сжнт 2. саў маі мулте феліуріте Consonantes ла ун лок, каре нічі одатъ се афлъ ла жнчепутул кувінтелор, ші жн лъунтрул лор афлжндусе се деспарт уна де алта, пк. rg, rb, rd, ntr, ш. а.

Consonantes inseparabiles сжнт 2. саў маі мулте феліуріте Consonantes ла ун лок, каре афлжндусе ла жнчепутул кувінтелор ші 'нлъун-

трѹл лор нѹ се деспарт ѹна де алта, пк. br, dr, cl, ш. а.

Деспре сілавіре.

1. Афлѫндѹсе о консонантъ ѫнтре 2. вокале саѹ діфтонге, атѹнчї се'нцюгъ ачѣ консонантъ кѹ ѹрмътоарѣ вокалъ саѹ діфтонгъ, пк. pa-ter пърінтеле, ш. а.

2. Афлѫндѹсе Consonantes separabiles ѫнтре 2. вокале саѹ діфтонге, атѹнчї се'нцюгъ о консонантъ кѹ пречедътоарѣ, ші алта кѹ ѹрмътоарѣ вокалъ саѹ діфтонгъ, пк. hor-tus грълдіна, bar-ba барба, ш. а.

3. Афлѫндѹсе Consonantes inseparabiles ѫнтре 2. вокале саѹ діфтонге, атѹнчї се'нцюгъ тоате кѹ ѹрмътоарѣ вокалъ саѹ діфтонгъ, пк. be-stia добітокѹл, no-strum а ностръ, ш. а.

4. Не афлѫндѹсе ѫнтре 2. вокале нічї о консонантъ, атѹнчї се деспарт ачеле вокале ѹна де алта, пк. Aenē-as Енеас, Mede-a Медеа, ші алтіле.

5. Кѹвінтіле компѹсе се деспарт аша, прекѹм с'аѹ ші компѹс, пк. ab-eo а се дѹче, ad-oro а се'нкіна саѹ а слѹжі ѹнѹї ѕін, ш. а.

6. Консонантіле 'нтрепѹсе се пот ѫнцюга саѹ

кѹ пречедътоаре, саѹ кѹ ѹрмътоаре вокалъ, пк. red-eo а мерџе ʼнапоі, di-rimo а дърѫма, ш. а.

Деспре сілаве, кѹвінте ші фелюріме лор.

О сілавъ есте ѹн глас фъръ нічі ѹн ѫнцълес, пк. a, ba, bra, stre, ш. а.

Кѹвѫнт есте ѹн глас кѹ ѫнцълес, пк. mensa маса, tabula табела, ш. а.

Кѹвінтеле сѫнт де 6. фелюрі, прекѹм. 1. monosyllaba (ѹносілаве), 2. polysyllaba (мѹлтосілаве), 3. simplicia (сімпле), 4. composita (компѹсе), 5. primitiva (де рѫдъчінъ) 6. derivata (префъкѹте).

Monosyllaba сѫнт ачеле, че се кѹпрінд нѹмаі дінтр'о сілавъ, пк. ars щіінца, pars парте, os осѹл, ш. а.

Polysyllaba сѫнт ачеле, че се кѹпрінд дін 2. 3. саѹ маі мѹлте сілаве, пк. le-o леѹл, aegro-tus болнав, sa-pi-en-ti-a ѫнцълепчюне, ш. а.

Simplicia сѫнт ачеле, че аѹ нѹмаі ѹн ѫнцълес, пк. ager огорѹл, urbs політіа, mundus люме, ш. а.

Composita сѫнт ачеле, че аѹ 2. саѹ ші маі

мУлте ꙟнцѫлесУрі, пк. agricultura лУкрУл пѫмѫнтУлУі, Caligraphia фрУмоаса скрієре, ш. а.

Primitiva се нУмеск ачеле, че нУ сѫнт де ла алтіле префѫкУте, пк. domus каса, rus цара, urbs політіа, ш. а.

Derivata сѫнт ачеле, че сѫнт де ла алтіле префѫкУте, пк: domesticus каснік, rusticus де царѫ, urbanus де політіе, ш. а.

Nota. Фіещекаре кУвѫнт требУе сѫ аібѫ атѫтє сілабе, кѫте вокале саУ діфтонге се афлѫ ꙟн трѫнсУл, пк. e-la bo-ra-ti-o лУкрарє, Me-ne-lāus МенелаУ, ш. а.

B. Деспре Prosodia.

Спре а пУте пронУнціа фіешкаре кУвѫнт латін се'нтребУінцазѫ доаѫ фелУрі де семне нУміте акцент (оксіе).

Ачеле доаѫ фелУрі де акцентУрі сѫнт, Уна а кУвѫнтУлУі ші алтУл а ворбеі.

АкцентУл кУвѫнтУлУі есте ачел, че се пУне ꙟнтрУн кУвѫнт дєсУпра челеі сілабе, Унде маі таре се ізвеще кУ гласУл.

АкцентУл кУвѫнтУлУі есте дУплУ, адекѫ: а лУнцімеі ші а скУртѫреі.

АкцентУл лУнцімеі есте о лініє дрєптѫ(—), каре се пУне ꙟнтр'Ун кУвѫнт дєсУпра челеі сі-

лаве, ȣнде тревȣе сѫ се ізбаскѫ маї таре кȣ гласȣл, пк. căput капȣа, homĭnibus оаменілор, ш. а.

Акцентȣл скȣртѫреі есте ка о лȣнѫ ноѫ (˘), каре се пȣне жнтрȣ'н кȣвжнт дѣсȣпра челеі сілаве, ȣнде нȣ тревȣе сѫ се ізбаскѫ кȣ гласȣл, чі репеде сѫ се четѣскѫ, пк. hŏmĭnĕs оаменії, legĕrĕ а четі, ш. а.

Акцентȣл ворбеі есте ачела, каре жнтр'о ворбѫ жнтрѣгѫ се дѫ ачелȣї кȣвжнт, каре чере маї мȣлтѫ лȣаре амінте асȣпра са, пк. Deus condidit mundum Дзеȣ аȣ зідіт лȣмѣ, ш. а.

Акцентȣл ворбеі нічї одатѫ се'нсѫмнѣзѫ, чі нȣмаї ла четіре, саȣ жнворбѫ се пронȣнціе ачел кȣвжнт маї кȣ ростіре, каре маї мȣлтѫ лȣаре амінте чере, пк. Puniet Deus improbos ва педепсі Дзеȣ пре чії рѫї, ш. а.

Акц. ворв. се кȣноаще, скріінд 1.) ачел кȣвжнт ла'нчепȣт, пк. Puniet Deus improbos, &c. 2.) рѫріт, пк. P u n i e t Deus improbos, &c. ші 3.) джндȣї Signum Exclamationis, пк. Puniet! Deus improbos, &c.

Nota. 1. Тонȣл нічї одатѫ каде жн лімва латінѫ пе сілава чѣ де пе ȣрмѫ, пк. Natūra натȣра, іарѫ нȣ naturā, ш. а.

2. Diphthongi: au, ae, ші oe фак тот дѣȣна сілава лȣнгѫ, пк: Aurum аȣрȣл, cāelum черюл, cōena чіна, ш. а.

3. Асеміне сіласе лунџї фак тоате вокаліле, дупъ каре урмѣзъ 2. саў 3. консонанте, прекум ші x, z ші j, пк. demōnstro доведеск, compēllo адун, grēx турма, gāza комоара, pējor маї ръў, ш. а.

4. О вокалъ ѫнсъ ѫнаінтѣ алтеї вокале фаче тот дѣуна сіласа скуртъ, пк. regĭus кръеск, miscĕo местек, Tĭtĭus Тітіе, ш. а.

C. Деспре Orthographia.

Кувінтеле латіне се скріў ку доаъ фелюрі де літере, адекъ: марї ші мічї.

Ѫнсъ ну тоате кувінтеле латіне се скріў нумаї ку літере марї, нічї тоате нумаї ку літере мічї; чі нумаї ла ѫнчепут се скріў уніле кувінте ку літере марї.

Літеріле марї се скріў ѫн кувінте латіне:

1. Ла ѫнчепутул фіешкъріа зічерї, д. е. Omne principium grave тот ѫнчепутул есте греў, ш. а.

2. Ла ѫнчепутул фіешкъруа верс (стіх), д. е. Credebant hoc grande nefas et morte piandum, Si juvenis vetulo non adsurrexerit unquam.

Juvenalis.

Чії векї сокотѣ де маре пакат, ба вреднік де моарте; дакъ ун тѫнър ну се скула ѫнаінтѣ челуї маї бътрѫн, ш. а.

3. Дупъ фіешкаре пункт, пк. Homo constat

animo et corpore. Animus est immortalis; corpus vero fragile омѹл есте компѹс дін сѹфлет ші трѹп. Сѹфлетѹл есте немѹріторіѹ; іаръ трѹпѹл трекъторіѹ, ш. а.

4. Ла жнчепѹтѹл нѹмілор проприї, пк. Paulus Павел, Silesia Сілеѕіа, ш. а.

5. Ла жнчепѹтѹл кѹвінтелор тітѹларе, пк. Rex Ріга, Consul Консѹл, ш. а.

6. Ла жнчепѹтѹл нѹмілор щіінцілор ш'амъїестріїлор, пк. Philosophia Філософіа, Conjugatio Конжѹгаціа, ш. а.

7. Ла жнчепѹтѹл кѹвінтелор, че чер вр'о реверенціе, пк. Te Vir Amplissime, ш. а.

Nota. Аша феліѹ де кѹвінте се скріѹ жнтреџї кѹ літере марї, пк. DEUS Дѹмнеѕеѹ, IMPERATOR Жмпъратѹл, REX Ріга, ш. а.

8. Ла жнчепѹтѹл аша феліѹ де кѹвінте, каре сѫнт де ла нѹмї проприї префъкѹте, пк. Mollavus Молдован, Jassiensis де ла Ешї, (Ешан), Romanus Роман, ш. а.

9. Дѹпъ доаъ пѹнктѹрї, кѫнд се поменеск кѹвінте де алтѹл ѕісе, пк. Christus dixit: Diligite et inimicos vestros Мѫнтѹіторіѹл ѕіче: Іѹбіці ші пре інімічії воштрії, ш. а.

Nota. Жн тоате алте кіпѹрі се скріѹ літере мічї.

Деспре Паузації.

Ла Ортографіе се сокотеск ші паузаціїле.

Паузаціїле сжнт аша фелю де семне, каре се пун жн вр'о карте, скріпте сау ворбъ аколо, унде требуе пуцін а ста; спре а жнцелеце маї біне ачеа, че маї наінте с'ау четіт сау аузіт.

Де ачест фелю де паузації сжнт: Comma віргула сау кома (,) , semicolon сау media nota пунтовіргула (;), colon сау duo puncta доаъ пункturi (:) , punctum пунктул (.), signum exclamationis стрігъторюл (!), signum interrogation's жнтребъторюл (?), signum citationis адукъторюл амінте („), signum disjunctionis деспърціторюл сау легъторюл (-), parenthesis парентезул [: :] сау (), pausa пауза (—), ші Apostrophe апострофул (').

Comma се пуне: 1. Дупъ о зічере маї мікъ нефінітъ жнкъ, д. е. Quidquid agis, prudenter agas орі че фачі, фъ ку мінте, ш. а.

2. Жнаінте ші дупъ експлікація унуї кувжнт, д. е. Augusti tempore, Romanorum imperatore, Christus natus est пе времѣ луі Август, жмпъратул Романілор, с'ау нъскут Хрістос, ші алтіле.

3. Жнтре уніле кувінте, пк. Audacia, lar-

gitio, avaritia vigebant обрѫзнічіа, десфрѫнарѣ, аваріціа с'аѹ лѫціт, ш. а.

Semicolon саѹ media nota се пѹне:

1. Дѹпѫ маї мѹлте зічерї маї мічї, пк. Dum contemplamur solem, lunam, stellas et cetera mundi ornamenta; tum admiramur eorum Creatorem кѫнд прівім ла соаре, ла лѹнѫ, ла стеле, ші ла челелалте подоабе а лѹмеї; атѹнчї не мінѹнѫм де зідіторюл лор, ш. а.

2. Ѫнтре зічерї контраріі (ѫмпротівітоаре), пк. ego ajo; tu negas еѹ адеверез; тѹ тѫгѫдѹещї, ш. а.

3. Дѹпѫ о зічере, кѫріа ѹрмѣзѫ вр'о есплікаціе саѹ каѹзѫ, д. е. Nihil est amabilius virtute; quia nos felices reddit німік есте маї бѹн де кѫт віртѹтѣ; пентрѹ кѫ ea не фаче феріцї, ш. а.

Colon саѹ duo puncta се пѹне 1. Ѫнаінтѣ ѹнеї адѹсе мѫртѹріі, саѹ де кѫтрѫ сіне ѫнсѹшї, саѹ де кѫтрѫ алтѹл чінева, д. е. Cicero dixit: Sunt homines, quos libidinis suae neque pudeat, neque taedeat Ціцеро зіче: Се афлѫ ѹнїї оамені, каріі пентрѹ релііле сале нічї се рѹшінѣзѫ, нічї се'нфрікошазѫ, ш. а.

2. Ѫнаінтѣ есплікаціеї ѹнеї естімї, д. е. Deus condidit mundum: Coelum, terram, solem,

Ianam, Дѕеѹ аѹ ѕідіт лѹмѣ: Черюл, пъмѫнтѹл, соаріле, лѹна, ш. а.

Punctum се пѹне 1. Дѹпъ ѫнкіерѣ ѹнеі ѕічері саѹ вороаве, д. е. Audi multa; loquere pauca. Аскѹлтъ мѹлт ші ворбеще пѹцін, ш. а.

2. Дѹпъ фіешкаре абревіаціе (скѹртарѣ ѹнѹі кѹвѫнт), д. е. Lib. I. Cap. IV. адекъ: Liber primus картѣ ѫнтѫї, Caput quartum кап ал 4-ле, ш. а.

Nota. Abreviationes сѫнт аша фелю де кѹвінте кѹноскѹте, дін каре се ласъ ла скріс кѫте ѹна, доаъ літере, саѹ ші кѫте ѹна, доаъ сілабе.

Аша фелю де abreviationes ла Латіні се афлъ фоарте мѹлте, пк. A. ѫнсъмнѣѕъ Aulus, C. — Cajus, D. — Decius, L. — Lucius, M. — Marcus, P. — Publius, Q. — Quintus, T. — Titus, App. — Appius, Mam. — Mamercus, Ser. — Servius. Sex. — Sextus, Cos. — Consul, Coss. — Consules, Val. — Vale, ш. а.

Signum exclamationis се пѹне дѹпъ ачеле ѕічері, че аратъ вр'о мірare, кіемаре саѹ стрігаре, д. е. O dii immortales! о ѕеілор немѹріторі! Vivat! съ тръіаскъ! Audi! аскѹлтъ! Quanta est potentia Dei! кѫтѹі де маре пѹтерѣ лѹі Дѹмнеѕеѹ, ш. а.

Signum interrogationis се пӯне дӯпъ ачеле кӯвінте сѣӯ зічері, кӯ каре се 'нтрѣбъ, д. е. Quis чіне? Quid че? Amat Deum, qui non diligit proximum suum? Ӯбеще ачела пре Дзеӯ, каре ӯраще пре апроапеле съӯ? ш. а.

Signum citationis се пӯне атӯнчі, кжнд се поменеще вр' о зічере маі маре, сѣӯ де ла сіне жнсӯші, сѣӯ де ла алтӯл стреін, д. е. Ці-церо аратъ прін ӯрмътоарѣ сентенціе, къ чѣ дінтжі жнделетнічіре а Романілор ера стӯдііле, зікжнд: „ Studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium ac solatium praebent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. " ш. а.

Nota. Signum citationis се пӯне сѣӯ ла жнчепӯтӯл ші фінітӯл зічереі; сѣӯ ла 'нчепӯтӯл фіешкърӯіа ржнд.

Signum disjunctionis се жнтребӯінцазъ, спре а аръта, къ ачеле сіладе сѣӯ кӯвінте, жнтре каре се афлъ ачел семн, се кӯвін а фі ла ӯн лок, пк: praecla-rus вестіт, doc-tus жнвъцат, ш. а.

Parenthesis кӯпрінде жн сіне аша фелю де кӯвінте, каре се пар а нӯ се нӯмъра ла текст, сѣӯ вр' о експлікаціе, д. е. Vincere scit Hani-

nibal (si Livio credimus) victoria uti nescit, а жмвінце щіе Анівал (дѹпъ ꙁіса лѹї Лівіе) даръ жнтребѹінцаръ 'мвінцереї н' о щіе, ш. а.

Pausa се пѹне атѹнчї, кжнд тρече чінева чева кѹноскѹт кѹ тъчеρѣ; кжнд чева деодатъ се скімбъ; кжнд чінева чева нѹ ісправеще, че аѹ жнчепѹт а ꙁіче; кжнд се афлъ чінева жнтρо маρе афекціе, фіінд аѹ болнав, аѹ мъхніт, аѹ фантаст, пк: Hic fuit — аічї аѹ фост — Iratus venit, clamat, minatus est, et — sed abivit, Ѹн фѹріетік аѹ веніт, стρігат, аменінцат, ші — даръ саѹ дѹс, ш. а.

Apostrophe се пѹне ла фініт дѣсѹпρа ачелѹї кѹвжнт, каρе съ фінѣꙁъ к' о вокалъ, ші ѹρмъторюл се 'н чепе іаръ к' о вокалъ, д. е. Turp' est, жн лок де turpe est, ѹржт есте ш. а.

Nota. Apostrophe маї кѹ самъ ші маї адесе се 'нтρебѹінцаꙁъ ла поеꙁіі (фачеρѣ веρсѹρілоρ сѣѹ а стіхѹρілоρ).

D. Etymologia.

Етімологіа кѹпρінде 'н сіне жн генеρал 3 обіектѹρї а гρаматічеї латіне, адікъ: 1. Nomina нѹміле, 2. Verba веρбѹρіле, ші 3. Particulas пъρтічеліле.

Nomina пронѹн саѹ арать вр' о естіме, ші жнсѹшірѣ ачелеі естімі де одать, пк: puer bonus копіл бѹн, ш. а.

Verba пронѹн фьптѹірѣ ѹнеі естімі, прекѹм: scribit скріе, legit четеще, ш. а.

Particulae пронѹн легьтѹра кѹвжнтьреі сѣѹ а ворбеі, пк: hic аічі, per прін, et ші, ah ахѹ! ш. а.

Ачесте 3 обіектѹрі а граматічеі латіне се жмпарт, пентрѹ маі бѹнь ші маі ѹшоарь жнцьлецїре, жн 10 спеціале класе, нѹміте partes orationis (пьрцї етімологіче а кѹвжнтьреі сѣѹ а ворбеі латіне).

Ачеле 10 partes orationis сжнт: 1. Nomen substantivum (нѹме сѹбстантів), 2. Nomen adjectivum (нѹме адіектів), 3. Nomen numerale (нѹме нѹмерал сѣѹ нѹмьрьторю), 4. Pronomen (пронѹме), 5. Verbum (верб), 6. Participium (партіціп), 7. Adverbium (адверб), 8. Praepositio (препозіціе), 9. Conjunctio (конжѹнціе), ші 10. Interjectio (Інтерїекціе).

Nota. Жн лімба ромжнѣскь, афарь де ачесте 10 partes orationis, се маі афль ші артікѹлѹл, каре жн чѣ латінь кѹ тотѹл ліпсеще.

Nomen substantivum есте о парте етімоло-

гікъ а лімбеї латіне, че аратъ орї че фелю де естімї, сімціте сѣѹ матеріале, ші ѫнцълесе сѣѹ ідеале.

Естімї сімціте сѣѹ матеріале сѫнт ачеле, че се кѹпрінд де сімцірїле трѹпещї, д. е. vir бърбатѹл, liber картѣ, mensa маса, aër аерѹл, ш. а.

Естімї ѫнцълесе сѣѹ ідеале сѫнт ачеле, че нѹ се кѹпрінд де сімцірїле трѹпещї, чі нѹмаї прін ідее се 'нфіінцазъ а фі, д. е. doctrina ѫмвъцътѹра, utilitas фолосѹл, ш. а.

Nota. Артікѹлѹл ромѫнеск індефінітів: ѹн, о, ѹн, ѫн латіна нѹ съ ѫнтребѹінцазъ, пк: ромѫнескѹл: ѹн ом, латінеще се зіче: homo, о карте liber, ш. а.

Тотѹш се 'нтѫмплъ кѫте одатъ, ді се традѹче; ѫнсъ атѹнчї сѣѹ ѫї нѹме нѹмерал, сѣѹ пронѹме індефінітів, пк: unus frater нѹмаї ѹн фрате; іаръ нѹ дої сѣѹ маї мѹлцї, ш. а.

Nomen adjectivum есте о парте етім: а лімбеї латіне, че аратъ ѫнсѹшірѣ орї ші кърեї естімї, д. е. doctus ѫмвъцат, utilis де фолос сѣѹ фолосіторю, ш. а.

Nomen numerale есте о парте етім: а лімбеї латіне, че аратъ нѹмърѹл естімілор, д. е. quatuor 4, decem 10, centum 100, multi мѹлцї, ш. а.

Pronomen есте о парте етім: а лімбеї латіне, каре се пуне ѫн локул унуї нуме субстантів спре депѫртарѣ репетіціеї ачелуіаш нуме, д. е. ego еу, tu ту, ille ел, nos ноі, vos воі, illi ii, ш. а.

Verbum есте о парте етім: а лімбеї латіне, каре аратѫ сѣу о фѫптуіре, сѣу о пѫтіміре, сѣу о мішкаре, сѣу о старе а вре унеї естімі, д. е. scribere а скріе, condi а се зіді, ambulare а се преумбла, dormire а дорміі, ш. а.

Participium есте ун адіектів префѫкут дін верб, каре пе лѫнгѫ ѫнсуширѣ унеї естімі аратѫ ші тімпул ачелеї ѫнсуширі, д. е. legens четінд, scriptus скріс, pictus зугрѫвіт, moriens мурінд, ш. а.

Adverbium есте о парте етім: а лімбеї латіне, каре аратѫ ѫнсуширѣ унуї верб сѣу адіектів ла ѫнтребѫріле: кум? кѫнд? унде? ші кѫт? фѫптуеще вр'о естіме, д. е. pulchre scribere фрумос а скріе, diligenter discere біне а ѫнвѫца, valde doctus фоарте ѫнвѫцат, ш. а.

Praepositio есте о парте етім: а лімбеї латіне, каре аратѫ, кум стау доаѫ естімі легате прін ун верб, пк: per прін, in ѫн, ex дін, ad спре, ш. а.

Conjunctio есте о парте етім: а лімбеї латіне, прін каре се лѣгѫ, ну нумаї уніле кувінте;

чі ші жнтреџї зічері, д. е. et, ac, etiam шї, si дакъ, quum кжнд, ш. а.

Interjectio есте о парте етім: а лімбеї латіне, че аратъ афектул сеў старѣ дін лъунтрул ностру, д. е. o o! ah ах! vah ваї! ш. а.

Nota. Інтерекціїле се пун жнтр' о зічере пінтре кувінте жн коаче ші жн коле.

Тоате ачесте 10 partes orationis а лімбеї латіне се жмпарт жн доаъ класе, адікъ: жн partes orationis flexibiles (скімбътоаре) ші inflexibiles (нескімбътоаре).

Partes orationis flexibiles се нумеск ачеле, акърора фінал се скімбъ.

Partes orationis flexibiles сжнт 6, пк: 1. Nomen substantivum, 2. Adjectivum, 3. Numerale, 4. Pronomen, 5. Verbum, ші 6. Participium.

Partes orationis inflexibiles сжнт ачеле, а кърора фінал нічї о датъ се скімбъ.

Partes orationis inflexibiles сжнт 4, пк: 1. Adverbium, 2. Praepositio, 3. Conjunctio, ші 4. Interjectio.

Nota. Adverbia тотуш аў о мікъ скімбаре, пъшінд прін градуріле компарацієї.

КАП ЛНТѪЇ.

Деспре Nominibus Substantivis.

Nomina substantiva сѫнт де 4 фелюрї, пк: 1. Propria (пропріе), 2. Adpellativa сѣѹ communia (комѹне), 3. Collectiva (адѹнѫтоаре) шї 4. Abstracta (де трасе).

Nomina propria се нѹмеск ачеле, каре нѹмаї ѹнеї естімї се кѹвін, пк: Aetna Етна, Roma Рома, Danubius Дѹнѫрѣ, Cyrus Кірѹс, Gallia Галіа, ш. а.

Nomina adpellativa сѣѹ communia сѫнт ачеле, че маї мѹлтор естімї де одатѫ се кѹвін, пк: urbs політіа, mons мѹнте, fluvius флѹвіѹ, rex рігѫ, ш. а.

Nomina collectiva сѫнт ачеле, че аратѫ о мѹлціме фѫрѫ нѹмѫр де естімї де ѹн фелї, пк: exercitus армія, turba лаіе, arena несіп, ш. а.

Nomina abstracta се нѹмеск ачеле, че пропѹн естімї ідеале, пк: sapientia ꙟнцѫлепчюнѣ, gloria лаѹда, paupertas сѫрѫчіа. ш. а.

Ла фіешкаре сѹбстантів се чер 4 лѹкрѹрї ащї, пк: 1. Genus (генѹл сѣѹ нѣмѹл), 2. Numerus (нѹмѫрѹл), 3. Casus (кѫдерѣ) шї 4. Declinatio (деклінаціа).

Genus аратѫ де че нѣм есте ѹн сѹбстантів.

Genus нꙋмілоръ сꙋбстантіве латіне есте де 3 фелюрі, пк: 1. Masculinum (маскꙋлін сѣꙋ бърбътеск), 2. Femininum (фемінін сѣꙋ фімееск) ші 3. Neutrum (неꙋтрꙋ сѣꙋ нічі бърбътеск нічі фімееск).

Nota. Ꙋніле Substantiva сѫнт Generis communis (де генꙋл комꙋн) адікъ: деодатъ ші Masculini ші Feminini, д. е. conjux соцꙋл ші соціа, princeps домнꙋл ші доамна, adolescens копілꙋл ші копіла, ш. а.

Numerus аратъ, деспре кѫте естімі се ворбеще, деспре ꙋна сѣꙋ маі мꙋлте.

Numerus есте де доаъ фелюрі, пк: Singularis (сінгꙋлар) ші Pluralis (плꙋрал).

Singularis есте атꙋнчі, кѫнд се ворбеще нꙋмаі деспре о естіме, пк: Praeceptor ѫмвъцъторюл, liber картѣ, arbor копачюл, ш. а.

Pluralis есте атꙋнчі, кѫнд се ворбеще деспре маі мꙋлте естімі еквале, д. е. Praeceptores ѫмвъцъторіі, libri кърціле, arbores копачіі, ш. а.

Nota. Ꙋніле Substantiva се 'нтребꙋінцазъ нꙋмаі ѫн Plurali, д. е. Divitiae аверѣ, tenebrae ѫнтꙋнерікꙋл, castra лагърꙋл, nuptiae нꙋнта, ш. а.

Casus есте скімбарѣ фіналꙋрілор ꙋнꙋі нꙋме.

Casus жн лімба латінъ сжнт, кжт пентрꙋ Singulari, атжт ші пентрꙋ Plurali, шасъ.

'Ачеле 6. Casus се нꙋмеск: 1. Nominativus (номінатів сѣꙋ нꙋміторю), 2. Genitivus (генітів сѣꙋ нъскъторю), 3. Dativus (датів сѣꙋ дътъторю), 4. Accusativus (акꙋѕатів сѣꙋ пжржторю, сѣꙋ въдіторю), 5. Vocativus (вокатів сѣꙋ стрігъторї) ші 6. Ablativus (аблатів сѣꙋ лꙋъторї).

Nominativus се пꙋне ла 'нтребарѣ: чіне? сѣꙋ: че? пк: pater пърінтеле, rus цара, ш. а.

Genitivus се пꙋне ла жнтребарѣ: а кꙋї? сѣꙋ: де че? пк: patris а пърінтелꙋї, ruris а църеї сѣꙋ де царъ, ш. а.

Dativus се пꙋне ла 'нтребарѣ: кꙋї? пк: patri пърінтелꙋї, ruri църеї, ш. а.

Accusativus се пꙋне ла 'нтребарѣ: пре чіне? сѣꙋ: пре че? пк: patrem пре пърінтеле, rus пре цара, ш. а.

Vocativus се пꙋне атꙋнчї, кжнд се стрігъ ла чінева, сѣꙋ се кѣмъ пе чінева, сѣꙋ се ворбеще кътръ чінева, пк: pater пърінте, domine домнꙋле, ш. а.

Nota. Vocativus жнтребꙋінцаѕъ адесе пъртічѣꙋла о! пк: о pater о пърінте! ш. а.

Ablativus се пꙋне ла 'нтребарѣ: де ла чіне?

сѣѹ: де ла че? прін че? кѹ че? кѹм? кѫнд? ш. а. пк: patre де ла пъріптеле, rure де ла царъ, ш. а.

Nota. 1. Ѫнтребаре: чіне? се ѫнтребѹінцазъ ла нѹмі ѫнсѹфлеціте; іаръ: че? ла не'нсѹфлеціте.

2. Nominativus ші Vocativus се нѹмеск Casus recti сѣѹ де рѫдъчінъ; пентрѹ къ нѹ сѫнт де ла алтіле префъкѹте; іаръ челе лалте се нѹмеск Casus obliqui сѣѹ префъкѹте, пентрѹ къ сѫнт де ла Casus recti префъкѹте.

Declinatio есте фелюріме скімбърей фіналѹрілор ѹнѹі нѹме.

Declinationes пентрѹ лімба латінъ сѫнт 5:

Діп Genitivo singulari нѹмаї се кѹноаще тот дѣѹна, дѹпъ каре декліпаціе се аплѣкъ сѣѹ се скімбъ ѹн нѹме; аша даръ віне требѹе а лѹа сама ла генітівѹл сінгѹлар а фіешкърей декліпації.

Genitivus singnlaris аре ла:

1. Decl:	2. Decl:	3. Decl:	4. Decl:	5. Decl:
ae.	i.	is.	us.	ei.

Nota. Спре маї ѹшоаръ депріндере а декліпаціілор латіне, требѹе фіешкаре ѫнчепъторю а аве ѫндестѹлъ ексерчіціе ѫн декліпаре кѹвін-

телор лімбеї сале.

Шема челор 5 деклінації латіне дȣпъ а лор фіналȣрі сѣȣ казȣрі.

Numerus singularis.

Declinatio.

	I.	II.	III.	IV.	V.
N.	a, (e, as, es)	er, us, um	a, e, o, c, l, n, r, s, t, x.	us, u,	es.
G.	ae, (es)	i,	is.	us, u,	ei.
D.	ae,	o,	i,	ui, u.	ei.
A.	am, (en, an)	um,	em (im, in, a (Neut: ка Nom:)	um, u	em.
V.	a.	er, e, um.	a, e, o, c, l, n, r, s, t, x.	us, u	es.
Ab:	a, (e)	o.	e, (i)	u, u	e.

Numerus Pluralis.

	I.	II.	III.	IV.	V.
N.	ae,	i, a,	es, a (ia)	us, a.	es.
G:	arum.	orum,	um, (ium)	uum	erum
D.	is (abus)	is	ibus	ibus (ubus)	ebus
A:	as	os, a	es, a (ia)	us, a,	es.
V.	ae	i, a	es, a (ia)	us, a.	es.
A.	is (abus)	is	ibus	ibus (ubus)	ebus

Nota. Дін ачѣстъ шемъ се аратъ, къ:

1. Vocativus есте тот дѣȣна де о потрівъ кȣ Nominativo, афаръ де деклінаціа а доȣа, а кърїа Vocativus singularis фаче о ексцеп-

ціе, деспре каре се ва спѹне ла локѹл сѣѹ.

2. Асемине Dativus ші Ablativus pluralis сѫнт тот дѣѹна де о потрівѣ.

3. Ꙟн челе 3. де пе ѹрмѣ деклінації сѫнт ші Nominativus ші Accusativus pluralis тот дѣѹна де о потрівѣ.

4. Афлѫндѹсе ла деклінаціа а 2а. а 3а. ші а 4а. Neutra substantiva, апої тоате ачесте аѹ тот дѣѹна 3. Casus де о потрівѣ, адекѣ: Nominativum, Accusativum ші Vocativum, атѫт ꙟн Singulari, кѫт ші 'н Plurali; ꙟнсѣ ꙟн Plurali се фінѣѕѣ тоате Neutra тот дѣѹна кѹ a.

I. Diclinatio.

Дѹпѣ ꙟнтѫіа деклінаціе се аплѣкѣ тоате ачеле Substantiva latina, каре ꙟн Genitivo singulari се фінѣѕѣ кѹ ae.

Substantiva latina ачестеї деклінації се фінѣѕѣ ꙟн Nominativo singulari тот дѣѹна кѹ a, ші сѫнт Generis feminini, афарѣ де ѹніле пѹціне, д. е. Nom: sing: columba порѹмбѹл, Gen: columbae, Nom: sing: fabula фабѹла, Gen: fabulae, ш. а.

Дѹпѣ ꙟнтѫіа деклінаціе се маї аплѣкѣ ѹніле

Substantiva адоптате (лȣате) де Латіні де ла Гречі, каре се фінѣѕъ ꙟн Nominativo singulari кȣ e, as, es, ꙟнтре каре челе кȣ фіналȣл е сꙟнт Generis feminini; іаръ челе кȣ as ші es Masculini, пк: Epitŏme екстрактȣл, Boreas вꙟнт нордік сѣȣ де мѣѕъ-ноапте, Pyrītes кремінe, ш. а.

Ексемплȣрі деклінацієї ꙟнтꙟї.

A. Кȣвінте латіне кȣ фіналȣл a.

Singularis.

Nom:	Columb-a	порȣмбȣл.
Gen:	Columb-ae	а порȣмбȣлȣї (де порȣмб).
Dat:	Columb-ae	порȣмбȣлȣї.
Acc:	Columb-am	пре порȣмбȣл.
Voc:	Columb-a	порȣмбȣле!
Abl:	Columb-a	де ла порȣмбȣл.

Pluralis.

Nom:	Columb-ae	порȣмбії.
Gen:	Columb-arum	а порȣмбілор (де порȣмбї).
Dat:	Columb-is	порȣмбілор.
Acc:	Colum-as	пре порȣмбії.
Voc:	Columb-ae	порȣмбілор!
Abl:	Columb-is	де ла порȣмбії.

Асеміне се деклінъ: schola схоала, luna

лȣна, stella стѣȣа, planeta планетȣл, planta плѫнта, barba барба, ala аріпа , aula ограда , ш. а.

Nota. Ȣніле Substantiva ачестеї деклінації се ꙟнтребȣінцазъ нȣмаї ѫн Plurali, пк: Divitiae аверѣ , tenebrae ѫнтȣнерікȣл , nundinae ꙗрмарокȣл, calendae ѫнтѫꙗ ѕі а лȣнеї, minae аменіцърѣ, nuptiae нȣнта, ш. а.

Ексемплȣл деклінърей ȣнȣї Сȣбстантів, че се ѫнтребȣінцазъ нȣмаї ѫн Plurali.

Pluralis.

N:	Nupti-ae нȣнта .	Diviti-ae аверѣ .
G.	Nupti-arum а нȣнцеї (де нȣнта)	Diviti-arum а авереї (де авере)
D.	Nupti-is нȣнцеї	Diviti-is авереї.
Ac:	Nupti-as пре нȣнта	Diviti-as пре аверѣ.
V:	Nupti-ae нȣнтъ!	Diviti-ae аверѣ!
Ab.	Nupti-is дела нȣнта	Diviti-is дела аверѣ.

Nota. 1. Genitivus singularis ачестеї деклінації се форма де чії векї Латіні, ꙗръ маї кȣ самъ де поеці, ѫн ai, пк: ѫн лок де: terrae а пъмѫнтȣлȣї, се ѕічѣ: terrai, ѫн лок де: aulae а огръѕеї , се ѕічѣ: aulai, ш. а. ꙗръ кѫте о датъ ші ѫн: as, пк: ѫн лок де: familiae а фамілієї, се ѕічѣ: familias, ш. а.

2. Дн Dativo ші Ablativo plurali се фінѣѕъ ѫніле кꙋвінте нꙋ кꙋ is, чі кꙋ abus, пк: ambae ѫмбе, duae доаъ, аꙋ тот дѣꙋна abus; іаръ: dea ѕѫна, domina доамна (кꙋкоана), filia фіі-ка, anima сꙋфларѣ, equa іапа, asina асіна, famula слꙋжніка, liberta фоста роабъ, mula катжра, socia соціа, serva роаба, ш. а. аꙋ нꙋ-маї атꙋнчї abus, кѫнд аꙋ а се деосебі де маскꙋлініле лор, пк: фіічілор се ѕіче filiabus; іаръ нꙋ filiis, каре ар пꙋтѣ фі Dativus pluralis дела filius фіꙋл ш. а.

3. Genitivus pluralis ачестеи деклінацїї аре кѫте одатъ ѫн лок де arum нꙋмаї um, пк: Olympicûm ѫн лок де Olympicarum, ш. а. каре маї алес се ѫнтребꙋінцаѕъ ла поецї; іаръ маї адесе се 'нтребꙋінцаѕъ ачест Genitivus ла мъсꙋрї, монеде ші кꙋмпене, пк: Amphorûm ѫн лок де amphorarum, drachmûm ѫн лок де drachmarum, ш. а.

B. Кꙋвінте гречещї кꙋ фіналꙋріле: e, as, ші es.

Singularis.

N.	Epitŏme екстрактꙋл	Aenēas	Anchises.
G.	Epitŏm-es а екстрактꙋлꙋї	Aenē-ae	Anchis-ae
D:	Epitŏmae екстрактꙋлꙋї	Aenē-ae	Anchis-ae

Ac: Epitŏm-en пре екстрак: Aenē-am Anchis-en
(Aenē-an)
V. Epitŏm-e екстрактѹле! Aenē-a Anchis-e
Ab: Epitŏm-e дела екстрактѹл Aenē-a Anchis-e

Nota. Pluralis, каре рар се 'нтребѹінцазъ, каре нічї о деосебіре де Nomina latina.

Асемінѣ се декліна: Aloë алое (о плѫнтъ), crambe келѹл (о плѫнтъ), tiāras ѫмбъліттѹра капѹлѹї (чѣлмаѹа), Andreas Андрїї, Boreas вѫнт де мѣзъ ноапте, Pyrītes кремінe, Dynastes ѹн стъпъніторї, ш. а.

II. Declinatio.

Дѹпъ а доѹа декліналціе се аплѣкъ тоате ачеле Substantiva latina, каре 'н Genitivo singulari се фінѣзъ кѹ i.

Substantiva latina ачестеї декліналції се фінѣзъ ѫн Nom: sing: кѹ: er, us, ші um, пк: Nom: sing: puer копілѹл, Gen: pueri, Nom: sing: campus кѫмпѹл, Gen: campi, Nom: sing: templum темплѹл, Gen: templi, ш. а.

Substantiva latina ачестеї деклінації кѹ фіналѹл er сѫнт тоате, кѹ фіналѹл us челе маї мѹлте Generis masculini; іаръ челе кѹ um тоате Gen: neutrius.

Дупъ ачѣста деклінаціе се маі аплѣкъ доаъ кувінте латіне ку фіналуріле ir ші ur, пк: vir бърбатул, ші composita де аічі, levir кумнатул, Decemvir, Triumvir, ш. а. ші Adjectivum satur сътул.

Дупъ а доуа деклінаціе се маї аплѣкъ ші уніле кувінте гречещї ку фіналуріле os, (жн латіна us), eos (жн латіна eus) ші on (жн латіна um), пк: Delos (Delus) Делос (о інсулъ), Orpheos (Orpheus) Орфеу, lexicon (lexicum) лексіконул, ш. а.

Ексемплурї деклінаціеї адоуа.

A. Кувінте латіне ку фіналул er.

	Singularis.	Pluralis.
N:	Gener ціннеріле	Gener-i ціннеріï.
G:	Gener-i а цінерілуї (де цінере).	Gener-orum а цінерілор (де цінерї).
D.	Gener-o цінерілуї	Gener-is цінерілор.
A.	Gener-um пре цінеріле	Gener-os пре цінеріï.
V:	Gener цінере!	Gener-i цінерілор!
A.	Gener-o дела цінеріле	Gener-is де ла цінеріï.

Асеміне се деклінъ: Armiger пуртъторю де арме, puer бъетул, Liber Лібрул (зінул вінулуї), presbiter пресвітерул, socer сокрул, ш. а.

C.

Nota. Нȣ тоате кȣвінтіле латіне ачестеї деклінації кȣ фіналȣл er аȣ ꙟн Genitivo ші челе лалте казȣрї облікве пе e ꙟнаінтѣ лȣї r; чі челе маї мȣлте ꙟл лѣпѫдѫ, пк: ager огорȣл, аре ꙟн Genitivo agri; іарѫ нȣ ageri, асеміне ші: cancer ракȣл, caper цапȣл, culter кȣцітȣл, liber картѣ, ш. а.

Е к с е м п л ȣ.

Singularis.	Pluralis.
N. Ager огорȣл	Agri огоаріле.
G. Agri а огорȣлȣї (де огор)	Agrorum а огоарілор (де огоаре).
D. Agro огорȣлȣї	Agris огоарілор.
A. Agrum пре огорȣл	Agros пре огоаріле.
V. Ager огорȣле!	Agri огоарілор!
A. Agro дела огорȣл	Agris дела огоаріле.

Nota. Кȣвінтеле кȣ фіналȣл us ші ius, фіе Substantiva, фіе Adjectiva сѣȣ Adpellativa, се фінѣзѫ ꙟн Vocativo singulari кȣ e, пк: Dominus Домнȣл, Voc: domine, servus слȣга Voc: serve, pius кȣчернік, Voc: pie, bonus бȣн, Voc: bone, nuntius вестіторюл, Voc: nuntie, fluvius флȣвіȣл, Voc: fluvie, ш. а. ꙟнсѫ Nomina propria кȣ фіналȣл ius лѣпѫдѫ ꙟн Voc: пе us, ші аȣ нȣмаї i, пк: Virgilius Вір-

тіліе, Voc: Virgili, Horatius Орацie, Voc: Horati, Georgius Георгie, Voc: Georgi, ш. а. тарѫ filius фіюл, аре ѫн Voc: fili, genius ѫнцерꙋл пѫзітоpю, Voc: geni, meus ал меꙋ, Voc: mi; Іарѫ: Deus Дꙁеꙋ аре ші ѫн Voc: Deus, дарѫ ѫн Nominativo plurali аре Dii, прекꙋм ші ѫн Dativo ші Ablativo plurali маї кꙋ самѫ Diis.

Е к ѯ е м п л ꙋ:

S i n g u l a r i s.

N. Servus слꙋга	Fluvius флꙋвіꙋл
G. Servi а слꙋцеї (де слꙋгѫ)	Fluvii а флꙋвіꙋлꙋї (де флꙋвіꙋ)
D. Servo слꙋцеї	Fluvio флꙋвіꙋлꙋї
A. Servum пре слꙋга	Fluvium пре флꙋвіꙋл
V. Serve слꙋгѫ!	Fluvie флꙋвіꙋле!
A. Servo дела слꙋга	Fluvio дела флꙋвіꙋл

P l u r a l i s.

N. Servi слꙋціле	Fluvii флꙋвііле.
G. Servorum а слꙋцілор (де слꙋці)	Fluviorum а флꙋвіілор (де флꙋвії).
D. Servis слꙋцілор	Fluviis флꙋвіілор.
A. Servos пре слꙋціле	Fluvios пре флꙋвііле
V. Servi слꙋцілор!	Fluvii флꙋвілор!
A. Servis дела слꙋціле	Fluviis дела флꙋвііле

Singularis.	Pluralis.
Nom: Horatius Орацїе.	
Gen: Horatii а лꙋї Орацїе (де Орацїе).	
Dat: Horatio лꙋї Орацїе	Нꙋ аре.
Acc: Horatium пре Орацїе.	
Voc: Horati Орацїе!	
Abl: Horatio де ла Орацїе.	

Nota. 1. Genitivus pluralis ачестеї деклїнацїї аре кѫте одатѫ ѫн лок де orum нꙋмаї ûm, пк: librûm а кърцїлор, ѫн лок де librorum, ш. а. каре маї алес се ѫнтребꙋїнцазъ ла поецї; їар маї адесе се ѫнтребꙋїнцазъ ачест Gen: ла мъсꙋрї, кѫнтаре, шї монеде, пк: digitûm, modiûm, ш. а. Mille 1000 ѫнтребꙋїнцазъ тот дѣꙋна ачѣста формъ, пк: Mille talentûm 1000 де таланцї, ѫн лок де: mille talentorum, ш. а.

2. Кꙋвїнтеле гречещї ачестеї деклїнацїї кꙋ фїналꙋл os (лат: us) аꙋ ѫн Accusativo singulari on шї um; їаръ ѫн Vocativo e, пк: Delos, Acc: Delon шї Delum, Voc: Dele, ш. а. ѫнсъ ачеле кꙋ фїналꙋл eus лѣпъдъ ѫн Vocativo пе s, пк: Orpheus Орфеꙋ, Voc: Orpheu; ш. а.

Тоате кꙋвїнтеле латїне кꙋ фїналꙋл um, шї

челе гречещї кȣ on сѫнт Gen: neutrius, авѫнд Nominativum, Accusativum шї Vocativum тот дѣȣна де опотрівъ; іаръ ѫн Plurali се фінѣѕъ кȣ а.

Ексемплȣ Неȣтрȣ.

Singularis.

N.	Pratum фѫнацȣл	Lexicon (um) лексіконȣл
G.	Prati а фѫнацȣлȣї (де фѫнац)	Lexici а лексіконȣлȣї (де лексікон).
D.	Prato фѫнацȣлȣї	Lexico лексіконȣлȣї.
A.	Pratum пре фѫнацȣл	Lexicon (um) пре лексіконȣл.
V.	Pratum фѫнацȣле!	Lexicon(um) лексіконȣле!
A.	Prato дела фѫнацȣл.	Lexico дела лексіконȣл.

Pluralis.

N.	Prata фѫнаціле	Lexica лексікоаніле
G.	Pratorum а фѫнацілор (де фѫнаце).	Lexicorum а лексікоанілор (де лексікоане).
D.	Pratis фѫнацілор	Lexicis лексікоанілор.
A.	Prata пре фѫнаціле	Lexica пре лексікоаніле
V.	Prata фѫнацілор!	Lexica лексікоанілор!
A.	Pratis дела фѫнаціле	Lexicis дела лексікоаніле

Деклінаръ кувінтелор:

Deus Дзеў, vir бърбатул ші satur сътул.

Singularis.

Nom: Deus, Gen: Dei, Dat: Deo, Ac: Deum, Voc: Deus, Abl: Deo.

Pluralis.

Nom: Dei, dii, dî, Gen: Deorum, deûm, Dat: Deis, diis, dîs, Ac: Deos, Voc: Dei, dii, dî, Ab: Deis, diis, dîs.

Nota. Deus ка унул Дumнезеў н'аре плурал, чі дакъ есте ън плурал, атунчі тотдѣуна се ънцелег Дзеі пъгъннещі.

Singularis.

Nom: Vir, Gen: viri, Dat: viro, Ac: virum, Voc: vir, ші Abl: viro.

Pluralis.

Nom: viri, Gen: virorum, Dat: viris, Ac: viros, Voc: viri, Abl: viris.

Singularis.

Nom: Satur, Gen: Saturi, Dat: Saturo, Ac: Saturum, Voc: Satur, Abl: Saturo.

Pluralis.

Nom: Saturi, Gen: Saturorum, Dat: Saturis, Ac: Saturos, Voc: Saturi, Abl: Saturis.

III. Declinatio.

Дѹпѫ а трїа деклінаціе се аплѣкѫ тоате ачеле кѹвінте лат: каре се фінѣѕѫ ѫн Genitivo singulari кѹ is.

Кѹвінтеле лат: ачестеї деклінаціеї се фінѣѕѫ ѫн Nominativo singulari кѹ: a, e, o, c, l, n, r, s, t ші x, пк: Nom: Sing: Poëma поемѫ, Gen: Poëmatis, Nom: Sing: Mare марѣ, Gen: Maris, Nom: Sing: Leo леѹл (о фіарѫ), Gen: Leonis, Nom: Sing: Lac лаптеле, Gen: Lactis, Nom: Sing: Animal добітокѹл, Gen: Animalis, Nom: Sing: Nomen нѹмеле, Gen: Nominis, Nom: Sing: Arbor копачюл, Gen: Arboris, Nom: Sing: Avis пасерѣ, Gen: Avis, Nom: Sing: Caput капѹл, Gen: Capitis, Nom: Sing: Rex ріга, Gen: Regis, ш. а.

Кѹвінтеле латіне ачестеї Деклінації сѫнт де тѫстреле Genera, деспре каре се ва ѕіче маї џос.

Nota. Макар кѫ Genitivus Singularis ачестеї деклінації се фінѣѕѫ тот дѣѹна кѹ is, тотѹш се адаоџе ачел is ѹнѹї сѹбстантів дѹпѫ фелюріте кіпѹрї, дрепт каре ачѣста деклінаціе чере маї мѹлтѫ лѹаре амінте ла формарѣ Genitivi.

Ексемплꙋ.

Singularis.

Masculinum.	Femininum.
N. Pater пърінтеле	Virtus вірꙋтѣ
G. Patris а пърінтелꙋї (де пърінте)	Virtutis а вірꙋцеї (де вірꙋте)
D. Patri пърінтелꙋї	Virtuti вірꙋцеї
A. Patrem пре пърінтеле	Virtutem пре вірꙋтѣ
V. Pater пърінте!	Virtus вірꙋте!
A. Patre дела пърінтеле	Virtute дела вірꙋтѣ

Neutrum.

Nom: Corpus трꙋпꙋл
Gen: Corporis а трꙋпꙋлꙋї (де трꙋп).
Dat: Corpori трꙋпꙋлꙋї
Acc: Corpus пре трꙋпꙋл
Voc: Corpus трꙋпꙋле!
Abl: Corpore дела трꙋпꙋл.

Pluralis.

Masculinum.	Femininum.
N. Patres пърінції	Virtutes вірꙋціле.
G. Patrum а пърінцілор (де пърінці)	Virtutum а вірꙋцілор (де вірꙋці)

D. Patribus пърінцілор Virtutibus віртуцілор.
A. Patres пре пърінції Virtutes пре віртуціле.
V. Patres пърінцілор! Virtutes віртуцілор!
A. Patribus дела пърінції Virtutibus дела віртуціле.

Neutrum.

Nom: Corpora трупуріле.
Gen: Corporum а трупурілор (де трупурї).
Dat: Corporibus трупурілор
Acc: Corpora пре трупуріле.
Voc: Corpora трупурілор!
Abl: Corporibus дела трупуріле.

Adnotatio.

1. Уніле кувінте латіне се фінѣѕъ ън Accusativo singulari ну ку em чі ку im, пк:
a.) Canabis кънепа, cucumis краставецул, pelvis ібрікул, sinapis мущарул, sitis сетѣ, tussis туса, ш. а. Acc: canabim, cucumim, pelvim, sinapim, sitim, tussim, ш. а.
b.) Уніле аў em ші im деодатъ, пк: Clavis кеіа, febris фрігуріле, navis корабіа, securis секурѣ, turris турнул, ш. а. Acc: Clavem ші Clavim, febrem ші febrim, navem ші navim, ш. а.
c.) Nomina propria флувіілор ші а політіілор ку

is, пк: Albis Елба, Acc: Albim, Tamesis Тамica, Acc: Tamesim, Neapolis Неаполі, Ac: Neapolim, ш. а.

d.) Ѹніле гречещї аѹ in пк: Poësis поеѕіа, Ac: Poësin, Genesis фачерѣ, ад: а лѹмеї, Ac: Genesin, ш. а.

e.) Ѹніле гречещї аѹ em ші a, пк: aër аерѹл, Acc: aërem ші aëra, aether етерѹл, Acc: aetherem ші aethera, Pan Пан (ѹн ѕжн), аре Ac: нѹмаї Pana, спре деосебіре дела panem пжнѣ, ш. а.

2. Мѹлте кѹвінте латіне се фінѣѕъ ҆н Ablativo plurali нѹ кѹ e чі кѹ i, пк:

a.) Neutra кѹ e, al ші ar. д. е. mare марѣ, Abl: mari, animal добітокѹл, Abl: animali, exemplar ексемпларѹл, Abl: exemplari, ш. а.

b.) Кѹвінтеле кѹ фіналѹл is, каре жн Ac: аѹ im сѣѹ in, д. е. canabis кжніпа, Abl: canabi, syrtis сірта, Abl: syrti, ш. а.

c.) Тоате Adjectiva де доаъ фіналѹрї, пк: ші нѹміле лѹнілор де атріа декліназіе, д. е. dulcis дѹлче, Abl: dulci, Aprilis Апрілie, Abl: Aprili, October Октомбріе, Ab: Octobri, ш. а.

d.) Мѹлте кѹвінте аѹ тот одатъ e ші i, пк:

a.) Челе маї мѹлте Adjectiva де ѹн фінал, д. е. felix ферічіт, Abl: felice ші felici, dili-

gens сѣлітоpї, Abl: diligente ші diligenti ш. а.
b.) Тоцї Comparativi, д. е. major маї маpе, Abl: majore ші majori, ш. а.
c.) Substantiva, каpе аѹ ꙟн Acc: em ші im, д. е. navis коpабіа, Abl: nave ші navi, turris тѹpнѹл, Abl: turre ші turri, ш. а.

3. Ꙟн Plurali се фінѣск ѹніле Substantiva Neutra нѹ кѹ a чі кѹ ia, пpекѹм:
a.) Neutra кѹ фіналѹpіле e, al ші ar, д. е. Altare Алтаpѹл, Plur: Altaria, Tribunal тpібѹналѹл, Plur: Tribunalia, calcar пінтенѹл, Plur: calcaria, ш. а.
b.) Тоате Adjectiva де атpіа деклінаціе, д. е. levis-e ѹшоp, Plur: levia, fortis-e таpе, Plur: fortia, ш. а. іаp Comparativa Neutra ші vetus аѹ нѹмаї a, пк: majus маї маpе, plur: majora, vetus векї, plur: vetera, ш. а.

4. Ꙟн Genitivo Plurali се фінѣск кѹ ium:
a.) Neutra кѹ e, al ші ar, д. е. cubile патѹл, Gen: Pl: cubilium, cochlear лінгѹpа, Gen: Pl: cochlearium, cervical пеpіна, Gen: Pl: cervicalium, ш. а.
b.) Тоате Adjectiva де атpіа деклінаціе, д. е. gravis гpеѹ, Gen: Pl: gravium, utilis фолосітоpї, Gen: Pl: utilium, ш. а. іаp Compativi аѹ нѹмаї um нѹ ium афаpѣ де Comp: plus каpе аpе plurium.

c.) Челе маї мꙋлте кꙋвінте кꙋ es ші is, каре жн Nominativo ші Genitivo singulari аꙋ сілаве де о потрівъ де мꙋлте, д. е. nubes норꙋл, Gen: Pl: nubium, avis пасерѣ, Gen: Pl: avium ш. а.

d.) Челе маї мꙋлте кꙋвінте моносілаве, д. е. mons мꙋнтеле, Gen: Pl: montium, ars щіінца, Gen: Pl: artium, ш. а.

5. Bos боꙋл, Gen: sing: bovis, аре жн Genitivo Plurali boum; іаръ жн Dativo ші Ablativo plurali: bobus сѣꙋ bubus.

Деклінарѣ кꙋвінтелор:

Bos боꙋл, sus ржмъторіꙋл (поркꙋл), Jupiter Жое (ꙋн ꙁжн), vas васꙋл, Iesus Ісꙋс.

Singularis.

N. bos, G. bovis, D. bovi, Ac: bovem, V. bos, Ab: bove.

Pluralis.

N. boves, G. boum, D. bobus (bubus), Ac: boves, V. boves, Ab: bobus (bubus)

Singularis.

N. sus, G. suis, D. sui, Ac: suem, V. sus, Ab: sue.

Pluralis.

N. sues, G. suum, D. suibus (sûbus), Ac:

sues, V. sues, Ab: suibus (sûbus).

Singularis.

N. Jupiter, G. Jovis, D. Jovi, Ac. Jovem, V. Jupiter, Ab: Jove.

Jupiter нꙋ аре Pluralem.

Singularis.

N. vas, G. vasis, D. vasi, Ac: vas, V. vas, Ab: vase.

Pluralis.

Дꙋпъ а 2. деклінаціе: N. vasa, G. vasorum, D. vasis, Ac: vasa, V. vasa, Ab: vasis.

Singularis.

N. Iesus, G. Iesu, D. Iesu, Ac: Iesum, V. Iesus, Ab: Iesu.

IV. Declinatio.

Дꙋпъ а патра деклїнаціе се аплѣкъ тоате ачеле Substantiva latina, каре се фінѣѕъ ꙟн Genitivo Singulari кꙋ us.

Substantiva ачестеї деклїнації се фінѣѕъ ꙟн Nominativo singulari кꙋ us, ші кꙋ u, пк: Nom: sing: fructus родꙋл, Gen: fructus, Nom: sing: gelu церꙋл, Gen: gelu, ш. а.

Subtantiva кꙋ фіналꙋ us сꙟнт Gen: masculini, афаръ де ꙋніле пꙋціне, каре сꙟнт femi-

nini, царъ челе кꙋ и сѫнт Neutrius.

Nota. Neutra ачестеї деклінації ѫн singulari нічї де кꙋм се скімбъ, ші ѫн plurali аꙋ а, д: е.

S i n g u l a r i s.

Masculinum	Neutrum.
N. Gradus градꙋл	Cornu корнꙋл
G. Gradus а градꙋлꙋї (де град)	Cornu а корнꙋлꙋї (де корн)
D. Gradui градꙋлꙋї	Cornu корнꙋлꙋї.
Ac: Gradum пре градꙋл	Cornu пре корнꙋл.
V. Gradus градꙋле!	Cornu корнꙋле!
Ab: Gradu дела градꙋл	Cornu дела корнꙋл

P l u r a l i s.

N. Gradus граділе	Cornua коарніле.
G. Graduum а граділор (де граде)	Cornuum а коарнілор (де коарне).
D. Gradibus граділор	Cornibus коарнілор
Ac: Gradus пре граділе	Cornua пре коарніле
V: Gradus граділор!	Cornua коарнілор!
Ab: Gradibus дела граділе	Cornibus дела коарніле.

Nota. 1 ѦнDativo ші Ablativo plurali аꙋ ꙋ-

ніле Substantiva ꙟн лок де ibus, ubus, маї а-
лес челе кꙋ фіналꙋріле cus ші tus, пк: Nom: Sing: acus акꙋл, Dat: ші Abl: plur: acubus, асеміне ші: arcus аркꙋл, ficus смокінꙋл, artus аршікꙋл, lacus лакꙋл, partus нащерѣ сѣꙋ нъскарѣ, quercus стъжарꙋл, specus віꙁꙋніа, tribus трібꙋл (брѣсла), tonitru тꙋнетꙋл, portus ліманꙋл, ш. а. ꙟнсъ: questus въетарѣ, partus нащерѣ, genu ценꙋнкꙋл, ші veru о сꙋліцъ аꙋ ibus ші ubus; маї адесе ibus декꙟт ubus аꙋ: questus, genu ші tonitru; їаръ маї адесе ubus де кꙟт ibus аꙋ: artus, arcus, partus, ші veru, спре деосебрѣ Substantivorum деклінаціеї атріа: ars-tis (artibus), arx-cis (arcibus), pars-tis (partibus), ш. а.

2. Substantivum domus каса се аплѣкъ парте дꙋпъ а доꙋа ші апатра декаінаціе де одатъ, парте нꙋмаї дꙋпъ ꙋна дінтр' ꙟнселе, пк: Sing: Nom: domus, Gen: domi (а касъ) ші domus а касеї сѣꙋ де касъ, Dat: domo ші domui, Ac: domum, Voc: domus, Ab: domo.

Plur: Nom: domus, Gen: domorum ші domuum, Dat: domibus, Ac: domos ші domus, Voc: domus, ші Ab: domibus.

V. Declinatio.

Дȣпѫ ачінчѣ деклінаціе се аплѣкѫ ач... Substantiva, каре ꙟн Genitivo Singulari се фінѣѕѫ кȣ ei.

Substantiva ачестеї деклінації се фінѣѕѫ ꙟн Nom: sing: нȣмаї кȣ es, пк: Nom: sing: facies фаца, Gen: faciei, Nom: Sing: dies ѕіȣа, Gen: diei, Nom: Sing: res ȣн лȣкрȣ, Gen: rei, ш. а.

Substantiva ачестеї деклінації сѫнт чѣ маї маре парте Gen: feminini, афарѫ де dies, каре ꙟн Singulari есте Gen: communis; іарѫ ꙟн plurali нȣмаї masculini.

Nota. Dies маї мȣлт се ꙟнтребȣінцаѕѫ ꙟн Genere feminino де кѫт ꙟн masculino.

Ексемплȣ.

Singularis.

N.	facies фаца	dies ѕіȣа	res лȣкрȣл
G.	faciei а феціеї (де фацѫ)	diei а ѕілеї (де ѕі)	rei а лȣкрȣлȣї (де лȣкрȣ)
D.	faciei феціеї	diei ѕілеї	rei лȣкрȣлȣї.
A.	faciem пре фаца	diem пре ѕіȣѫ	rem пре лȣкрȣл
V.	facies фаца!	dies ѕіȣа!	res лȣкрȣле!
A:	facie дела фаца	die дела ѕіȣа	re дела лȣкрȣл.

P l u r a l i s.

N.	facies фецiле	dies ꙃiлiле	res лꙋкрꙋрiле
G.	facierum а фецiлор (де феце)	dierum а ꙃiлiлор (де ꙃiле)	rerum алꙋкрꙋрiл: (делꙋкрꙋрї)
D.	faciebus фецiлор	diebus ꙃiлiлор	rebus лꙋкрꙋрiлор.
A.	facies пре фецiле	dies пре ꙃiлiле	res пре лꙋкрꙋрiле
V.	facies фецiлор!	dies ꙃiлiлор!	res лꙋкрꙋрiлор!
Abl:	faciebus дела фецiле	diebus дела ꙃiлiле	rebus дела лꙋкрꙋрiле.

Nota. Кꙋвiнтеле ачестеї деклiнацiї се ꙟтребꙋiнцеаꙃъ чѣ маї маре парте нꙋмаї ꙟн Singulari.

A d n o t a t i o n e s.

I. Ꙟн лiмба латiнъ се афлъ ꙋнiле Substantiva composita, сѣꙋ дiн доï номiнатiвï, сѣꙋ дiнтр'ꙋн номiнатiв шi дiн алт каꙁ, пк: Res publica статꙋл, jus jurandum цꙋръмꙟнтꙋл, pater familias (ꙟн лок де pater familiae) пърiнтеле фамiлiеї, ш. а.

Substantiva composita дiн доï номiнатiвï се деклiнъ регꙋлат фiешкаре дꙋпъ деклiнацiа са, д. е.

Singularis.	Pluralis.
N. res publica статꙋл,	res publicae статꙋрiле,

D.

G. rei publicae а статѹлѹї (де стат)	rerum publicarum а статѹрілор (де статѹрї)
D. rei publicae статѹлѹї	rebus publicis статѹрілор.
A. rem publicam пре статѹл	res publicas пре статѹріле
V. res publica статѹле!	res publicae статѹрілор!
A. re publica дела статѹл	rebus publicis дела статѹріле.

Substantiva composita, дінтр'ѹн номінатів ші алт казѕ, декаінъ нѹмаї номінатівѹл, іаръ челалалт казѕ ръмѫне нескімбат, д. е.

	Singularis.	Pluralis.
N.	pater familias	patres familias.
G.	patris familias	patrum familias
D.	patri familias	patribus familias
Ac.	patrem familias	patres familias
V.	pater familias !	patres familias!
Ab.	patre familias	patribus familias

Nota. 1. Ѹніле Substantiva composita дін доі номінатіві скімбъ нѹмаї ѹн номінатів; іаръ чела лалт ръмѫне нескімбат, д. е. Struthio camelus стрѹцѹл (о пасере) фаче Genitivum Struthio cameli; іаръ нѹ Struthionis cameli, Leo-

pardus, Gen. Leo-pardi, iaръ нȣ Leonis pardi, ш. а.

2. Ȣніле скімбъ сѣȣ нȣмаї ȣн номінатів, сѣȣ ші амъндоï де одатъ, пк: Rosmarinus росмарінȣл, Gen. Rosmarini сѣȣ ші Roris marini, ш. а.

II. Лімба латінъ аре ші Substantiva anomăla (нерегȣлате) пк:

1 Ȣніле се ꙟнтребȣінцазъ нȣмаї ꙟн Numero Singulari, пк:

a.) Nomina propria, д. е. Augustus, Italia, Leopŏlis, ш. а.

b.) Abstracta, прекȣм ші нȣміле віртȣцілор, ръȣтъцілор, бърстілор, металȣрілор, ш. а. д. е. prudentia ꙟнцелепчиȣнѣ, pietas кȣчернічіа, superbia мъндріа, juventus тінереца, ferrum фієрȣл, ш. а.

c.) Collectiva, д. е. plebs нородȣл, hordeum орзȣл, mel мієрѣ, ш. а.

2. Ȣніле се ꙟнтребȣінцазъ нȣмаї ꙟн Numero Plurali, пк: Alpes алпії, otpimates нобілії, floralia, lupercalia, palilia, ш. а. (ніще цокȣрї ла чії векї), Gabii (о політїе) Athenae Атіна, Calendae ꙟнтъіа зі а лȣнеї, Nonae а 5. сѣȣ а 7-а зі а лȣнеї, Idus а 13 сѣȣ а 15 зі а лȣнеї, arma арміле, majores стръмошії,

posteri ꙋрмашії, fraga фрацї, bona бꙋнꙋріле (авері-ле) acta актꙋріле, exta мъꙋнтаіле, fores ꙋша, ш. а.

3. Ꙋніле скімбъ Genus сѣꙋ тот одатъ ші декліінаціа ꙟн Plurali, д. е. Tartarus-i тартарꙋл, Pl. tartara-orum, Locus-i локꙋл, Plur. loca-orum, Epulum-i прꙟнꙃꙋл, Plur. Epulae-arum, Delicium-i десфътаре, Plur. deliciae-arum, Coelum-i черюл, Pl: coela-rum, Vas-is васꙋл, Pl. vasa-orum, ш. а.

Nota. Аша фелї де Substantiva се нꙋмеск Heteroclita (абътътоаре).

4. Ꙋніле нꙋ съ ꙟнтребꙋінцаꙃъ прін тоате каꙃꙋріле, пк:

a.) Ꙋніле аꙋ нꙋмаї ꙋн каꙃ, д. е. Nom. inquies неимпъчюіре, glos кꙋмната, ш. а. Gen. dicis пъререѣ, nauci фъръ нічї ꙋн прец (де німікъ), ш. а. Dat. despicatui де рꙟс, ostentui де прівіт, ш. а. Acc. infitias де мінціѧ, suppetias де аџюторї, ш. а. Ab. noctu ноаптѣ (афаче чева), natu дела сѣꙋ дін нащере, jussu дін порѡнкъ, ш. а.

b.) Ꙋніле аꙋ нꙋмаї кꙟте доꙋъ каꙃꙋрї, пк: Nom. ші Abl. fors, forte ꙟнтꙟмпларѣ, ш. а. Gen. ші Abl. spontis, sponte воѩ, ш. а. Nom. ші Acc. inferiae-ias поменірѣ сѣꙋ комꙟндарѣ, ш. а.

c.) Ꙋніле аꙋ кꙟте 3 каꙃꙋрї, пк: Nom. Acc.

шї Abl. vis, vim, vi пꙋтерѣ, ш. а.

5. Substantiva abundantia сѫнт ачеле, че аꙋ деодатъ маї мꙋлте фіналꙋрї, се афлѣкъ дꙋпъ фелюріте декліначії, ші сѫнт де фелюріте генꙋрї, пк: Grammatica-ae, ші Grammatice-es граматіка, Tigris-dis ші-dos Тігрꙋл, galerus-i ші galerum-i пълъріа, arbor-is ші arbos-ris копачюл, juventa-ae ші juventus-tis тінерімѣ, elephantus-i ші elĕphas-ntis елефантꙋл, ш. а.

6. Substantiva, че скімбъ сігніфікатꙋл, сѫнт: Sing. aqua апа, Pl. aquae бъї сѣꙋ фередее, Sing. aedes темплꙋл, Plur. aedes каса, Sing. auxilium ажюторї, Plur. auxilia ажюторї де оасте, Sing. bonum бꙋнꙋл, Pl. bona авꙋціа, Sing. castrum кастел, Plur. castra лагъꙋл, Sing. finis сфѫршітꙋл, Plur. fines хотарꙋл, ш. а.

Additamentum.

Деспре Genere Substantivorum.

Genus сꙋбстантівілор латіне есте адесе орї деосебіт де генꙋл сꙋбстантівілор ромѫнещї, пк: imperium ѫмпъръціа, латінеще есте Generis neutrius; іаръ ромѫнеще Feminini, flos флоарѣ латінеще есте Gen. Masc. іаръ ромѫнеще Feminini, ш. а.

Спре а афла генꙋл ꙋнꙋї сꙋбстантів латін тре-бꙋе а лꙋа сама ла сігніфікат, ші дакъ ачеста нꙋ лъмꙋреще, ла фіналꙋріле декліпаціілор, ші неафлѫнд нічї аша генꙋл ꙋнꙋї сꙋбстантів латін, атꙋнчї требꙋе алꙋа спре аџꙋторї ꙋꙁꙋл (ѫнтре-бꙋінцарѣ) ші бꙋне лексікоане.

А. Регꙋле дꙋпъ сігніфікатꙋл сꙋбстантівілор латіне.

1. Тоате нꙋміріле персоанілор бърбътещї, фіе еле адевърате сѣꙋ фабꙋлате (фъкꙋте), сѫнт Generis masculini, д. е. Agricola церанꙋл, puer копілꙋл, vir бърбатꙋл, filius фіꙋл, pater пъ-ріntеле, frater фрателе, nepos непотꙋл, rex ріга, Solon Солон, Socrates Сократ, Jupiter Жое, Mars Марс, Neptunus Нептꙋн, Vulcanus Вꙋлкан, ш. а.

Асеміне Generis masculini сѫнт ші нꙋміле попоарілор, вѫнтꙋрілор, мꙋнцілор, флꙋвіілор ші лꙋнілор, пк: Scytha Щіцїї сѣꙋ Скіцїї, Arabs Арабїї, Lacon Лаконїї, Romanus Роман, Germanus Герман, ш. а. — Boreas крівъцꙋл (вѫнтꙋл де мѣꙁъноапте), Auster аꙋстрꙋ (вѫнтꙋл де мѣꙁъ-ꙁі), Etesiae вѫнт фієрбінте а Афрічеї, ш. а. — Vesuvius Веꙁꙋвꙋл, Eryx

Ерікꙋл (ꙋн мꙋнте ꙟн Сіцілія), Athos Сф: мꙋнте, ш. а. — Ister Дꙋнъре, Tiberis Тіврꙋл, Euphrates Еѵфратꙋл, ш. а. — Februarius Февроарie, Majus Маї, ш. а.

2. Тоате нꙋміріле персоанілор фімееші, пк: ші нꙋміле църілор, інсꙋлілор, копачілор ші арбꙋчілор, сѫнт Generis feminini, д. е. filia фііка, mater маїка, soror сора, neptis непоата, Eva Ева, Lacaena Спартанъ, Venus Вінере, Juno Жꙋна, ш. а. — Graecia Гречіа, Aegyptus Егіпетꙋл, ш. а. — Sicilia Сіцілія, Delos Делос, ш. а. — Fraxinus фрасін, quercus стъжарꙋл, sambucus сокꙋл, juniperus юніперꙋл, spinus спінꙋл, malus мърꙋл, pirus пърꙋл (ꙋн копачі), ш. а.

3. Generis Communis сѫнт ачеле Substantiva, че се ꙟнтребꙋінцазъ ꙟнтр' амѫндоѫ генꙋріле, адекъ: ѫн Masculino ші Feminino, пк: Adolescens копіл, juvenis тѫнър, antistes преот, augur пророк (ла пъгѫні), incola лъкꙋіторюл, hospes оаспе, judex цюдекъторюл, ш. а.

4. Generis neutrius сѫнт: a.) Тоате нꙋміле літерілор, пк: A, B, O, ш. а. b.) Тоате кꙋвінтеле сінгꙋре пентрꙋ сіне лꙋате, фъръ а прівi ла сігніфікатꙋл лор, д. е. Discere est trisyllabum, discere есте де тріи сілаве, Syntaxis

est graecum, Syntaxis есте греческ, се жнцелеџе verbum (кѹвжнт), ш. а. с.) Асеміне ші вербѹріле лѹате жн лок де сѹбстантіве, прекѹм: Scire tuum nihil est, щіінца та німікъ жнсъмнѣѕъ, Triste vale тріст фії сънътос, ш. а.

В. Регѹле дѹпъ фіналѹріле декліанціілор.

I. Nomina, че се аплѣкъ дѹпъ жнтжіа декліанціе, ші се фінѣѕъ кѹ а, ші гречещіле кѹ е, сжнт Generis feminini, пк: fortuna норокѹл, querela тжнгѹірѣ, aloë алое, epitome, ш. а. жнсъ, челе гречещї кѹ фіналѹріле as ші es, сжнт Masculini, пк: Boreas, Cometes кометѹл ш. а.

Nota. Ачесте ръмжн тот Masculina, макар ді ар ші пріїмі фіналѹл латін, пк: Cometa, Planeta, ш. а.

II. Nomina, че се аплѣкъ дѹпъ адоѹа декліанціе, ші се фінѣѕъ кѹ er ші us, сжнт Generis masculini, пк: liber картѣ, culter кѹцітѹл, mundus лѹмѣ, hortus гръдіна, cervus чербѹл, ш. а.

Nota. 1. Feminina сжнт: Alvus пжнтечеле, humus хѹмъ, vannus вжнтѹрътоарѣ, ficus

смокіна, ш. а. Neutra сѫнт: virus отрава, pelăgus марѣ, ші vulgus пȣблікȣл саȣ̆ попорȣл, каре де пе ȣрмъ се 'нтребȣінцазъ ші 'н Masculino.

2. Ѫн лімба латінъ се афлъ мȣлте кȣвінте кȣ фіналȣл us деріватe дін гречѣска кȣ фіналȣл os, каре тоате аȣ̆ тот ачелаш ген, каре лаȣ̆ авȣт ші ѫн гречѣска, ѫнтре каре мȣлте сѫнт Feminina, пк: Diphthongus діфтонг, dialectus діалект, arctus арктȣл (о стеа нордікъ) erēmus пȣстіетате, nardus нардȣл (о бȣрȣянъ), methŏdus методȣл, synŏdus сінодȣл, прекȣм ші тоате ачеле, че сѫнт компȣсе кȣ греческȣл фінал odos, д. е. exodus ешірѣ, ш. а.

3. Nomina latina кȣ фіналȣл um, ші гречещіле кȣ on, сѫнт, афаръ де Nomina propria а персоанілор, тоате Generis neutrius, пк: Coelum черюл, aurum аȣрȣл, lexicon лексіконȣл, ш. а.

III. Nomina, че се аплѣкъ дȣпъ атріа декліначіе, ші се фінѣзъ кȣ: o, or, os, er, ші es, каре капътъ ѫн Genitivo singulari о сілабъ маї мȣлт, сѫнт Generis Masculini, пк: homo омȣл, honor чінстѣ, flos флоарѣ, anser гѫска, miles (Gen. militis) солдатȣл, pes (Gen. pedis) пічорȣл, ш. а.

Nota. 1. Кȣ фіналȣл o, сѫнт Feminina,

a.) Caro карнѣ, halo църкъланꙋл соареляї ші а лꙋнеї, argo о корабіє, echo єхо.
b.) Nomina verbalia (префъкꙋте дін вербꙋрі кꙋ фіналꙋл io, д. є. actio фъптꙋірѣ, lectio четірѣ, ш. а. c.) Nomina abstracta кꙋ фін: io д. є. opinio сокотінца, talio ръсплътірѣ, ш. а.
d.) ачеле че се фінѣзъ кꙋ do ші go, д. є. consuetudo депріндерѣ, origo оріӷіна, ш. а. жнсꙋніле дін челе кꙋ do ші go, сжнт ші Masculina, д. є. cardo цжцжна ꙋшеї, ligo казмаꙋа, ordo ржндꙋяла, ш. а.

2. Кꙋ фін: or сжнт feminina: arbor копачꙋл, іаръ neutra: ador ꙋн фелї де род, aequor марѣ, cor ініма, marmor марморꙋл.

3. Кꙋ фін: os сжнт feminina: arbos копачꙋл, cos кꙋтѣ, dos зестрѣ; іаръ neutra: chaos хаосꙋл, epos поемъ єроікъ, melos мелодіє (кжнтек), os (Gen. oris) гꙋра, os (Gen. osis) осꙋл.

4. Кꙋ фін: er сжнт neutra: cadaver кадаврꙋл (хоітꙋл) iter къльторіа, papaver макꙋл, piper піперꙋл, siser морковꙋл, tuber жмфлътꙋра, uber цжца, ver прімъвара, verber бътаіа, cicer мазірѣ, acer платінꙋл, ш. а.

5. Кꙋ фін: es, каре жн Genitivo singulari креск кꙋ о сілабъ, сжнт feminina: compes обезї,

merces хакꙋл, merges снопꙋл, quies ші requies одіхна, teges акопереміантꙋл, іарꙿ aes Gen. aeris спіжа есте neutrum.

IV. Nomina, че се аплѣкъ дꙋпъ атріа деклінаціе ші се фінѣѕъ кꙋ: as, aus, is, x, s, жнаінтѣ кърію се афлъ връ о консонантъ, es, каре жн Nominativo ші Genitivo singulari аꙋ деопотрівъ демꙋлте сілабе, сжнт feminina: д. е. societas соціетатѣ, laus лаꙋда, ovis оаіа, nix омътꙋл, hiems іарна, rupes (Gen, rupis) стжнка, ш. а.

Nota. 1. Кꙋ фіналꙋл as сжнт masculina: Adamas діамантꙋл, elephas елефантꙋл, as (Gen. assis) фꙋнтꙋл Романілор, gygas ꙋріешꙋл; іаръ neutra сжнт: fas дрепт, nefas недрепт, vas (Gen. vasis) васꙋл.

2. Кꙋ фін: is сжнт masculina: amnis флꙋвіꙋл, anguis шерпіле, axis осіа, caulis коада (а мърꙋлꙋї), collis дѣлꙋл, crinis перії, ensis сабіа, fascis сноп де верџї, funis фꙋнѣ, fustis фꙋста (чомаг), glis гꙋѕган, ignis фокꙋл, lapis піатра, mensis лꙋна (де ѕіле), orbis орбіта, panis пжнѣ, piscis пешеле, sanguis сжнџеле, unguis ꙋнгіа, vermis верміле, Masculina ші feminina сжнт: cinis ченꙋша, finis сфжршітꙋл, pulvis пꙋлбере, ш. а.

3. Кȣ фін: x, сѫнт masculina: Bombyx гѫндак де мътасъ, calix пъхарȣл, calyx гъмъліе де съмѫнцъ ка ла мак, fornix болтъ, grex тȣрма, phoenix феніксȣл (о пасере фабȣлоасъ) varix кѫрчеії, прекȣм ші тоате кȣвінтеле де доȣъ сілабе кȣ фін: ax ші ex, афаръ де ȣніле пȣціне, каре сѫнт Feminina, пк: halex балтъ саратъ, carex шȣвар (ȣн фелї де іарбъ) forfex фоарфічіле, fornax собa.

4. Кȣ фін: s, ѫнаінте кърія се афлъ вр'о консонантъ, сѫнт masculina: chalybs оцълȣл, dens дінтеле, fons фѫнтѫна, mons мȣнтеле, pons пȣнте сеȣ подȣл песте о апъ, rudens фȣніе корабіеї.

5. Кȣ фін: es, каре ѫн Nomenativo ші Genitivo аȣ де опотрівъ де мȣлте сілабе, сѫнт парте masculina, парте feminina: пк: torques лънцȣжел, vepres хъчї де спінї, palumbes порȣмбел сълбатік.

V. Nomina, каре се аплекъ дȣпъ атрія деклінаціе, ші се фінеск кȣ: a, e, c, l, n, t, ar, ur ші us, сѫнт Neutra, пк: aenigma чімілітȣра, mare, маре, lac лаптеле, animal анімалȣл, flumen флȣвіȣл, caput капȣл, calcar пінтенȣл, guttur гѫтлежȣл, genus генȣл сеȣ неамȣл, ш. ч.

Nota. 1. Кȣ фіналȣл l сѫнт masculina:

mugil ꙋн феліٚ де лемн, sal сарѣ, sol соареле.

2. Кꙋ фін: n сѫнт masculina: attagen пътꙋрнікѣ, lien ші splen спліна, lichen мꙋшкіٚ де копачіٚ, oscen пасере кѫнтътоаре, pecten піептене, ren рърꙋнкюл, прекꙋм ші тоате кꙋ фін: an, in, on, ѫнтре каре тотꙋш сѫнт feminina: aëdon прівігітоарѣ, icon іконa, sindon стофъ (пѫнꙁъ сꙋпціре).

3. Кꙋ фін: ur сѫнт masculina: furfur търъціле, turtur тꙋртꙋрѣꙋа, vultur вꙋлтꙋрꙋл.

4. Кꙋ фін: us сѫнт masculina: lepus епꙋріле, mus шоарічіле, polypus поліпꙋл, (о фіаръ де апъ кꙋ маіٚ мꙋлте пічоаре), tripus піростее, іаръ feminina сѫнт polysyllaba кꙋ us, каре нꙋ лѣпъдъ пе u ѫн Genitivo singulari, д. е. salus (Gen. salutis) сънътатѣ, palus (Gen. paludis) балта, ш. а. ѫнсъ monosyllaba кꙋ фін: us сѫнт neutra, пк: crus пꙋлпа, jus дрептꙋл, rus цара, (лок афаръ де політіе), thus тъмѫꙗ.

VI. Nomina, че се аплѣкъ дꙋпъ апатра деклінаціе, ші се фінѣꙁъ кꙋ us, сѫнт Generis masculini; іаръ челе кꙋ u neutrius, пк: cursus кꙋрсꙋл, fructus родꙋл, sensus сімцірѣ, cornu корнꙋл, tonitru тꙋнетꙋл, ш. а.

Nota. Кꙋ фін: us сѫнт feminina: acus акꙋла, domus каса, manus мѫна, porticus портікꙋл, tribus тріꙁꙋл, ші Plurale Idus а 13 сѣꙋ а 15 ꙁі а лꙋнеі, ficus смокіна, сѣꙋ смокінꙋл есте femininum; іарѫ ficus нецелꙋл есте masculinum.

VII. Nomina, че се аплѣкѫ дꙋпѫ а 5-а деклінаціе ші се фінѣꙁѫ кꙋ es, сѫнт feminini generis, пк: facies фаца, species спецїа, spes недеждѣ, glacies гѣца, res ꙋн лꙋкрꙋ, ш. а.

Nota. Meridies есте нꙋмаї generis masculini.

КАП АЛ ДОІЛЕ.

Деспре Nominibus Adjectivis.

Ла Adjectiva де ѫнсѫмнат есте: 1. фелюрімѣ фіналꙋрілор, ші 2. скімбарѣ лор прін градꙋріле компараціеї.

I. Деспре фіналꙋріле Адіектівілор.

Adjectiva, ѫн прівірѣ фіналꙋрілор, сѫнт де треї фелюрї, адекѫ: ꙋніле аꙋ 3. фіналꙋрї, алтіле 2. ші ал 3. нꙋмаї ꙋн фінал.

A. Adjectiva де 3. фіналурї се фінѣѕъ сѣѹ ку us, a, шi um; сѣѹ ку: er, a, шi um; д. е. probus, proba, probum кучернік; niger, nigra, nigrum негру, ш. а.

Фіналул ѫнтѫї есте пентру Genere masculino, ал доіле пентру feminino, шi ал трїїле пентру neutro.

Фіналул ѫнтѫї шi ал 3. се аплѣкъ дупъ а доуа деклінаціе; іаръ фіналул ал доіле дупъ ѫнтѫіа деклінаціе, д. е.

Declinatio Adjectivorum.

I. us, a, um.

Probus, proba, probum кучернік.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutrum.
Nom.	probus,	proba,	probum,
Gen.	probi,	probae,	probi,
Dat.	probo,	probae,	probo,
Acc.	probum,	probam,	probum.
Voc.	probe!	proba!	probum!
Abl.	probo,	proba,	probo.

Pluralis

Nom.	probi,	probae,	proba,

Gen.	proborum,	probarum,	proborum,
Dat.	probis,	probis,	probis,
Ac.	probos,	probas,	proba,
Voc.	probi!	probae!	proba!
Abl.	probis,	probis,	probis.

II. er, a, um,

piger, pigra, pigrum ленеш.

S i n g u l a r i s.

	Masc.	Fem.	Neut.
Nom.	piger,	pigra,	pigrum,
Gen.	pigri,	pigrae,	pigri,
Dat.	pigro,	pigrae,	pigro,
Acc.	pigrum,	pigram,	pigrum,
Voc.	piger!	pigra!	pigrum!
Abl.	pigro,	pigra,	pigro,

P l u r a l i s.

Nom.	pigri,	pigrae,	pigra,
Gen.	pigrorum,	pigrarum,	pigrorum,
Dat.	pigris,	pigris,	pigris,
Acc.	pigros,	pigras,	pigra,
Voc.	pigri!	pigrae!	pigra!
Abl.	pigris,	pigris,	pigris.

Nota. Ꙟн лімба латінъ се афлъ нȣмаї ȣн адіектів де треї фіналȣрі кȣ: ur, a, um, пк: sătur, satŭra, satŭrum сътȣл, каре аша се деклінъ, ка шї челе кȣ us, a, um.

Ȣн Adjectivum требȣе сі конкордеѕъ тот дѣȣна кȣ сȣбстантівȣл сѣȣ ꙟн Casu, Genere шї Numero, д. е. Bonus puer бȣнȣл копіл, bona mater бȣна маікъ, bonum opus бȣн лȣкрȣ, ш. а. д. е.

Declinatio Adjectivorum кȣ Substantivis.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	bonus puer,	bona mater,	bonum opus,
G.	boni pueri,	bonae matris,	boni operis,
D.	bono puero,	bonae matri,	bono operi,
A.	bonum puerum,	bonam matrem,	bonum opus,
V.	bone puer!	bona mater!	bonum opus!
A.	bono puero.	bona matre.	bono opere.

Pluralis.

N.	boni pueri,	bonae matres,	bona opera,
G.	bonorum puerorum,	bonarum matrum,	bonorum operum,

E.

D.	bonis pueris,	bonis matribus,	bonis operibus,
A.	bonos pueros,	bonas matres,	bona opera,
V.	boni pueri!	bonae matres!	bona opera!
A.	bonis pueris.	bonis matribus.	bonis operibus.

Nota. Participia кȣ us, a, um, сѫнт асеміне Adjectiva де 3. фіналȣрї, каре асеміне се деклінъ, ші се конкордѣѯъ кȣ сȣбстантівіле сале ѫн Genere, Nomero ші Casu, пк: Frater laudatus фрателе лъȣдат, ars laudata щіінца лъȣдатъ, genus laudatum нѣмȣл лъȣдат, ш. асѣї: Poëta laudandus поетȣл де лъȣдат, ars laudanda щіінца де лъȣдат, carmen laudandum поемъ де лъȣдат, ш. а. д. е.

Declinatio Participiorum кȣ Substantivis.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	frater laudatus,	ars laudata,	genus laudatum,
G.	fratris laudati,	artis laudatae,	generis laudati,

D. fratri laudato,	arti laudatae,	generi laudato,
A. fratrem laudatum,	artem laudatam,	genus laudatum,
V. frater laudate!	ars laudata!	genus laudatum!
A. fratre laudato.	arte laudata.	genere laudato.

P l u r a l i s.

N. fratres laudati,	artes laudatae,	genera laudata,
G. fratrum laudatorum,	artium laudatarum,	generum laudatorum,
D. fratribus laudatis,	artibus laudatis,	generibus laudatis,
A. fratres laudatos,	artes laudatas,	genera laudata,
V. fratres laudati!	artes laudatae!	genera laudata!
A. fratribus laudatis.	artibus laudatis.	generibus laudatis.

S i n g u l a r i s.

Masc.	Fem.	Neutr.
N. poëta laudandus,	ars laudanda,	carmen laudandum,

G.	poëtae laudandi,	artis laudandae,	carminis laudandi,
D.	poëtae laudando,	arti laudandae,	carmini laudando,
A.	poëtam laudandum,	artem laudandam,	carmen laudandum,
V.	poëta laudande!	ars laudanda!	carmen laudandum!
A.	poëta laudando.	arte laudanda.	carmine laudando.

P l u r a l i s .

N.	poëtae laudandi,	artes laudandae,	carmina laudanda,
G.	poëtarum laudandorum,	artium laudandarum,	carminum laudandorum
D.	poëtis laudandis,	artibus laudandis,	carminibus laudandis,
A.	poëtas laudandos,	artes laudandas,	carmina laudanda,
V.	poëtae laudandi!	artes laudandae!	carmina laudanda!
A.	poëtis laudandis.	artibus laudandis.	carminibus laudandis.

Nota. **1.** **Кꙋвінтіле:** duo, duae, duo доі; ші ambo, ambae, ambo ꙟмбе, аꙋ ꙟн Dativo

шї Ablativo Plurali: duobus, duabus, duobus; ambobus, ambabus, ambobus.

2. Ꙟн лімба латінъ се афлъ ѹніле Ajectiva де 3. фіналѹрї кѹ: er, is, e, пк: Cĕler, celĕris, celĕre репеде, ш. а. ꙟнсъ тоате ачесте се аплѣкъ ка шї Adjectiva де 2. фіналѹрї.

B. Adjectiva де 2. фіналѹрї се фінѣѕъ кѹ: is, шї e, пк: lĕvis, leve ѹшор, ш. а. шї се аплѣкъ тоате дѹпъ атріа декліна́ціе.

Фіналѹл ꙟнтѫю есте Generis communis; іаръ ал доіле нѹмаї Neutrius.

Ла Adjectiva де 2. фін: се нѹмъръ шї comparativi, карії асеміне аѹ 2. фіналѹрї; ꙟнсъ кѹ or, шї us, пк: dulcior, dulcius маї дѹлче, ш. а. шї се аплѣкъ дѹпъ атріа деклінаціе.

Фіналѹл or есте Gen. Com. іаръ us neutrius.

Declinatio Adjectivorum де доѹъ фіналѹрї.

I. is, e.			II. or, us.	
Gravis, grave греѹ.			Gravior, gravius маї греѹ.	
Singularis.				
Masc. Fem.	Neutr.		Masc. Fem.	Neutr.
N. gravis,	grave,		gravior,	gravius,

G.	gravis,	gravis,	gravioris,	gravioris,
D.	gravi,	gravi,	graviori,	graviori,
A.	gravem,	grave,	graviorem,	gravius ,
V.	gravis!	grave!	gravior!	pravius!
A.	gravi.	gravi.	graviore(ri).	graviore(ri)

Pluralis.

N.	graves,	gravia,	graviores,	graviora,
G.	gravium,	gravium,	graviorum,	graviorum,
D.	gravibus,	gravibus,	gravioribus,	gravioribus,
A.	graves,	gravia,	graviores,	graviora ,
V.	graves!	gravia!	graviores!	graaiora!
A.	gravibus.	gravibus.	gravioribus.	gravioribus.

Declinatio Adjectivorum де 2. фін: кꙋ ꙋн Substantivo, д. е.

Campus viridis кѫмп верде, arĕa viridis лок верде, gramen viride ꙟарбъ верде.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	campus viridis,	arĕa viridis,	gramen viride,
G.	campi viridis,	areae viridis,	graminis viridis,
D.	campo viridi,	areae viridi,	gramini viridi,

A.	campum viridem,	aream viridem,	gramen veride,
V.	campe viridis!	area viridis!	gramen viride!
A.	campo viridi.	area viridi.	gramine viridi.

P l u r a l i s.

N.	campi virides,	areae virides,	gramina viridia
G.	camporum viridium,	arearum viridium,	graminum viridium,
D.	campis viridibus,	areis viridibus,	graminibus viridibus,
A.	campos virides,	areas virides,	gramina viridia
V.	campi virides!	areae virides!	gramina viridia!
A.	campis viridibus.	areis viridibus.	graminibus viridibus.

Nota. Adjectiva де 3. фіналѹрї кѹ er, is, e, аѹ нѹмаї ӂн Nominativo шi Vocativo singulari 3. фіналѹрї; іарѫ ӂн тоате челелалте казѹрї се аплѣкѫ ка Adjectiva де 2. фіналѹрї дѹпѫ ексемплѹл лѹї gravis, grave де маї сѹс, пк: Nom. Sing. acer, acris, acre акрѹ, Gen. acris, Dat. acri, Ac. acrem шi Neutr. acre, Voc. acer, acris, acre, Ab. acri; Nom. Plur. acres, Neutr. acria, G. acrium, Dat. acribus, Ac. acres, Neutr. acria, Voc. acres, Neutr. acria, шi Abl. acribus: асеміне се деклінѫ: alăcer воіос, celĕber вестіт, celer ꙋте, сѣѹ репеде, salūber віндекѫторю, ш. а.

Фіналꙋл ѫнтѫю есте Generis Masc. ал доіле Fem. ші ал трііле Neutrius.

C. Adjectiva де ꙋн фінал есте фелюꙋріт, пк: Felix ферічіт, clemens блажѫн, dives авꙋт сѣꙋ богат, juvenis тѫнър, par ѫнтокма, vetus векю, ш. а.

Adjectiva де ꙋн фінал се аплѣкѫ тоате дꙋпъ атріа декліпаціе ші сѫнт Generis omnis (де тꙋстреле генꙋрї) адекъ: ꙋн Adjectivum де ꙋн фінал слꙋжеще кꙋ ачел фінал ші пентрꙋ генꙋл маскꙋлін, ші фемінін ші неꙋтрꙋ, д. е.

Declinatio Adjectivorum де ꙋн фінал.

Felix ферічіт.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	felix,	felix,	felix,
G.	felīcis,	felīcis,	felīcis,
D.	felici,	felici,	felici,
A.	felicem,	felicem,	felix,
V.	felix!	felix!	felix!
A.	felice ші felici.	felice ші felici.	felice ші felici.

Pluralis.

N.	felices,	felices,	felicia,

G.	felicium,	felicium,	felicium,
D.	felicibus,	felicibus,	felicibus.
A.	felices,	felices,	felicia,
V.	felices!	felices!	felicia,
A.	felicibus.	felicibus.	felicibus.

Declinatio Adjectivorum де ȣн фінал кȣ Substantivis.

Audax vir ꙟндръзнец бърбат, audax femina ꙟндръзнѣцъ фімее, audax animal ꙟндръзнец добіток.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	audax vir,	audax femina,	audax animal,
G.	audācis viri,	audācis feminae,	audācis animalis
D.	audaci viro,	audaci feminae,	audaci animali,
A.	audacem virum,	audacem feminam,	audax animal,
V.	audax vir!	audax femina!	audax animal!
A.	audace (ci) viro.	audace (ci) femina.	audace (ci) animali.

Pluralis.

N.	audaces viri,	audaces feminae,	audacia animalia,
G.	audacium virorum,	audacium feminarum,	audacium animalium,

D.	audacibus viris,	audacibus feminis,	audacibus animalibus,
A.	audaces viros,	audaces feminas,	audacia animalia,
V.	audaces viri!	audaces feminae!	audacia animalia!
A.	audacibus viris.	audacibus feminis.	audacibus animalibus.

Nota. Шi Participia Praesentis сѫнт Adjectiva де ꙋн фінал, каре асеміне се деклінъ, пк: Volans falco ꙁбꙋръторіꙋл корою, volans alauda ꙁбꙋрътоарѣ чіокѫрліе, volans Insectum ꙁбꙋръторіꙋл інсект, ш. а. д. е.

S i n g u l a r i s.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	volans falco,	volans alauda,	volans insectum,
G.	volantis falconis,	volantis alaudae,	volantis insecti,
D.	volanti falconi,	volanti alaudae,	volanti insecto,
A.	volantem falconem,	volantem alaudam,	volans insectum,
V.	volans falco!	volans alauda!	volans insectum!
A.	volante falcone.	volante alauda.	volante insecto.

P l u r a l i s.

N.	volantes falcones,	volantes alaudae,	volantia insecta,
G.	volantium falconum,	volantium alaudarum,	volantium insectorum,
D.	volantibus falconibus,	volantibus alaudis,	volantibus insectis,
A.	volantes falcones,	volantes alaudas,	volantia insecta,
V.	volantes falcones!	volantes alaudae!	volantia insecta!
A.	volantibus falconibus.	volantibus alaudis.	volantibus insectis.

II. Деспре скімбарѣ адіектівілор прін градȣріле компараціеї.

Тоате Adjectiva се ꙟмфъцошаѕъ, сѣȣ фъръ асъмънаре кȣ алте Adjectivis, сѣȣ кȣ асъмънаре, афлѫндȣсе, сѣȣ ꙟн врȣн град маї маре, сѣȣ ꙟн чел маї маре а асъмѫнъреї.

Аша даръ тоате Adjectiva, ꙟн прівірѣ компараціеї, аȣ 3. фелюрї де градȣрї, пк: 1. нȣміт Positivus (шъѕъторї), 2. Comparativus (ꙟнтрекъторї) ші 3. Superlativus (ковѫршіторї).

1. Positivus есте атȣнчї, кѫнд Adjectivum

нѹ се афлѫ нічї ѫнтр' о компарацїе (асѫмѫнаре) кѹ алт Adjectivo, д. е. bonus бѹн, probus кѹчернік, pulcher фрѹмос, brevis скѹрт, ш. а.

Nota. Positivus се фінѣџѫ, ші се деклінѫ ѫнтокма, дѹпѫ кѹм саѹ арѫтат маї сѹс деспре фіналѹріле ші деклінацїїле Adjectivorum in genere.

2. Comparativus есте атѹнчї, кѫнд Adjectivum ѫн компарацїе (асѫмѫнаре) кѹ алт Adjectivo се афлѫ ѫнтр'ѹн град маї маре, д. е. brevior маї скѹрт, felicior маї ферічіт, ш. а.

Comparativus аре тот дѣѹна доѹѫ фіналѹрї, ад: or пентрѹ Genere Masculino ші Feminino, ші us пентрѹ Neutro, д. е. dulcior ші dulcius маї дѹлче, ш. а.

Comparativus се ѫмформѫ тот дѣѹна дела фіналѹл Positivi ѫн i прін адѫѹџірѣ сілабеї or сѣѹ us, каре ла Adjectivis де 3. фіналѹрї есте Genitivus singularis Masculini generis, іарѫ ла челе де 2. ші ѹн фінал есте Dativus singularis, д. е.

Dignus, a, um бреднік, Gen. sing. masc. digni, Comp. dignior, dignius маї бреднік.

Creber, a, um адесе, Gen. sing. masc. crebrior, crebrius маї адесе.

Utilis, e фолосіторї, Dat. sing. utili, Comp. utilior, utilius маї фолосіторї.

Diligens сілітоpї, Dat. sing. diligenti, Comp. diligentior, diligentius маї сілітоpї.

Felix феpічіт, Dat. sing. felici. Comp. felicior, felicius маї феpічіт, ш. а.

Nota. Comparativi се деклінъ ка ші Adjectiva де 2. фіналуpї, пpекум сау аpътат маї сус.

3. Superlativus есте атунчї, кънд Adjectivum ън компаpаціе (асъмънаpе) ку алт Adjectivo се афлъ ън гpадул чел маї маpе, д. е. Dulcissimus чел маї дулче, ш. а.

Superlativus аpе тот дѣуна 3. фіналуpї, ші чѣ маї маpе паpте simus пентpу Genere Masculino, sima пентpу Feminino, ші simum пентpу Neutro, д. е. Dignissimus, dignissima, dignissimum чел маї вpеднік, ш. а.

Superlativus ку фін: simus, sima, simum, се ъмфоpмъ тот дѣуна дела фіналул Positivi ън is, каpе ла Adjectivis де 3. фіналуpї есте тот дѣуна Dativus pluralis, іаpъ ла челе де 2. ші ун фінал Genitivus singularis, пк:

Dignus, a, um вpеднік, Dat. plur. dignis, Superl. dignissimus-a-um чел маї вpеднік.

Brevis, e скуpт, Gen: sing: brevis, Superl. brevissimus-a-um чел маї скуpт.

Felix феpічіт, Gen: sing. felicis, Superl. felicissimus-a-um чел маї феpічіт ш. а.

Nota. Superlativi се деклінъ ка ші Adjectiva де 3. фіналурі, прекум саў арътат маі сус.

A d n o t a t i o.

1. Superlativi ну се фінѣѕъ тот дѣуна ку simus, sima, simum, чі уніі ку rimus, rima, rimum, ші алціі ку limus, lima, limum, пк:

a.) Adjectiva де 3. фіналурі. че се фінѣѕъ жн Masculino Positivѣ ку er, пріімеск ла ачел er жн Superlativo нумаі кжт, rimus, rima, rimum д. е: pulcher, a, um, фрумос, Superl. pulcherrimus, pulcherrima, pulcherrimum, чел маі фрумос, ш. а. Асеміне ші: nupĕrus, a, um одініоаръ, ші vetus векю, аў жн Superlativo: Nuperrimus, a, um, veterrimus, a, um.

b.) Уніле Adjectiva де 2. фіналурі, че се фінѣѕъ жн Positivo ку ilis, лѣпъдъ жн Superlativo сілаба is, ші пріімеск жн локул еі limus, a, um, пк: сжнт урмътоаріле 6. Facilis, e ушор, difficilis, e греў, gracilis, e граціос (суnціре сѣў фрумос) humilis, e уміліт, similis, e асеміне, dissimilis, e неасеміне, д. е. facilis, Superl: facillimus, a, um, ш. а.

Тоате ачесте Adjectiva формѣѕъ Com-

parativum регꙋлат, пк: pulcher, a, um, Comp. pulchrior-us, facilis, e, Comp: facilior-us, ш. а.

2. Adjectiva, каре жнаінтѣ фіналꙋлꙋї us аꙋ вр' о вокалъ, формѣꙁъ Comparativum кꙋ пропꙋнерѣ пъртічелеї magis сѣꙋ minus, ші Superlativum кꙋ maxime сѣꙋ minime д. е. Idoneus, a, um бꙋн сѣꙋ потрівіт, Comp: magis idoneus, magis idonea, magis idoneum маї потрівіт, ші Superl. maxime idoneus, maxime idonea, maxime idoneum чел маї потрівіт, ш. а. жнсъ pius, pia, pium кꙋчернік, аре Superl. ші piissimus, a, um.

3. Adjectiva, че се фінѣꙁъ кꙋ: dicus, ficus, ші volus, скімбъ фіналꙋл us пентрꙋ Comparativo жн entior, ші Superlativo жн entissimus, д. е.

Benēdicus, a, um бінекꙋвжнтъторї, Comp. benedicēntior, benedicentius, ші Superl. benedicentīssimus, a, um.

Benēficus, a, um бінефъкъторї, Comp. beneficēntior, beneficentius ші Superl. beneficentīssimus, a, um.

Benēvolus, a, um біневоіторю, Comp. benevolēntior, benevolentius, ші Superl. benevolentīssimus, a, um, ш. а.

4. Ꙋрмътоаріле Adjectiva се абат кꙋ тотꙋл дела регꙋлата формаціа Comparativorum ші

Superlativorum, пк:

Bonus, a, um бѹн, Comp. melior, us, Superl. optimus, a, um.

Malus, a, um рѣѹ, Comp. pejor, us, Superl. pessimus, a, um.

Magnus, a, um маре, Comp. major, us, Superl. maximus, a, um.

Parvus, a, um мік, Comp. minor, us, Superl. minimus, a, um.

Multus, a, um мѹлт, Comp. plus, Gen. sing. pluris, Superl. plurimus, a, um.

Frugi (indecl.) бѹн, Comp. frugalior, us, Superl. frugalissimus, a, um.

Nequam (indecl) рѣѹ, Comp. nequior, us, Superl. nequissimus, a, um.

Dives, Gen. sing. divitis богат, Comp. ditior, us, Superl. ditissimus, a, um. ш. а.

5. Adjectiva се афлѣ кѫте одатѣ, ѫн лок де ѫн Superlativo, ꙟн Positivo кѹ вр' о пѣртіче, каре тот атѫта фаче, д. е. ꙟн лок де: doctissimus, a, um чел маї ѫнвѣцат, поате фі ші: valde doctus фоарте ѫнвѣцат, ш. а.

6. Ѹніле Adjectiva аѹ кѫте доі Superlativi деодатѣ, пк: exterus, a, um дін афарѣ, Comp. exterior, us, Superl. extremus, a, um ші extimus a, um; inferus, a, um де џос, Comp. in-

ferior, us, Superl. infimus, a, um, ші imus, a, um; posterus, a, um ȣрмъторіŭ, Comp. posterior, us, Superl. postremus, a, um, ші postumus, a, um; superus, a, um де сȣс, Comp. superior, us, Superl. supremus, a, um, ші summus, a, um, ш. а.

7. Ȣніле Adjectiva н'аȣ Positivum, д. е. Interior, us дін лъȣнтрȣ, Superl. intimus, a, um; ulterior, us маĭ де парте, Superl. ultimus, a, um; propior, us маĭ де апроапе, Superl. proximus, a, um, ш. а.

8. Ȣніле н'аȣ Comparativum, д. е. Inclitus, a, um вестіт, Superl. inclitissimus, a, um; invictus, a, um не'нвінс, Superl. invictissimus, a, um, ш. а.

9. Ȣніле н'аȣ Superlativum, д. е. Juvenis, e тжнър, Comp. junior, us; senex бътржн, Comp. senior, us, ш. а.

10. Ȣніле н' аȣ нічĭ Comparativum нічĭ Superlativum, пк: a.) Composita дін fero ші gero, д. е Letifer оморіторіŭ, corniger корнȣт (кȣ коарне) armiger пȣртъторіŭ де арме, ш. а. b.) Composita дін per ші prae, д. е. Perdoctus пре, саȣ фоарте жнвъцат, peramoenus фоарте плъкȣт, praedives фоарте богат, ш. а. c.) Composita дін: animus, jugum, somnus ші ал-

ma, д. е. magnanimus мареінімос, bijugus доі- жнцѹгзторю, insomnis фърх сомн, inermis дез- армат, ш. а. d.) каре фіреще нѹ се пот скім- ба, д. е. omnis тот. argenteus де арџінт, mu- tus мѹт, ш. а. с.) мѹлте алтіле, каре не жм- ваць Usus (жнтребѹінцаре) ла каре се соко- теск ші Participia жн dus, da, dum.

11. Adjectiva кѹ фіналѹл ensis жнсъмнѣзъ тотдѣѹна локѹл петречереі саѹ а лъкѹінцеі кѹі- ва; іаръ кѹ anus жнсъмнѣзъ патріа саѹ локѹл нащерсі, д. е. Atheniensis де ла Атіна саѹ Атенеѹ, адекъ, каре петрече аколо, асеміне: Jassiensis дела Еш. Leopoliensis дела Лемберг, ш. а. Galicianus Галіціан (нъскѹт дін Галіціа) Rossianus Росіан, Neapolitanus Неаполітан, ш. а

КАП АЛ ТРІІЛЕ.

Деспре Nominibus Numeralibus.

Nomina numeralia сжнт де 2. фелюрі, адекъ: Definitiva (хотържтоаре) ші Jndefinitiva (не- хотържтоаре).

Definitiva сжнт ачеле, че аратъ лъмѹріт кж- тімѣ, д. е. quatuor 4. decimus ал 10-ле, vi- cies де 20. де орі, ш. а.

Jndefinitiva сжнт ачеле, че нѹ аратъ лъмѹ-

ріт кѫтімѣ, д. е. tot атѫта, nonnulli кѫцъ, multi мꙋлцї, ш. а.

Nomina numeralia definitiva сѫнт де 4. фелюрї, пк:

I. Cardinalia (кардінале саꙋ темеланїче) каре се пꙋн ла ѫнтребарѣ: кѫт? саꙋ кѫцї? д. е. unus ꙋнꙋл, duo доꙋ, tres треї: quatuor патрꙋ ш. а.

Дінтр' ачесте се деклінѫ нꙋмаї челе дін тѫї 3. адекѫ: unus, duo, tres; іарѫ челе лалте дела quatuor 4. пѫнѫ ла centum 100. нічї де кꙋм се деклінѫ; дарѫ ducenti 200, trecenti 300. пѫнѫ ла nongenti 900. се деклінѫ ка ші Adjectiva де 3. фіналꙋрї нꙋмаї ѫн Plurali. Mille 1000. се прівеще ка ꙋн Substantivum Neutrum, каре ѫн Singulari рѫмѫне нескімбат; іарѫ ѫн Plurali, Millia, се деклінѫ дꙋпѫ а трїа декліна̀ціе, ші чере, ка Substantivum, чеї ва ꙋрма, сѫ стее ѫн Genitivo plurali.

Declinatio nominum numeralium Cardinalium.

1) unus, a, um, 2.) duo, duae, duo, 3.) tres, tria, 4.) mille, 5.) ducenti, ae, a. ш. а. пѫнѫ ла nongenti, ae, a 900.

Unus, a, um ꙋнꙋл се' нтребꙋінцазѫ нꙋмаї ѫн Singulari, ші се деклінѫ ѫн ꙋрмѫтоарѣ кіп:

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	unus,	una,	unum,
Gen.	unius,	unius,	unius,
Dat.	uni,	uni,	uni,
Acc.	unum,	unam,	unum,
Abl.	uno.	una.	uno.

Nota. Тотȣш се афлъ кѫте одатъ ші 'н Plurali, пк: uni, unae, una, лѫнгъ аша фелĭ де Nomina, каре нȣмаĭ ѫн Plurali се'нтребȣінцазъ, д. е. una castra ȣн лагър, unae literae ȣн ръваш, ш. а.

2. Duo, duae, duo доĭ, н'аре Singularem, ші се деклінъ ѫн ȣрмъторіȣл кип:

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	duo,	duae,	duo,
Gen.	duorum,	duarum,	duorum,
Dat.	duobus,	duabus,	duobus,
Acc.	duos,	duas,	duo,
Voc.	duo!	duae!	duo!
Abl.	duobus.	duabus.	duobus.

Асемінє се деклінъ ші: ambo, ambae, ambo ѫмбĭ сѣȣ ѫмбе.

Nom.	ambo,	ambae,	ambo,
Gen.	amborum,	ambarum,	amborum,
Dat.	ambobus,	ambabus,	ambobus,
Acc.	ambos,	ambas,	ambo,
Voc.	ambo!	ambae!	ambo!
Abl.	ambobus.	ambabus.	ambobus.

3. Tres, tria трії н'аре Singularem, ші се деклінъ ка ѹн Adjectivum де доаъ фіналѹрі ꙟн Plurali нѹмаї, пк:

	Masc. Fem.	Neutr.
Nom.	t r e s,	tria,
Gen.	t r i u m,	trium,
Dat.	t r i b u s,	tribus,
Acc.	t r e s,	tria,
Voc.	t r e s!	tria!
Abl.	t r i b u s.	tribus.

4. Mille 1000. се аплѣкъ дѹпъ атріа деклінаціе, ꙟн ѹрмъторіѹл кіп:

	Singularis.	Pluralis.
Nom.	mille,	millia,
Gen.	mille,	millium,
Dat.	mille,	millibus,
Acc.	mille,	millia,
Voc.	mille!	millia!
Abl.	mille.	millibus.

5. Ducenti, ae, a 200. ші чеселалте пънъ ла nongenti, ae, a 900. се деклінъ дѹпъ кіпѹл ѹрмъторю, пк:

P l u r a l i s.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	nongenti,	nongentae,	nongenta,
G.	nongentorum,	nongentarum,	nongentorum,
D.	nongentis,	nongentis,	nongentis,

A.	nongentos,	nongentas,	nongenta,
V.	nongenti!	nongentae!	nongenta!
A.	nongentis.	nongentis.	nongentis.

Numeralia Cardinalia сѫнт ѹрмѫтоаре:

1. I. Unus, a, um ѹнѹл.
2. II. duo, ae, o доі.
3. III. tres, ia, трії.
4. IIII (IV). quatuor.
5. V. quinque.
6. VI sex.
7. VII septem.
8. VIII octo.
9. VIIII (IX) novem.
10. X decem.
11. XI undĕcim (decem et unus).
12. XII duodecim (decem et duo).
13. XIII tredecim (decem et tres).
14. XIV quatuordecim (decem et quatuor).
15. XV quindecim (decem et quinque).
16. XVI sedecim (decem et sex).
17. XVII septemdecim (decem et septem).
18. XVIII octodecim (duodeviginti).
19. XIX novemdecim (undeviginti).
20. XX viginti.
21. XXI viginti unus.
22. XXII viginti duo.
28. XXVIII viginti octo (duodetriginta).

29. XXIX viginti novem (undetriginta).
30. XXX triginta.
40. XL. quadraginta.
50. L quinquaginta.
60. LX sexaginta.
70. LXX septuaginta.
80. LXXX octoginta.
90. LXXXX (XC) nonaginta.
100. C centum.
200. CC ducenti, ae, a.
300. CCC trecenti, ae, a.
400. CCCC (CD) quadringenti, ae, a.
500. D (IↃ) quingenti, ae, a.
600. DC (IↃC) sexcenti, ae, a.
700. DCC (IↃCC) septingenti, ae, a.
800. DCCC (IↃCCC) octingenti, ae, a.
900. DCCCC (IↃCCCC) nongenti, ae, a.
1000. M (CIↃ) mille.
2000. MM (IIM) duo millia (bismille).
5000. VM (IↃↃ) quinque millia (quinquies mille).
10.000. XM (CCIↃↃ) decem millia (decies mille).
100.000. CM. (CCCIↃↃↃ) centum millia (centies mille).
1,000.000. M̄. (CCCCIↃↃↃↃ) decies centum millia (decies centena millia).

II. Ordinalia (орѫндѹітоаре) сѫнт ачеле, че се пѹн ла ѫнтребаре̂ алкѫтеле? сеѹ а кѫта? пк: Primus ѫнтѫюл сеѹ ѫнтѫѧ, decimus ал зечіле сеѹ азечѣ, ш. а.

Ordinalia сѫнт тоате Adjectiva де трії фіналѹрї, ші се декліпѫ ка: probus, a, um, д. е.

Declinatio nominum numeralium Ordinalium.

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	primus,	prima,	primum,
G.	primi,	primae,	primi,
D.	primo,	primae,	primo,
A.	primum,	primam,	primum,
V.	prime!	prima!	primum!
A.	primo.	prima.	primo.

Pluralis.

N.	primi,	primae,	prima,
G.	primorum,	primarum,	primorum,
D.	primis,	primis,	primis,
A.	primos,	primas,	prima,
V.	primi!	primae!	prima!
A.	primis.	primis.	primis.

Numeralia Ordinalia сѫнт ȣрмѫтоаре:

1. Primus, a, um ѫнтѫіȣл, іа, іȣл.
2. secundus, a, um алдоіле, а, ле.
3. tertius, a, um алтрііле, іа, ле.
4. quartus, a, um.
5. quintus, a, um.
6. sextus, a, um.
7. septimus, a, um.
8. octavus, a, um.
9. nonus, a, um.
10. decimus, a, um.
11. undecimus.
12. duodecimus.
13. decimus tertius.
14. decimus quartus.
15. decimus quintus.
16. decimus sextus.
17. decimus septimus.
18. decimus octavus (duodevicesimus.)
19. decimus nonus. (undevicesimus.)
20. vicesimus (vigesimus).

30. tricesimus.
40. quadragesimus.
50. quinquagesimus.
60. sexagesimus.
70. septuagesimus.
80. octogesimus.
90. nonagesimus.
100. centesimus.
200. ducentesimus.
300. trecentesimus.
400. quadringentesimus
500. quingentesimus.
600. sexcentesimus.
700. septingentesimus.
800. octingentesimus.
900. nongentesimus.
1000. millesimus.
2000. bismillesimus.
5000. quinquies millesimus.
10.000. decies millesimus.
1,000.000. millies millesimus (decies centies millesimus.

III. Distributiva (ѫмпърцітоаре) сѫнт ѫ челе, че се пѹн ла ѫнтребарѣ: кѫте кѫці? сѣ кѫте кѫте? пк: Singuli кѫте ѹнѹл, quini кѫте чінчї, ш. а.

Distributiva тоате се деклінъ нѹмай ѫн Plurali ка Adjectiva де трії фіналѹрї, д. е.

Declinatio nominum numeralium Distributivorum.

P l u r a l i s.

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	singuli,	singulae,	singula,
Gen.	singulorum,	singularum,	singularum,
Dat.	singulis,	singulis,	singulis,
Acc.	singulos,	singulas,	singula,
Voc.	singuli!	singulae!	singula!
Abl.	singulis.	singulis.	singulis.

Асемине се деклінъ ші ѹрмътоаріле Numeralia Distributiva.

1. Singuli, ae, a.
2. bini, ae, a.
3. terni, ae, a.
4. quaterni, ae, a.
5. quini, ae, a.
6. seni, ae, a.
7. septeni, ae, a.
8. octoni, ae, a.
9. noveni, ae, a.
10. deni, ae, a.
11. undeni, ae, a.
12. duodeni, ae, a.

13. terni deni.	90. nanageni.
14. quaterni deni.	100. centeni.
15. quini deni.	200. duceni (ducenteni)
16. seni deni.	300. treceni (trecenteni)
17. septeni deni.	400. quadringeni.
18. duodeviceni.	500. quingeni.
19. undeviceni.	600 sexceni (sexcenteni)
20. viceni.	700. septingeni.
28. duodetriceni.	800. octingeni.
29. undetriceni.	900. nongeni.
30. triceni.	1000. milleni.
40. quadràgeni.	2000. bismilleni.
50. quinquageni.	5000. quinquies milleni.
60. sexageni.	10.000. decies milleni.
70. septuageni.	1,000.000. millies milleni (decies centies milleni.)
80. octogeni.	

IV. Adverbia (адверьiале) сѫнт ачеле, че се пѹн ла ѫнтребарѣ: де кѫте ор'? пк: Semel одатъ, quinquies де чінчї орї, decies де ꙁече орї, ш. а.

Numeralia Adverbia нічї одатъ се декліпъ, ші сѫнт ѹрмътоаре:

1. Semel одатъ.	4. quater.
2. bis де доаъ орї.	5. quinquies.
3. ter де трії орї.	6. sexies.

7. septies.
8. octies.
9. novies.
10. decies.
11. undecies.
12. duodecies.
13. tredecies.
14. quaterdecies.
15. quindecies.
16. sedecies.
17. decies septies.
18. decies octies (duodevicies).
19. decies novies (undevicies).
20. vicies.
30. tricies
40. quadragies.
50. quinquagies.
60. sexagies.
70. septuagies.
80. octogies.
90. nonagies.
100. centies.
200. ducenties.
300. trecenties.
400. quadringenties.
500. quingenties.
600. sexcenties.
700. septingenties.
800. octingenties.
900. nongenties.
1000. millies.
2000. bis millies.
5000. quinquies millies.
10.000. decies millies
1,000.000. decies centies millies.

КАП АЛ ПАТРЕЛЕ.

Деспре Pronominibus,

Pronomina сѫнт де **6.** фелюрї, адекъ: **1.)** **Pronomina Substantiva, 2.) Adjectiva, 3.)**

Primitiva, 4.) Derivata 5.) Simplicia, ши 6.) Composita.

1. Pronomina Substantiva сѫнт ачеле, че стаѢ сѫнгѸре фѫрѫ Substantivis, пк: ego еѢ, tu тѸ, ш. а.

2. Pronomina Adjectiva сѫнт ачеле, че стаѢ тот дѣѸна к' Ѹн Substantivo, пк: meus ал мieѢ, tuus ал тѫѢ, suus ал сѫѢ, noster ал ностpѸ, ш. а

3. Pronomina primitiva сѫнт ачеле, че нѸ сѫнт дела алтiле прeфѫкѸте, пк: ego, tu, hic, ш. а.

4. Pronomina derivata сѫнт ачеле, че сѫнт дела алтiле прeфѫкѸте, пк: meus, tuus, noster, ш. а.

5. Pronomina simplicia сѫнт ачеле, че се кѸпрiнд нѸмаï дiнтр' Ѹн Pronomine, пк: ego, tu, sui, hic, ille, ш. а.

6. Pronomina composita сѫнт ачеле, че се кѸпрiнд дiн 2. Pronominibus simplicibus, пк: quisquis орï каре, quidam оаре чiне, ш. а.

Челе маï мѸлте Pronomina Composita се фак:

1.) дiн qui ши quis, пк: a.) саѢ прiн анiнарѣ вре Ѹнеï дiн сiлавiле: dam, vis, quam, nam, piam, cunque, libet, ш. а. д. е. quidam оаре чiне, quivis фiешкаре, quisque орï каре, ш. а. b.) саѸ прiн пропѸнерѣ сiлiвеï ес ши ali, д. е. ecquis оаре чiне, aliquis оаре чiне, ш. а. c.) саѢ

прін дУплікаціе, пк: quisquis орї чіне, ш. а.

.2) Дін is ачел се фаче Compositum idem тот ачел.

3.) Дін hic ачеста: hicce, hiccine.

4. Pronomina: ego, tu ші sui капътъ адесе ла сфжршіт сілава met, д. е. egomet, tibimet, ш.а.

5. tu маї капътъ кжте одатъ ші сілава te, пк: tute.

Pronomina, дУпъ Significatum, сжнт де 7. фелІУрї, пк: 1.) Demonstrativa (арътътоаре) саЎ Personalia, 2.) Relativa (атжрнътоаре), 3.) Possessiva (стъпжнітоаре), 4.) Reflexiva (рꙟдУкътоаре саЎ жнтУрнътоаре), 5.) Interrogativa (жнтребътоаре) 6.) Indefinita (нехотържтоаре), 7. Negativa (тъгъдУітоаре).

1. Demonstrativa саЎ Personalia сжнт ачеле, че аратъ вро естіме (персоанъ саЎ алт лУкрУ) д. е. ego еЎ, tu тУ, hic ачеста, ille ел, ш. а.

2. Relativa сжнт ачеле, че атжрнъ дела вр'о естіме трекУтъ саЎ нУмітъ, пк: qui каре, is ачела, iste ачеста, ш. а.

3. Possessiva сжнт ачеле, че аратъ вр'о стъпжніре асУпра кУїва, пк: meus ал міеЎ, tuus ал тъЎ, suus ал съЎ, noster ал ностру, ш. а.

4. Reflexiva сжнт ачеле, че се рꙟдУк саЎ жнтоарнъ ла ачелаш нУме, пк: suus, sui ал съЎ, ipse ел сінгУр.

5. Interrogativa сѫнт ачеле, че се'нтребꙋінцазъ ла ѫнтребаре, пк: quis чіне, quid че, ш. а.

6. Indefinita сѫнт ачеле, че нꙋ аратъ лъмꙋріт о естіме, пк: quidam оаре чіне, quisquis фіешкаре, quantumcunque орі ші кѫт, ш. а.

7. Negativa сѫнт ачеле, че аратъ о тъгъдꙋіре саꙋ нефіінцъ де чева, пк: nemo німе, nullus нічі ꙋнꙋл, neuter нічі ꙋнꙋл, нічі алтꙋл, ш. а.

Declinatio Pronominum.

I. Ego еꙋ. II. Tu тꙋ. III. Sui сіешї.

Singularis.

N.	Ego еꙋ,	Tu тꙋ,	ліпсеще.
G.	mei ал міеꙋ,	tui ал тъꙋ,	sui ал съꙋ, (аса)
D.	mihi міе,	tibi ціе,	sibi сіешї,
A.	me пре міне,	te пре тіне,	se (sese) пре сіне,
A.	me дела міне.	te дела тіне.	se дела сіне.

Pluralis.

N.	Nos ної,	Vos вої,	ліпсеще,
G.	nostri ал ностру, (nostrum дін саꙋ ѫнтре ної),	vestri ал вострꙋ, (vestrum дін саꙋ ѫнтре вої),	sui аї съї,
D.	nobis ноꙋъ,	vobis воаъ,	sibi сіешї,
A.	nos пре ної,	vos пре вої,	se (sese) пре сіне,

A. nobis дела ної. vobis дела вої. se дела сіне.

IV. Is, ea, id ел, ѩ (ачел, ачеа).

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
N.	Is ел (ачел),	ea ѩ (ачеа),	id ел (ачел),
G.	ejus алꙋї,	ejus а еї,	ejus а лꙋї,
D.	ei лꙋї,	ei еї,	ei лꙋї,
A.	eum пре ел,	eam пре ѩ,	id пре ел,
A.	eo дела ел,	ea дела ѩ,	eo дела ел,

Pluralis.

N.	Ii ії (ачїї)	eae еле (ачеле)	ea еле (ачеле)
G.	eorum алор,	earum алор,	eorum алор,
D.	iis (eis) лор,	iis (eis) лор,	iis (eis) лор,
A.	eos пре ії,	eas пре еле,	ea пре еле,
A.	iis (eis) дела ії.	iis (eis) дела еле.	iis (eis) дела еле.

Nota. Ка is, ea, id се деклінъ ші idem, eadem, idem, адъогѫндꙋсе нꙋмаї сілаба dem, ѫнсъ ѫн лок де isdem се пꙋне idem; ші ѫн лок де Neutrnm iddem се скріе нꙋмаї idem, д. е. Sing. Nom. idem, eadem, idem, G. ejusdem, D. eidem, etc. m ѫнаінтѣ лꙋї d се префаче тот дѣꙋна ѫн n. пк: ѫн лок де eumdem, се зіче: eundem. ect.

V. Hic, haec, hoc ачеста (ачѣста).

S i n g u l a r i s.

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	hic,	haec,	hoc,
Gen.	hujus,	hujus,	hujus,
Dat.	huic,	huic,	huic,
Acc.	hunc,	hanc,	hoc,
Abl.	hoc.	hac.	hoc.

P l u r a l i s.

Nom.	hi,	hae,	haec,
Gen.	horum,	harum,	horum,
Dat.	his,	his,	his,
Acc.	hos,	has,	haec,
Abl.	his.	his.	his.

Nota. Ка hic се декліна шіComposita: hicce, haecce, hocce; hiccĭne, haeccine, hoccine; асемине ші: illic, illaec, illoc (illuc); istic, istaec, istoc (istuc), каре сꙟнт компꙋсе дін ille, illa, illud; iste, ista, istud ші hic, haec, hoc.

VI. Ille, illa, illud чел (чѣ).

S i n g u l a r i s.

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	ille,	illa,	illud,
Gen.	illĭus,	illĭus,	illĭus,

Dat.	illi,	illi,	illi,
Acc.	illum,	illam,	illud,
Abl.	illo.	illa.	illo.
	Pluralis.		
Nom.	Illi,	illae,	illa,
Gen.	illorum,	illarum,	illorum,
Dat.	illis,	illis,	illis,
Acc.	illos,	illas,	illa,
Abl.	illis.	illis.	illis.

Not. 1. ж҃н лок де ille, illa, illud ѫнтребѫінца векії Латіні: olle, olla, ollud, маї кꙋ самѫ Virgilius.

2. Ка ille, illa, illud се деклінѫ ші ꙋрмѫтоаріле Pronomina ші Adjectiva:

Alĭus, a, ud алтꙋл, Gen. sing. alīus пентрꙋ тоате Genera, ші Dat. sing. alii, &.

Alter, a, um чела лалт, Gen. sing. altĕrius, ші Dat. alteri, &.

Ipse, a, um ел сінгꙋр, Gen. sing. ipsius, ші Dat. ipsi, &.

Iste, a, ud ачеста, Gen. sing. istius, ші Dat. isti, &.

Solus, a, um сінгꙋр, Gen. sing. solius, ші Dat. soli, &.

Totus, a, um тот, Gen. sing. totius, ші Dat. toti, &.

Unus, a, um ꙋнꙋл, Gen. sing. unius, ші Dat. uni, &c.

Ullus, a, um ꙋн, Gen. sing. ullius, ші Dat. ulli, &c.

Nullus, a, um нічї ꙋнꙋл, Gen. sing. nullius, ші Dat. nulli, &c.

Uter, a, um каре дін доï, Gen. sing. utrius, ші Dat. utri, &c.

Uterque, utraque, utrumque амжндоï, Gen. sing. utriusque, ші Dat. utrique, &c.

Utervis, utravis, utrumvis, Gen. sing. utriusvis, ші Dat. utrivis, &c.

Utercunque, utracunque, utrumcunque, Gen. sing. utriuscunque, ші Dat. utricunque, &c.

Alteruter, utra, utrum, Gen. sing. alterutrius, ші Dat. alterutri, &c.

Neuter, tra, trum нічї ꙋнꙋл, Gen sing. neutrius, ші Dat. neutri, &c.

VII. Qui, quae, quod каре (карѣ).

Singularis.

	Masc.	Fem.	Neutr.
Nom.	qui,	quae,	quod,

Gen.	cujus,	cujus,	cujus,
Dat.	cui,	cui,	cui,
Acc.	quem,	quam,	quod,
Abl.	quo.	qua.	quo.

P l u r a l i s.

Nom.	qui,	quae,	quae,
Gen.	quorum,	quarum,	quorum,
Dat.	quibus (queis),	quibus (queis),	quibus (queis),
Acc.	quos,	quas,	quae,
Abl.	quibus (queis).	quibus (queis).	quibus (queis).

Nota. 1. Ка qui, quae, quod се деклінъ ші: quis, quae, quid, авжнд нȣмаї жн Nominativo ші Accusativo singulari дȣплȣ Neutrum, пк: quis, quae, quid ші quod; іаръ, жн Ablativo singulari аре нȣмаї qui пентрȣ тоате генȣріле.

Аша фелю де дȣплȣ Neutrum аȣ тоате маї сȣс нȣміте Composita дін qui ші quis, афаръ де quicunque, каре аре нȣмаї quodcunque.

2. Quidam префаче пе m жнаінтѣ лȣї dam тотдѣȣна жн n, пк: жн лок де: quorumdam, се зіче: quorundam, ш. а.

3. Pronomina possessiva: meus, tuus, suus, noster, vester, ші Interrogativum: cujus, се

декліни житокмаї ка Adjectiva де трії фіналурі, пк: meus, a, um; noster, a, um, ш. а. жнсж: meus, a, um аре жн Vocativo singulari: mi, mea, meum.

4. Cujas де че царж (лок) nostras д' аі ноцрі (дін а ноастрж царж, саў, пжмжнт) ш. а. се аплѣкж дўпж а 3-а декліпацie, пк:

S i n g u l a r i s.

Nom.	Cujas,	nostras,
Gen.	Cujatis,	nostratis,
Dat.	Cujati,	nostrati,
Acc.	Cujatem, neutr. cujas,	nostratem, neutr. nostras,
Abl.	Cujate (cujati).	nostrate (nostrati).

P l u r a l i s.

Nom.	Cujates, neutr. cujatia,	nostrates, neut. nostratia,
Gen.	Cujatum,	nostratum,
Dat.	Cujatibus,	nostratibus,
Acc.	Cujates neutr. cujatia,	nostrates neutr. nostratia,
Abl.	Cujatibus.	nostratibus.

КАП АЛ ЧІНЧЕЛЕ.

Деспре Verbis.

Verba (верб8ріле) сѫнт де маї м8лте фелюрї, пк: 1.) Auxiliāria (а8ксіліаре са8 аж8тѫтоаре), 2.) Regulāria (рег8лате), 3.) Deponēntia (депоненте са8 деп8нѫтоаре), 4.) Personālia (персонале), 5.) Impersonālia (неперсонале), 6.) Simplīcia (сімпле), 7.) Compōsita (комп8се), 8.) Primitīva (дерѫдѫчінѫ), 9.) Derivāta (префѫк8те), 10.) Diminutīva (мікш8рѫтоаре), 11.) Abundāntia, 12.) Anōmala са8 Irregulāria (нерег8лате), 13.) Defectīva (ліпсітоаре), 14.) Inchoatīva (ѫнчепѫтоаре), 15.) Frequentatīva (адесѫфѫпт8ітоаре), 16.) Neutro-Passīva, 17) Neutrālia-Passiva, 18.) Desideratīva са8 Meditatīva (пофтітоаре).

Ла фіешкаре верб сѫнт 7. л8кр8рї де ѫнсѫмнат, пк: 1.) Significātus (сігніфікат8л са8 ѫнсѫмнаре), 2.) Forma (форма), 3.) Modus (мод8л са8 кіп8л), 4.) Tempus (тімп8л), 5.) Numĕrus (н8мѫр8л), 6.) Persōna (персоана) ші 7.) Conjugātio (конж8гаціа).

I. Significatus арать, че ꙟсꙟмнѣꙃꙟ, саꙋ кꙋмꙋ, ꙋн верв.

Дꙋпꙟ сігніфікат сꙟнт Verba де 3. фелюрї, ад. 1.) Actīva (актіве саꙋ фꙟптꙋітоаре) 2.) Passīva (пасіве саꙋ пꙟтімітоаре) ші 3.) Neutra (неꙋтре)

1. Verba activa сꙟнт ачеле, че арать, кꙟ чіневa чева фꙟптꙋеще, саꙋ лꙋкрѣꙃꙟ, д. е. Scribo скріꙋ, pingo ꙃꙋгрꙟвеск, seco таю, ш. а.

Verba activa сꙟнт де 3. фелюрї, ад. a) Transitīva (трекꙟтоаре) b.) Intransitīva (нетрекꙟтоаре) ші c.) Reflexīva (редꙋкꙟтоаре).

a.) Transitiva сꙟнт ачеле, акꙟрора фꙟптꙋіре трече, сѣꙋ есте ꙟндрептатꙟ, спре алтꙟ естіме, каре дꙋпꙟ ꙟнтребарѣ: пре чіне? сѣꙋ пре че? стꙟ тотдѣꙋна ꙟн Accusativo, д. е. Amo Deum ꙟбеск пре Д.ꙃеꙋ, scribo epīstolam скріꙋ рꙟвашꙋл, ш. а.

b.) Intransitiva сꙟнт ачеле, акꙟрора фꙟптꙋіре нꙋ трече, саꙋ нꙋ есте ꙟндрептатꙟ, спре алтꙟ естіме, д. е. Nato ꙟнот, migro кꙟлꙟторeск, ш. а.

c.) Reflexiva сꙟнт ачеле, акꙟрора фꙟптꙋіре есте ꙟндрептатꙟ спре сіне ꙟнсꙋші, д. е. Moveor еꙋ мꙟ мішк (сінгꙋр пе міне) delector еꙋ мꙟ десфꙟтеꙃ (пе міне ꙟнсꙋші) ш. а.

Nota. Аша фелю де Reflexiva сѫнт ѫн лімба латінъ пуціне.

2. Verba passiva сѫнт ачеле, че аратъ вр'о пътіміре, саў вр' о афъптуіре де кътръ алтул чінева стръін, д. е. Laudor мъ лауд (де кътръ алтул) scribor мъ скріў (де кътръ алтул) ш. а.

3. Verba neutra сѫнт ачеле, че ну аратъ нічі о фъптуіре, нічі о пътіміре; чі нумаї о старе, ѫн каре съ афлъ о естіме, д. е. Sum еў сѫнт, dormio еў дорм, sedeo еў шъд, ш. а.

II. Forma есте ун характір, прін каре се куноаще сігніфікатул унуї верб, д. е. Condo зідеск, creor мъ алег (де чінева) ш. а. Forma есте де 2. фелурі, ад. 1.) Activa ші 2.) Passiva.

1. Forma activa есте ачеа, дупъ каре съ аплѣкъ нумаї Verba activa, авѫнд тотдѣуна фіналул o, д. е. Scribo скріў, pingo зугръвеск, ш. а.

2. Forma passiva есте ачеа, дупъ каре се аплѣкъ нумаї Verba passiva, авѫнд тотдѣуна фіналул or, д. е. Laudor мъ лауд, scribor мъ скріў, ш. а.

III. Modus есте кіпул, че аратъ, кум фъптуе-

ще ун верб, д. е. Scribĕre а скріе, scribo скріў, scribam аш скріе, scribe скріе, ш. а. Modus есте де 4. фелюрі, пк. 1.) Indicatīvus (індікатів), 2.) Conjunctīvus (конжугатів), 3.) Imperatīvus (порончіторю), ші 4.) Infinitīvus (нехотъріторю).

1. Indicativus есте атунчі, кжнд аратъ вербул, къ оарречіне фъптуеще саў пътімеще чева де бунъ самъ, д. е. Laudo еў лауд, laudor еў мъ лауд (де алтул) ш. а.

2. Conjunctivus есте атунчі, кжнд аратъ вербул, къ оаре чіне фъптуеще саў пътімеще чева ну де бунъ самъ, чі к' о ждоіалъ, саў суб о кондіціе, д. е. Scribam сі скріў, lauder м'аш лъуда (де алтул) ш. а.

3. Imperativus есте атунчі, кжнд аратъ вербул вр' о поронкъ, саў ші ругъмінте ші сфътуіре, д. е. Lege четеще, scribe скріе, ш.а.

4. Infinitivus есте атунчі, кжнд ну аратъ вербул нічі нумър, нічі персоанъ; чі нумаі тімп, д. е. Laudāre а лъуда, docēri а се 'мвъца (де алтул) ш. а.

IV. Tempus аратъ, кжнд фъптуеще саў пътімеще чінева чева.

Tempus, пентру конжугаре вербурілор латіне, есте де 6. фелюрі, пк: 1.) Praesens (пре-

ꙁенс саꙋ̆ де фацъ), 2.) Praeteritum imperfectum (імперфект сѣꙋ жꙋмътате нꙋмаї трекꙋт) 3.) Futurum (віїторю), 4.) Praeteritum perfectum (перфект саꙋ̆ трекꙋт) 5.) Praeteritum plusquamperfectum (плꙋсквамперфект саꙋ̆ де мꙋлт трекꙋт) ші 6.) Futurum exactum (фꙋтꙋрꙋмексакт саꙋ̆ віїторю трекꙋт).

1. Praesens есте атꙋнчї, кѫнд аратъ вербꙋл, къ акꙋм оаре чіне чева фъптꙋеще, саꙋ̆ пътімеще д. е. Laudo еꙋ лаꙋд, laudor еꙋ мъ лаꙋд (де латꙋл) ш. а.

2. Praeteritum imperfectum есте атꙋнчї, кѫнд аратъ вербꙋл, къ о фъптꙋіре саꙋ̆ пътіміре, ѫнкъ нꙋ с'аꙋ̆ сфѫршіт, ші аата с'аꙋ̆ ѫнчепꙋт, д. е. Laudābam еꙋ лъꙋдам, laudābar еꙋ мъ лъꙋдам (де алтꙋл) ш. а.

3. Futurum есте атꙋнчї, кѫнд аратъ вербꙋл, къ дѣ кꙋм ѫнкъ аре сі фіе чева, д. е Laudābo вою лъꙋда, laudābor мъ вою лъꙋда (де алтꙋл) ш. а.

4. Praeteritum perfectum есте атꙋнчї, кѫнд аратъ вербꙋл, къ фъптꙋірѣ саꙋ̆ пътімірѣ аꙋ̆ трекꙋт, д. е. Laudāvi еꙋ ам лъꙋдат (лъꙋдъю) laudātus sum еꙋ м'ам лъꙋдат, саꙋ̆, мъ лъꙋдъї (де алтꙋл) ш. а.

5. Praeteritum plusquamperfectum есте атꙋнчї,

кѫнд арать вербꙋл, кь де мꙋлт аꙋ трекꙋт, (с'аꙋ ісправіт) чева, д. е. Laudāveram ам фост лъꙋдат (пре алтꙋл) саꙋ лъꙋдасьм, laudātus eram м'ам фост лъꙋдат саꙋ мь лъꙋдасем (де алтꙋл) ш. а.

6. Futurum exactum есте атꙋнчї, кѫнд арать вербꙋл чева віітоpю трекꙋт, д. е. Legĕro вою фі четіт, arāvero вою фі арат, ш. а.

Nota. Непꙋтѫндꙋсе слꙋжі, ла конжꙋгаръ вр'ꙋнꙋї верб, кꙋ ачесте тімпꙋрї, атꙋнчї се'нтребꙋінцазь Circumscrīptio.

V. Numerus арать, кѫте естімї фъптꙋеск, саꙋ пътімеск.

Numerus ла вербꙋрї есте, ка ші ла нꙋмї, де 2, фелюрї, ад. 1.) Singularis (сінгꙋлар) ші 2.) Pluralis (плꙋрал)

1. Singularis есте атꙋнчй, кѫнд арать вербꙋл, кь нꙋмай о естіме фъптꙋеще, сѣꙋ пътімеще, д. е. Scribo еꙋ кріꙋ, laudor еꙋ мь лаꙋд (де алтꙋл) ш. а.

2. Pluralis есте атꙋнчї, кѫнд арать вербꙋл, кь маї мꙋлцї фъптꙋеск, сѣꙋ пътімеск, д. е. Discĭmus ноï ѫнвъцьм, laudāmur ноï нелъꙋдьм (де алцiї), ш. а.

VI. Persona арать, чіне фъптꙋеще, сѣꙋ пътімеще.

Persona есте, атът пентру Singulari, кът ші пентру Plurali, де 3. фелюрй, ад. 1-а, а 2-а ші а 3-а.

1. Persona жнтжіа есте атунчі, кжнд арать вербул, къ чіневa сінгур фъптуеще, съў пътімеще, нумідусе жн Singulari Ego еў; жн Plurali Nos ноі, д. е. Ego scribo еў скріў, nos lēgimus ноі четім, ш. а.

2. Persona адоуа есте атунчі, кжнд арать вербул, къ се фъптуеще кътръ алтул чіневa, нумідусе жн Singulari Tu ту; жн Plurali Vos воі, д. е. Tu legis ту четещі, vos dĭscitis воі жнвъцаці, ш. а.

3. Persona атріа есте атунчі, кжнд арать вербул, къ деспре алтул чіневa се фъптуеще чева, нумідусе жн Singulari Ille, illa, illud ел, іа, ел; жн Plurali Illi, illae, illa ії, еле, д. е. Ille, illa, illud currit ел, іа, ел алеаргъ; Illi, Illae, illa currunt ії, еле алеаргъ, ш. а.

Nota. 1. Тоате персоаніле ачесте: Ego, tu, ille, -a, -ud, ші nos, vos, illi,-ae-a, се пун нумаі атунчі лжнгъ вербуріле сале, кжнд се жнпротівеск уна алтіа; іаръ нефіінд нічі о жнпротівіре, атунчі ну се пун, пентру къ сжнт купрінсе (аскунсе) жн фіналул вербулуі, д. е.

Еѹ лаѹд; шi тѹ дефаїмї, требѹе сi фiе: Ego laudo; tu vitūperas; ꙟнсъ: Еѹ скрiѹ, тѹ скрiї, се ӡiче нѹмаї: Scribo, scribis, ш. а.

2. Локѹл персоанеї а 3-а, атꙟт Singularis, кꙟт шi Pluralis, цiне орї че фелю де Substantivum, д. е. ꙟнлок де: Ел скрiе, се поате шi се ӡiче: Сходерiѹл скрiе Discīpulus scribit, pūeri legunt копiї четеск, ш. а.

VII. Conjugatio есте скiмбаре фiналѹрiлор ѹнѹї верб.

Conjugatiōnes пентрѹ вербѹрiле латiне сꙟнт 4.

Дiн Penūltima Syllaba Infinitivi Praesentis, атꙟт Activi кꙟт шi Passivi, се кѹноаще, дѹпъ каре конжѹгацiе се аплѣкъ ѹн верб латiн.

Penultima Syllaba Infinitivi Praesentis есте:

1.) Activi. ла Conjug.

I. āre, д. е. laud-āre алъѹда;

II. ēre, д. е. doc-ēre а ꙟмвъца;

III. ĕre, д. е. leg-ĕre а чeтi;

IV. īre, д. е. aud-īre а аѹӡi.

2). Passivi. Ла Conjug.

I. āri, д. е. laud-āri а се лъѹда (де алтѹл).

II. ēri, д. е. doc-ēri а се ꙟмвъца.

III. i, д. е. leg-i а се четi.

IV. īri, д. е. aud-īri а се аѹӡi.

Nota. Спре маї ѹшоара депрiндере а конжѹ-

гацїїлор латїне, требȣе фїешкаре ꙟнчепъторю а аве деплїнъ ексерчїцїе (щїїнцъ) ꙟн конжȣгарѣ вербȣрїлор лїмбеї сале.

I. Деспре Verbo Auxiliari.

Verbum Auxiliare есте ачела, че слȣжеще спре деплїна конжȣгаре а алтор вербȣрї.

Ꙟн лїмба латїнъ есте нȣмаї ȣн Verbum Auxiliare, ад. Esse афї.

Conjugatio Verbi Auxiliaris: Sum, fui, esse афї.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Singularis.	Singularis.
Sum еȣ сꙟнт,	Sim еȣ сї фїȣ,
es тȣ ещї,	sis тȣ сї фїї,
est ел (ꙗ) есте.	sit ел (ꙗ) сї фїе.
Pluralis.	Pluralis.
Sumus ноï сꙟнтем,	Simus ноï сї фїм,
estis воï сꙟнтецї,	sitis воï сї фїцї,
sunt iï (еле) сꙟнт.	sint iï (еле) сї фїе.
Imperfectum.	
Sing.	Sing.
Eram еȣ ерам,	Essem еȣ аш } фї.
eras тȣ ераï,	esses тȣ аï } фї.
erat ел (ꙗ) ера.	esset ел (ꙗ) ар } фї.

Plur.	Plur.
Erāmus нoĭ ерам,	Essēmus нoĭ ам ⎫
erātis воĭ ераці,	essētis воĭ аці ⎬ фi
ērant iĭ (еле) ера.	ēssent iĭ (еле) ар ⎭

F u t u r u m.

Sing.	Sing.
Ero еȣ воĭ ⎫	Futūrus, a, um sim еȣ ci воĭ ⎫
eris тȣ веĭ ⎬ фi.	futurus, a, um sis тȣ ci веĭ ⎬ фi
erit ел (ѩ) ва ⎭	futurus, a, um sit ел (ѩ) ci вреe ⎭

Plur.	Plur.
Erĭmus нoĭ вом ⎫	Futūri, ae, a simus нoĭ ci врем ⎫
eritĭs воĭ веці ⎬ фi.	futuri, ae, a sitis воĭ ci вреці ⎬ фi
erunt Iĭ (еле) вор ⎭	futuri, ae, a sint iĭ (еле) ci вреe ⎭

P e r f e c t u m.

Sing.	Sing.
Fuí еȣ фȣĭ,	Fuĕrim еȣ аш (ci) ⎫
fuĭsti тȣ фȣшĭ,	fueris тȣ аĭ (ci) ⎬ фi фост
fuit ел (ѩ) фȣ,	fuerit ел (ѩ) ар (ci) ⎭

Plur.	Plur.
Fuĭmus нoĭ фȣрꙁм,	Fuĕrimus нoĭ ам (ci) ⎫
fuĭstis воĭ фȣрꙁці,	fuĕritis воĭ аці (ci) ⎬ фi фост.
fuērunt(ēre) iĭ (еле) фȣрꙁ.	fuĕrint iĭ (еле) ар (ci) ⎭

Plusquamperfectum.

Sing.	Sing.	
Fuĕram еꙋ фꙋсесем,	Fuīssem еꙋ аш (сі)	фі фост
fuĕras тꙋ фꙋсесеш,	fuīsses тꙋ аї (сі)	
fuĕrat ел (ѩ) фꙋсесе.	fuīsset ел (ѩ) ар (сі)	
Plur.	**Plur.**	
Fuerāmus ноï фꙋсесем,	Fuissēmus ноï ам (сі)	фі фост
fuerātis воï фꙋсесеці,	fuissētis воï аці (сі)	
fūerant iï (еле) фꙋсесе.	fuīssent iï (еле) ар (сі)	

Futurumexactum Indicativi.

Sing.		Plur.	
Fuĕro еꙋ воѭ	фі фост	Fuērimus ноï вом	фі фост
fuĕris тꙋ веï		fuerĭtis воï веці	
fuĕrit ел (ѩ) ва		fuĕrint iï (еле) вор	

Imperativus.

I. Sing. Es фii (тꙋ) Plur. Este фіці (воï).

II. — esto фii (тꙋ) нꙋ-маï де кѫт, — estōte фіці (воï) нꙋ-маï де кѫт,

— esto фie (ел сѣꙋ ѩ) нꙋмаï де кѫт. — sunto фie (iï, еле) нꙋмаï де кѫт.

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Esse а фі.

Perf. ші Plusq. Fuīsse а фі фост.

Futurum. Sing. Nom. Futurus, a, um esse.
Acc. futurum, am, um esse.
Plur. Nom. Futuri, ae, a esse.
Acc. futuros, as, a esse. } а вре фі.

Participia.

Praes. ші Imperf. Ens чел че есте (о естіме)
Futur. Futurus, a, um чел (чел) че воеще афі.

Nota. 1. Perfectum ші Plusquamperfectum Indicativi Verbi auxiliaris latini се традуче ромѫнеще ші пріи: еў ам, тў аї, ел (ѧ) аў фост ш. а.

2. Imperativus се 'нтребўінцазъ нўмаї ѫн а 2-а ші а 3-а персоанъ, атѫт Singularis, кѫт ші Pluralis.

3. Imperativus есте де 2. фелюрі, ад. ѫнтѫю ш' ал доіле.

a.) Imperativus ѫнтѫю, каре се нўмеще ші Iussivus, есте атўнчі, кѫнд вербўл аратъ вр'о поронкъ маї моале, вр'о сфътўіре, вр'о рўгъмінте, ш. а.

b.) Imperativus ал доіле есте атўнчі, кѫнд аратъ вербўл вр'о поронкъ аспръ.

4. Ѫн локўл Imperativi се поате тотдеўна пўне Conjunctivus Praesentis; ѫнсъ ачелўяш нўмър ші персоанъ.

5. Participium Praesentis Verbi auxiliaris latini нічі одатъ се'нтребўінцазъ, пентрў къ есте ўн Substantivum Neutrum, каре ѫнсъмнеазъ о естіме, фіінцъ, саў ўн лўкрў; аша даръ черѫнд требўінца де партіціпўл Praesentis ачестўі верб, се е ѫн локўл лўі Circumscriptio.

Н.

Ка Verbum auxiliare Sum се конжѹгъ ші Composita дін Sum кѹ алте пъртічеле, прекѹм сѫнт: Absum еѹ нѹс де фацъ, adsum еѹ'с де фацъ (аічі) intersum еѹ сѫнт ла ачеа (ацюѹт) obsum еѹ сѫнт дінпротівъ (мъ'нпротівеск) desum еѹ ліпсеск (нѹс де фацъ) praesum еѹ стаѹ жнаінтѣ кѹіва, prosum еѹ фолосеск, subsum еѹ сѫнт (мъ афлѹ) жнтр'ачеа, insum еѹ мъ нѹмър ла ачеа, supersum еѹ 'с деприсос.

7. Тоате ачесте Verba composita н'аѹ Participium афаръ де: Absum ші praesum, акърора нѹмаї Particip. Praes. се'нтребѹінцазъ, пк: Absens, ші praesens.

8. Prosum авѫнд дѹпъ сілава pro жнкъ о воказъ, атѹнчї с'ентрепѹне консонанта d, пк: жн лок де: Proes, proest, proeram, ш. а. се зіче: Prodes, prodest, proderam, ш. а.

9. Жн локѹл Conjunctivi Imperfecti: Essem, esses, esset, ші essent, се зіче ші: Forem, fores, foret ші forent.

II. Деспре Verbis Regularibus.

Verba Regularia сѫнт ачеле, че се пот регѹлат аплека дѹпъ о формъ генералъ дін челе 4. статѹте (хотъръте) пентрѹ конжѹгарѣ вербѹрілор латіне, д. е. Laudāre а лъѹда, monēre

а сфѫтꙋі, legĕre а четі, audīre а аꙋѕі, ш. а.

Шема ачелор 4. конжꙋгації пентрꙋ верьꙋріле регꙋлате латіне.

A. Activa.

Praes. Ind. аре тотдѣꙋна o, Conj. Conjug. 1. em; ѩръч. л. am.

Imperf. — — bam, — rem.

Futur. — Conjug. 1 ші 2 bo; ѩръ 3. і 4. am. Conj. turus, a, um sim, &c.

Perf. — — — i; — — erim.

Plusq. — — — eram; — — issem.

Futur. Exact. — ero.

B. Passiva.

Praes. Ind. аре or, Conj. Conjug. 1. er; ѩръ ч. л. ar.

Imperef. — — bar, — rer.

Futur. Conjug. 1 і 2 bor, 3. і 4. ar; Conj. Futurum sit, ut-er сѫ ar.

Perf. — — tus sum, — — tus sim.

Plusq. — — tus eram, — — tus essem.

Fut. Exact. — tus fuero.

Nota. Фіналꙋріле персонале сѫнт ѫн тоате тімпꙋріле де о потрівѫ, пк:

Persona 1. Singularis се фінѣѕѫ кꙋ: o, m саꙋ i.

— 2. — тотдѣꙋна кꙋ s, афарѫ де Perf. Ind.

— 3 — — t.

Persona 1. Pluralis се фінѣѕъ кѹ: mus.
— 2. — — — tis.
— 3. — — — nt.

Nota. Ла фіешкаре верб требѹе біне аші ѧн-сємна: 1) Praesens Indicativi, 2.) Praesens Infinitivi, 3.)Perfectum Indicativi, ші 4.) Supinum.

ѦНТѦІА CONJUGATIO.

Laudo, laudāre, laudāvi, laudātum а лъѹда.

I. Activum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Singularis.	Singularis.
Laud-o еѹ лаѹд,	Laud-em еѹ сі лаѹд,
laud-as тѹ лаѹѕї,	laud-es тѹ сі лаѹѕї,
laud-at ел (ѥа) лаѹдъ.	laud-et ел (ѥа) сі лаѹде.
Pluralis.	Pluralis.
Laud-āmus ноï лъѹдъм,	Laud-ēmus ноï сі лъѹдъм,
Laud-ātis воï лъѹдаці,	Laud-ētis воï сі лъѹдаці,
Laud-ant ïï (еле) лаѹдъ.	Laud-ent ïï (еле) сі лаѹде.

Indicativus. | **Conjunctivus.**

Imperfectum.

Sing.	Sing.
Laud-ābam еꙋ лъꙋдам,	Laud-ārem еꙋ аш } лъꙋда.
laud-ābas тꙋ лъꙋдаĭ,	laud-āres тꙋ аĭ
laud-ābat ел (ꙗ) лъꙋда.	laud-āret ел (ꙗ) ар
Plur.	**Plur.**
Laud-abāmus ноĭ лъꙋдам,	laud-arēmus ноĭ ам } лъꙋда.
laud-abātis воĭ лъꙋдацĭ,	laud-arētis воĭ ацĭ
laud-ābant iĭ (еле) лъꙋда.	laud-ārent iĭ (еле) ар

Futurum.

Sing.	Sing.
Laud-ābo еꙋ вою } лъꙋда.	Laud-a-(sim еꙋ сi вою } лъꙋда.
laud-ābis тꙋ веĭ	tūrus,) sis тꙋ сi веĭ
laud-ābit ел (ꙗ) ва	a, um (sit ел (ꙗ) сi врее
Plur.	**Plur.**
Laud-ābimus ноĭ вом } лъꙋда.	Lau-)simus ноĭ сi врем } лъꙋда.
laud-ābitis воĭ вецĭ	d-atūri,(sitis воĭ сi врецĭ
laud-ābunt iĭ (еле) вор	rae, ra (sint iĭ (еле) сi врее

Perfectum.

Sing.	Sing.
Laud-āvi еꙋ ам } лъꙋдат.	Laud-āverim еꙋ аш (сi) } фi лъꙋдат.
laud-avīsti тꙋ аĭ	laud-āveris тꙋ аĭ (сi)
laud-āvit ел (ꙗ) аꙋ	laud-āverit ел (ꙗ) ар (сi)

..ativus.	Conjunctivus.
Plur.	Plur.
Laud-āvimus нoĭ ам	Laud-avērimus нoĭ ам(ci)
laud-avīstis воĭ аці	laud-avēritis воĭ аці(ci)
laud-avērunt[ēre]ii(еле) aŭ — лъудат.	laud-āverint iĭ (еле) ар(ci) — ѕi лъудат.

Plusquamperfectum.

Sing.	Sing.
Laud-āveram eŭ ам	Laud-avīssem eŭ ам (ci)
laud-āveras тŭ аĭ	laud-avīsses тŭ аĭ (ci)
laud-āverat ел (еа) аŭ — лъудат.	laud-avīsset ел (еа) ар(ci) — фост лъудат.
Plur.	Plur.
Laud-averāmus нoĭ ам	Laud-avissēmus нoĭ ам (ci) — фост
laud-averātis воĭ аці	laud-avissētis воĭ аці (ci)
laud-āverant iĭ (еле) аŭ — фост лъудат.	laud-avīssent iĭ (еле) ар (ci) — ѕi фост лъудат.

Futurum exactum Indicativi.

Sing.	Plur.
Laud-āvero eŭ воĭŭ	Laud-avērimus нoĭ вом
laud-āveris тŭ веĭ	laud-avēritis воĭ веці
laud-āverit ел (еа) ва — ѕi лъудат.	laud-āverint iĭ (еле) вор — ѕi лъудат.

Imperativus.

I. Sing. Laud-a лаŭдъ (тŭ) Plur. Laud-āte лъŭдаці (воĭ)

II. — Laud-āto лаŭдъ (тŭ) нŭмаĭ декът. — Laud-atōte лъŭдаці (воĭ) нŭмаĭ де кът.

— laud-āto лаŭде ел (еа) нŭмаĭ декът. — laud-ānto лаŭде iĭ (еле) нŭмаĭ декът.

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Laud-āre а лъѹда.
Perf. ші Plusq. laud-avīsse а фі лъѹдат.
Futurum. Sing. Nom. laud-aturus, a, um esse.
Acc. laud-aturum, am, um esse.
Plur. Nom. laud-aturi, ae, a esse.
Acc. laud-aturos, as, a esse, а-вре лъѹда.

Participia.

Praes. ші Imperf. Laud-ans лъѹдѫнд (лъѹдъторю) чел (чѣ) че лаѹдъ.
Futurum. laud-aturus, a, um чел (чѣ) че вре а лъѹда.

Gerundia.

Nom. Laud-andum.
Gen. laud-andi.
Dat. laud-ando.
Acc. laud-andum. (ad)
Abl. laud-ando.

Supinum.

Laud-atum спре алъѹда.

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫнеще ші: еѹ лъѹдъю, тѹ лъѹдъшї, ш. а.

2.) Plusq. Ind. аре ромѫнеще ші: еѹ лъѹдасем, тѹ лъѹдасъшї, ш. а.

II. Passivum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	Sing.
Laud-or еȣ мъ лаȣд,	Laud-er еȣ сі мъ лаȣд,
laud-āris тȣ те лаȣѕї,	laud-ēris тȣ сі те лаȣѕї,
laud-ātur ел (ѩ) се лаȣдъ.	laud-ētur ел (ѩ) сі се лаȣде.
Plur.	Plur.
Laud-āmur ноï не лъȣдъм,	Laud-ēmur ноï сі не лъȣдъм,
laud-āmini воï въ лъȣдацï,	laud-ēmini воï сі въ лъȣдацï,
laud-āntur ïï (еле) се лаȣдъ.	laud-ēntur ïï (еле) сі се лаȣде.
Imperfectum.	
Sing.	Sing.
Laud-ādar еȣ мъ лаȣдам,	Laud-ārer еȣ м' аш } лъуда.
laud-abāris тȣ те лъȣдаï,	laud-arēris тȣ тї } лъуда.
laud-abātur ел (ѩ) се лъȣда.	laud-arētur ел (ѩ) с' ар } лъуда.
Plur.	Plur.
Laud-abāmur ноï не лъȣдам,	Laud-arēmur ноï нѣм } лъуда.
laud-abāmini воï въ лъȣдацï,	laud-arēmini воï в' ацï } лъуда.
laud-abāntur ïï (еле) се лъȣда.	laud-arēntur ïï (еле) с' ар } лъуда.

Indicativus. **Conjunctivus.**

Futurum.

Sing.		Sing.	
Laud-ābor еȣ мъ воїꙋ	лъуда.	Futurum sit, ut } laud-er еȣ сі мъ вреȣ	лъуда.
laud-āberis тȣ те веї		laud-eris тȣ сі те вреї	
laud-ābitur ел (ꙗ) се ва		laud-etur ел(ꙗ) сі се вреє	
Plur.		**Plur.**	
Laud.ābimur ної невом	лъуда.	Futurum sit, ut } laud-emur ної сі не врем	лъуда.
laud-abĭmini вої въ вец		laud-emini вої сі въвреціь	
laud-abūntur ії (еле) се вор		laud-entur ії(еле) сі се вреє	

Perfectum.

Sing.		Sing.	
Lau-datus, a, um } sum еȣ м'ам	лъудат.	Lau-datus, a, um } sim еȣ м'аш (сі мъ)	фі лъудат.
es тȣ тъї		sis тȣ тъї (сі те)	
est ел(ꙗ) с'аȣ		sit ел (ꙗ) с'ар (сі се)	
Plur.		**Plur.**	
Lau-dati, ae, a } sumus ної нъм	лъудат.	Lau-dati, ae, a } simus ноі нъм (сіне)	фі лъудат.
estis вої в'аці		sitis воі в'аці (сі въ)	
sunt ії (еле) с'аȣ		sint ії(еле) с'ар (сі се)	

Plusquamperfectum.

Sing.		Sing.	
Lau-datus, a, um } eram еȣ м'ам	фост лъудат	Lau-datus, a, um } essem еȣ м'аш(сімъ)	лъудат. фі фост
eras тȣ тъї		esses тȣ тъї (сіте)	
erat ел(ꙗ)с'аȣ		esset ел(а) с'ар(сісе)	

Indicativus.

Plur.

Lau-d-ati, ae, a eramus ноі нѣм / eratis воі в'аці / erant ii (еле) с'аѹ — фоcт лъѹдаці,

Conjunctivus.

Plur.

Lau-d-ati, ae, a essemus ноі нѣм (сі не) / essetis воі в'аці (сі въ) / essent ii (еле) с'ар (сі се) — фі фоcт лъѹдаці.

Futurum exactum Indicativi.

Sing.

Lau-d-atus, a, um fuero еѹ мъ воіѹ / fueris тѹ те веі / fuerit ел (еа) се ва — фі лъѹдат.

Plur.

Lau-d-ati, ae, a fuerimus ноі не вом / fueritis воі въ веці / fuerint ii (еле) се вор — фі лъѹдаці.

Imperativus.

I. Sing. Laud-āre лъѹдъте (тѹ) — Plur. Laud-āmini лъѹдаціѣъ (воі)

II. — laud-ātor лаѹдъте (тѹ) нѹмаі декѫт. — laud-āminor лъѹдаціѣъ (воі) нѹмаі декѫт.

— laud-ātor лаѹдесе (ел, еа) нѹмаі декѫт. — laud-āntor лаѹдесе (ii, еле) нѹмаі декѫт.

Infinitivus.

Praes. шi Imperf. Laud-āri а се лъѹда.

Perf. шi Plusq. Sing. Nom. laud-atus, a, um esse.

Acc. laud-atum, am, um esse.

Plur. Nom. laud-ati, ae, a esse.

Acc. laud-atos, as, a esse а фі лъѹдат.

Futurum. Laud-atum iri а вре фі лъѹдат.

Supinum.

Laud-ātu де лъѹдат (врѣднік).

Participia.

Perf. ші Plusq. Laud-ātus, a, um лъѹдат.
Futurum. Laud-āndus, a, um де лъѹдат (треб҄ѹе, есте).

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫнеще ші: еѹ мъ лъѹдаї, тѹ те лъѹдаші, ш. а.
2.) Plusq. Ind. аре ромѫнеще ші: еѹ мъ лъѹдасем, тѹ те лъѹдасеші, ш. а.

А ДОѸА CONJUGATIO.

Monĕo, monēre, monŭi, mŏnitum а сфътѹі.

I. Activum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	Sing.
Mŏn-eo еѹ сфътѹеск,	Mŏn-eam еѹ сі сфътѹеск,
mon-es тѹ сфътѹещі,	mŏn-eas тѹ сі сфътѹещі,
mon-et ел (еа) сфътѹеще.	mŏn-eat ел (еа) сі сфътѹяскъ.
Plur.	Plur.
Mon-ēmus ноі сфътѹім,	Mon-eāmus ноі сі сфътѹім,
mon-ētis воі сфътѹіці,	mon-eātis воі сі сфътѹіці,
mon-ent іі (еле) сфътѹеск.	mon-ĕant іі (еле) сі сфътѹяскъ.

Indicativus.	**Conjunctivus.**
Imperfectum.	
Sing.	**Sing.**
Mon-ēbam еꙋ сфътꙋем,	Mon-ērem еꙋ аш } сфътꙋĭ.
mon-ēbas тꙋ сфътꙋеĭ,	mon-ēres тꙋ аĭ
mon-ēbat ел (а) сфътꙋе.	mon-ēret ел (ꙗ) ар
Plur.	**Plur.**
Mon-ebāmus ноĭ сфътꙋем,	Mon-erēmus ноĭ ам } сфътꙋĭ.
mon-ebētis воĭ сфътꙋецĭ,	mon-erētis воĭ ацĭ
mon-ēbant iĭ (еле) сфътꙋе.	mon-ērent iĭ (еле) ар
Futurum.	
Sing.	**Sing.**
Mon-ēbo еꙋ вою } сфътꙋĭ.	Mon-i-}sim еꙋ ci вою } сфътꙋĭ.
mon-ēbis тꙋ веĭ	turus,}sis тꙋ ci веĭ
mon-ēbit ел (ꙗ) ва	a, um}sit ел (ꙗ) ci вреe
Plur.	**Plur.**
Mon ēbimns ноĭ вом } сфътꙋĭ.	Mon-i-}simus ноĭ ci врем } сфътꙋĭ.
mon-ēbitis воĭ вецĭ	turi, (sitis воĭ ci врецĭ
mon-ēbunt iĭ(еле)вор	ae, a }sint iĭ (еле) ci вреe
Perfectum.	
Sing.	**Sing.**
Mōn-ui еꙋ ам } сфътꙋiт.	Mon-ūerim еꙋ аш (ci) } фi сфътꙋiт.
mon-uĭsti тꙋ аĭ	mon-ūeris тꙋ аĭ (ci)
mōn-uit ел (а) аꙋ	mon-ūerit ел (ꙗ) ар (ci)
Plur.	**Plur.**
Mon-uĭmus ноĭ ам } сфътꙋiт.	Mon-uērimus ноĭ ам (ci) } фi сфътꙋiт.
mon-uĭstis воĭ ацĭ	mon-uēritis воĭ ацĭ (ci)
mon-uērunt(ēre)iĭ(еле)аꙋ	mon-ūerint iĭ (еле) ар(ci)

Indicativus. Conjunctivus.

Plusquamperfectum.

Sing.		Sing.	
Mon-ūeram еꙋ ам	сфъꙋїт. фосꙋ	Mon-uīssem еꙋ аш (ci)	сфъꙋїт. фї фосꙋ
mon-ūeras тꙋ аї		mon-uīsses тꙋ аї (ci)	
mon-ūerat ел (еа) аꙋ		mon-uīsset ел(еа) ар (ci)	
Plur.		**Plur.**	
Mon-uerāmus ноï ам	фост сфът.	Mon-uissēmus ноï ам(ci)	сфъꙋїт. фї фосꙋ
mon-uerātis воï аці		mon-uissētis воï аці (ci)	
mon-ūerant ii (еле) аꙋ		mon-uīssent ii (еле) ар(ci)	

Futurum exactum Indicativi.

Sing.		Plur.	
Mon-ūero еꙋ воꙋ	фї сфътꙋїт.	Mon-uērimus ноï вом	фї сфътꙋїт.
mon-ūeris тꙋ веї		mon-uēritis воï веці	
mon-ūerit ел (еа) ва		mon-ūerint ii (еле) вор	

Imperativus.

I. Sing. Mon-e сфътꙋеще (тꙋ). Plur. Mon-ēte сфътꙋіці (воï).

II. — mon-ēto сфътꙋеще (тꙋ) нꙋмаï декѫт. — mon-etōte сфътꙋіці (воï) нꙋмаï декѫт.

— mon-ēto сфътꙋеаскъ (ел, еа) нꙋмаï декѫт. — mon-ēnto сфътꙋеаскъ (ii, еле) нꙋмаï декѫт.

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Mon-ēre а сфътꙋї.

Perf. ші Plusq. mon-uīsse а фі сфътꙋїт.

Futurum. Sing. Nom. mon-itūrus, a, um esse.

Acc mon-iturum, am, um esse.

Plur. Nom. mon-itūri, ae, a esse.

Acc. mon-ituros, as, a esse авеа сфътꙋї.

Participia.

Praes. ші Imperf. Mon-ens сфѫтѹінд (сфѫтѹіторю) чел (чѣ) че сфѫтѹеще.

Futurum. mon-itūrus, a, um чел (чѣ) че вре а сфѫтѹі.

Gerundia.

Nom. Mon-ĕndum,
Gen. mon-endi,
Dat. mon-endo,
Acc. mon-endum (ad.)
Abl. mon-endo.

Supinum.

Mōn-itum спре а сфѫтѹі.

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫнеще ші: еѹ сфѫтѹію, тѹ сфѫтѹіші, ш. а.

2.) Plusq. Ind. аре ром. ші: еѹ сфѫтѹісем, тѹ сфѫтѹісѫші, &.

II. Passivum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	Sing.
Mon-ĕor еѹ мъ сфътѹеск,	Mon-ĕar еѹ сі мъ сфътѹеск,
mon-ēris тѹ те сфътѹещі,	mon-eāris тѹ сі те сфътѹещі,
mon ētur ел (еа) се сфътѹеще.	mon-eātur ел (а) сі се сфътѹаскъ.

Indicativus.	Conjunctivus.
Plur.	Plur.
Mon-ēmur ноĭ не сфъткїм,	Mon-eāmur ноĭ сі не сфзткїм,
mon-ēmini воĭ въ сфъткїцĭ,	mon-eāmini воĭ сі въ сфъткїцĭ,
mon-ēntur iĭ (еле) се сфъткеск.	mon-eāntur iĭ (еле) сі се сфъткїаскъ.

Imperfectum.

Sing.	Sing.
Mon-ēbar еў мз сфътўем,	Mon-ērer еў м'аш } сфънўі.
mon-ebāris тў те сфътўеĭ,	mon-erēris тў ті } сфънўі.
mon-ebātur ел (іа) се сфътўе.	mon-erētur ел (а) с'ар } сфънўі.
Plur.	Plur
Mon-ebāmur ноĭ не сфътўем,	Mon-erēmur ноĭ нѣм } сфънўі.
mon-ebāmini воĭ въ сфътўецĭ,	mon-erēmini воĭ в' ацĭ } сфънўі.
mon-ebāntur iĭ (еле) се сфътўе.	mon-erēntur iĭ (еле) с'ар } сфънўі.

Futurum.

Sing.	Sing.
Mon-ēbor еў мъ воĭў } сфънўі.	Futurum sit, ut } mon ear еў сі мъ креў } сфънўі.
mon-ēberis тў те веĭ } сфънўі.	Futurum sit, ut } mon earis тў сі те креĭ } сфънўі.
mon-ēbitur ел (а) се ва } сфънўі.	Futurum sit, ut } mon eatur ел (а) сі се крее } сфънўі.

Indicativus.		Conjunctivus.	
Plur.		**Plur.**	
Mon-ēbimur ної не вом	сфънтуі.	(Futurum sit, ut) mon-eamur ної сі не врем	сфънтуі.
mon-ebĭmini вої въ вецї		mon-eamini воі сі въ врецї	
mon-ebūntur ії (еле) се вор		mon-eantur ії (еле) сі се вреє	

Perfectum.

Sing.		Sing.	
Mon-i-tus, a, um sum еȣ м'ам	сфънтуіт.	Mon-i-tus, a, um sim еȣ м'аш (сі мъ)	фі сфънтуіт.
es тȣ тъї		sis тȣ тъї (сі те)	
est ел (ѩ) с'аȣ		sit ел (ѩ) с'ар (сі се)	
Plur.		**Plur.**	
Mon-i-ti, ae, a sumus ної нъм	сфънтуіт.	Mo-n-iti, ae, a simus ної нъм (сі не)	фі сфънтуіт.
estis вої в'аці		sitis вої в'аці (сі въ)	
sunt ії (еле) с'аȣ		sint ії (еле) с'ар (сі се)	

Plusquamperfectum.

Sing.		Sing.	
Mo-n-itus, a, um eram еȣ м'ам	фост сфънтуіт.	Mon-i-tus, a, um essem еȣ м'аш (сі мъ)	фі фост сфънтуіт.
eras тȣ тъї		esses тȣ тъї (сі те)	
erat ел (ѩ) с'аȣ		esset ел (ѩ) с'ар (сі се)	
Plur.		**Plur.**	
Mo-n-iti, ae, a eramus ної нъм	фост сфънтуіт.	Mo-n-iti, ae, a essemus ної нъм (сі не)	фі фост сфънтуіт.
eratis вої в'аці		essetis вої в'аці (сі въ)	
erant ії (еле) с'аȣ		essent ії (еле) с'ар (сі се)	

Futurum exactum Indicativi.

Sing.			Plur.		
Moni- tus, a, um	fuero єȣ мъ воіȣ fueris тȣ те веі fuerit єл (ꙗ) се ва	сфътуі	Mon-i- ti, ae, a	fuerimus ноі не вом fueritis воі въ веці fuerint іі (єлє) се вор	фі сфътуіці

Imperativus.

I. Sing. Mon-ēre сфътȣєщєтє (тȣ),
II. — mon-ētor сфътȣєщєтє (тȣ) нȣмаі декът,
— mon-ētor сфътȣєаскъсє (єл, ꙗ) — —
Plur. Mon-ēmini сфътȣіці въ (воі)
— mon ēminor сфътȣіці въ (воі) нȣмаі декът,
— mon-ēntor сфътȣєаскъсє (іі, єлє) — —

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Mon-ēri а се сфътȣі.
Perf. ші Plusquamperf. Sing. Nom. mon-itus, a, um esse,
Acc. mon-itum, am, um, esse,
Plur. Nom. mon-iti, ae, a, esse,
Acc. mon-itos, as, a esse, } а фі сфътуіт

Futurum. Mon-itum iri а се вре сфътȣі.

Supinum.

Mon-itu де сфътѹіт (вредні́к, &)

Participia.

Perf. ші Plusquamperf. Mon-itus, a, um сфътѹіт.
Futurum. Mon-ēndus, a, um де сфътѹіт (есте, требѹе &)

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫнеще ші: Еѹ мъ сфътѹіѭ, тѹ те сфътѹіші, &.
2.) Plusquamperf. Ind. аре ромѫнеще ші: Еѹ мъ сфътѹісем, тѹ те сфътѹісеші, &.

A T P I A   C O N J U G A T I O

Lego, legĕre, legi, lectum а четі.

I. Activum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	Sing.
Leg-o еѹ четеск,	Leg-am еѹ сі четеск,
leg-is тѹ четещі,	leg-as тѹ сі четещі,
leg-it ел (еа) чытеще.	leg-at ел (еа) сі четѣскъ.

Indicativus.	Conjunctivus.
Plur.	**Plur.**
Leg-ĭmus ной четім,	Leg-āmus ной сі четім,
leg-ĭtis вой четіцй,	leg-ātis вой сі четіцй,
leg-unt ій (еле) четеск.	leg-ant ій (еле) сі четѣскъ.

Imperfectum.

Sing.	**Sing.**
Leg-ēbam еȣ четѣм,	Leg-ĕrem еȣ аш
leg-ēbas тȣ четѣй,	leg-ĕres тȣ ай } четі.
leg-ēbat ел (ꙗ) четѣ.	leg-ĕret ел (ꙗ) ар
Plur.	**Plur.**
Leg-ebāmus ной четѣм,	Leg-erēmus ной ам
leg-ebātis вой четѣцй,	leg-erētis вой ацй } четі.
leg-ēbant ій (еле) четѣ.	leg-ĕrent ій (еле) ар

Futurum

Sing.	**Sing.**
Leg-am еȣ воіȣ	Lectū-rus, a, um } sim еȣ сі воіȣ
leg-es тȣ вей } четі.	sis тȣ сі вей } четі.
leg-et ел (ꙗ) ва	sit ел (ꙗ) сі врсе

Indicativus.

Plur.

Leg-ēmus ної вом
leg-ētis вої веці
leg-ent її (еле) вор
} четі.

Conjunctivus.

Plur.

Lectū-ri, ae, a
simus ної сі врем
sitis вої сі вреці
sint її (ле) сі вреє
} четі.

Perfectum.

Sing.

Leg-i еꙋ ам
leg-īsti тꙋ аї
leg-it ел (ꙗ) аꙋ
} четім.

Sing.

Leg-ĕrim еꙋ аш (сі)
leg-ĕris тꙋ аї (сі)
leg-ĕrit ел (ꙗ) ар (сі)
} фі четім.

Plur.

Lēg-imus ної ам
leg-īstis вої аці
leg-ērunt (ēre) її (еле) аꙋ
} четім.

Plur.

Leg-ĕrimus ної ам (сі)
leg-ĕritis вої аці (сі)
lēg-erint її (еле) ар (сі)
} фі четім.

Plusquamperfectum.

Sing.

Leg-ĕram еꙋ ам
leg-ĕras тꙋ аї
leg-ĕrat ел (ꙗ) аꙋ
} фост четіт.

Sing.

Leg-īssem еꙋ аш (сі)
leg-īsses тꙋ аї (сі)
leg-īsset ел (ꙗ) ар (сі)
} фі фост четіт.

Indicativus.		Conjunctivus.	
Plur.		**Plur.**	
Leg-erāmus ноĭ ам	фосп четит-	Leg-issēmus ноĭ ам (сі)	ші фосп четит.
leg-erātis воĭ аці		leg-issētis воĭ аці (сі)	
leg-ĕrant iĭ (еле) аȣ		leg-issent iĭ (еле) ар (сі)	

Futurum exactum Indicativi.

Sing.		**Plur.**	
Leg-ĕro еȣ воĭȣ	фi четит.	Leg-ērimus ноĭ вом	фi четит.
leg-ĕris тȣ веĭ		leg-ēritis воĭ веці	
leg-ĕrit ел (ѫ) ва		leg-ĕrint iĭ (еле) вор	

Imperativus.

I.	Sing.	Leg-e чітеще (тȣ)
II.	—	lēg-ito чітеще (тȣ) нȣмаĭ декѫт,
	—	lēg-ito четѣскъ ел (ѫ) — —
	Plur.	Lēg-ite четіці (воĭ)
	—	leg-itōte четіці (воĭ) нȣмаĭ декѫт,
	—	leg-ūnto четѣскъ iĭ (еле) — —

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Leg-ĕre а четі.
Perf. ші Plusquamperf. leg-īsse а фі четіт.

Futurum. Sing.	Nom.	lectūrus, a, um	esse,	а вре четі.
	Acc.	lecturum, am, um	esse,	
Plur.	Nom.	lectūri, ae, a	esse,	
	Acc.	lectūros, as, a	esse	

P a r t i c i p i a.

Praes. ші Imperf. Leg-ens четінд (четіторіў, чел, (чѣ) четеще).

Futurum. lectūrus, a, um чел (чѣ) че вре а четі.

G e r u n d i a.

Nom. Leg-ēndum,
Gen. leg-ēndi,
Dat.} leg-ēndo,
Acc. leg-endum (ad)
Abl. leg-endo.

S u p i n u m.

Lectum спре а четі.

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫнеще ші: Еȣ четіїȣ, тȣ четіші &.

2.) Plusquamperf. Ind. аре ромѫн. ші: Еȣ четісем, тȣ четісѫші, &.

II. Passivum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	*Sing.*
Leg-or еꙋ мъ четеск,	Leg-ar еꙋ сі мъ четеск,
leg-ĕris тꙋ те четещй,	leg-āris тꙋ сі те четещй,
lĕg-itur ел (ꙗ) се четеще.	leg-ātur ел (ꙗ) сі се четѣскъ.
Plur.	*Plur.*
Lĕg-imur ной не четім,	Leg-āmur ной сі не четім,
leg-īmini вой въ четіцй,	leg-āmini вой сі въ четіцй,
leg-ūntur ii (еле) се четеск.	leg-āntur iĭ (еле) сі се четѣскъ.

Indicativus.	Conjunctivus.
Imperfectum.	
Sing.	*Sing.*
Leg-ēbar еꙋ мъ четѣм,	Leg-ĕrer еꙋ м'аш четі
leg-ebāris тꙋ те четѣй,	leg-erēris тꙋ тѣй четі
leg-ebātur ел (ꙗ) се четѣ.	leg-erētur ел (ꙗ) с'ар четі
Plur.	*Plur.*
Leg-ebāmur ной не четѣм	Leg-erēmur ной 'нѣм четі
leg-ebāmini вой въ четѣцй,	leg-erēmini вой в'ацй четі
leg-ebāntur iĭ (еле) се четѣ.	leg-erēntur iĭ (еле) с'ар четі.

Indicativus.	Conjunctivus.
Futurum.	
Sing.	**Sing.**
Leg-ăr еȣ мъ воiȣ	Futu-) leg-ar еȣ сi мъ вреȣ
leg-ĕris тȣ те веi (четі.)	rum) leg-aris тȣ сi те вреi (четі.)
leg-ētur ел (а) се ва	sit,ut) leg-atur ел (а) сi се вреe
Plur.	**Plur.**
Leg-ēmur ної не вом	Futu-) leg-amur ної се не врем
leg-ēmini вої въ веці (четі.)	rum sit,) leg-amini вої сi въ вреці (четі.)
leg-ēntur iї (еле) се вор	ut) leg-antur iї (еле) сi се вреe
Perfectum.	
Sing.	**Sing.**
Lec-) sum еȣ м'ам	Lec-) sim еȣ м'аш (сi мъ)
tus,a,) es тȣ тѣї (четіт.)	tus, a,(sis тȣ тѣї (сi те) (ші четіт.)
um) est ел (а) с'аȣ	um) sit ел (а) с'ар (сi се)
Plur.	**Plur.**
Lec -) sumus ної нѣм	Lec-) simus ної нѣм (сi не)
ti, ae,) estis вої в'аці (четіт.)	ti, ae) sitis вої в'аці (сi въ) (ші четіт.)
a) sunt iї (еле) с'аȣ	a) sint iї (еле) с'ар (сi се)

Indicativus. **Conjunctivus.**

Plusquamperfectum.

Indicativus Sing.		Conjunctivus Sing.	
Lec -) eram еꙋ м'ам	фосп четіт.	Lec -) essem еꙋ м'аш (ci мъ)	ші фосп четіт.
tus, a,) eras тꙋ тѣі		tus, a,) esses тꙋ тѣі (ci те)	
um) erat ел (еа) с'а		um) esset ел (еа) с'ар (ci се)	

Indicativus Plur.		Conjunctivus Plur.	
Lec -) eramus ноі нѣм	фосп четіт.	Lec -) essemus ноі нѣм (ci не)	ші фосп четіт.
ti, ae,) eratis воі в'аці		ti, ae,) essetis воі в'аці (ci въ)	
a) erant ii (еле) с'аꙋ		a) essent ii (еле) с'ар (ci се)	

Futurum exactum Indicativi.

Sing.		Plur.	
Lec -) fuero еꙋ мъ воꙋ	ші четіт.	Lec -) fuerimus) ноі не вом	ші четіт.
tus, a,) fueris тꙋ те веі		ti, ae,) fueritis веі въ веці	
um) fuerit ел (еа) се ва		a) fuerint ii (еле) се вор	

Imperativus.

I. Sing. Leg-ĕre четещете (тȣ).
II. — leg-ĭtor четещете (тȣ) нȣмаї декжт.
— leg-ĭtor четѣскъсе (ел ѧ) — —

Plur. Leg-ĭmini четіціѣъ (воï)
— leg-ĭminor четіцівъ (воï) нȣмаї декжт.
— leg-ŭntor четѣскъсе ïї (еле) — —.

Infinitivus.

Praes. ши Imperf. Leg-i а се четі.
Perf. ши Plusq. Sing. Nom. lectus, a um esse,
Acc. lectum, am, um esse,
Plur. Nom. lecti, ae, a esse,
Acc. lectos, as, a esse,
а фі четіт.
Futurum. Lectum iri а се ѡре четі.

Supinum.

Lectu де четіт (вреднік &.)

Participia.

Perf. ши Plusq. Lectus, a, um четіт.
Futurum, Leg-ĕndus, a, um де четіт (требȣе, есте, &)

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромжн. ші: Еѹ мъ четіїѹ, тѹ те четіші, &
2.) Plusq. Ind. аре ромжн. ші: Еѹ мъ четісем, тѹ те четісеші, &

А ПАТРА CONJUGATIO.

Punĭo, punīre, punīvi, punītum а педепсі.

I. Activum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	**Sing.**
Pūn-io еѹ педепсеск,	Pūn-iam еѹ сі педепсеск,
pun-is тѹ педепсещї,	pun-ias тѹ сі педепсещї
pun-it ел (ѩ) педепсеще.	pun-iat ел (ѩ) сі педепсаскъ.
Plur.	**Plur.**
Pun-īmus ної педепсім,	Pun-iāmus ної сі педепсім,
pun-ītis воі педепсіцї,	pun-iātis воі сі педепсіцї,
pūn-iunt ії (еле) педепсеск.	pun-ĭant ії (еле) сі педепсаскъ.

Indicativus.	Conjunctivus.
Imperfectum.	
Sing.	Sing.
Pun-iēbam еꙋ педепсем,	Pun-īrem еꙋ аш
pun-iēbas тꙋ педепсеĭ,	pun-īres тꙋ аĭ
pun-iēbat ел (ꙗ) педепсе.	pun-īret ел (ꙗ) ар } педепсі.
Plur.	Plur.
Pun-iebāmus ноĭ педепсем,	Pun-irēmus ноĭ ам
pun-iebātis воĭ педепсецĭ,	pun-irētis воĭ ацĭ
pun-iēbant iĭ (еле) педепсе.	pun-īrent iĭ (еле) ар } педепсі.
Futurum.	
Sing.	Sing.
Pūn-iam еꙋ воĭꙋ	Pun-itū- } sim еꙋ сі воĭꙋ
pūn-ies тꙋ веĭ	rus, a, } sis тꙋ сі веĭ
pūn-iet ел (ꙗ) ва } педепсі.	um } sit ел (а) сі вре } педепсі.
Plur.	Plur.
Pun-iēmus ноĭ вом	Pun-itū- } simus ноĭ сі врем
pun-iētis воĭ вецĭ	ri, ae, } sitis воĭ сі врецĭ
pūn-ient iĭ (еле) вор } педепсі.	a } sint iĭ (еле) сі вреє } педепсі.
Perfectum.	
Sing.	Sing.
Pun-īvi еꙋ ам	Pun-īverim еꙋ аш (сі)
pun-ivīsti тꙋ аĭ	pun-īveris тꙋ аĭ (сі)
pun-īvit ел (а) аꙋ } педепсіт.	pun-īverit ел (ꙗ) ар (сі) } фі педепсіт.

Indicativus.

Plur.

Pun-īvimus ноĭ ам
pun-ivīstis воĭ ацĭ
pun-ivērunt (ēre) iĭ (еле) аȢ
} педепсіт.

Conjunctivus.

Plur.

Pun-ivērimus ноĭ ам (ci)
pun-ivēritis воĭ ацĭ (ci)
pun-īverint iĭ (еле) ар (ci)
} фі педепсіт.

Plusquamperfectum.

Sing.

Pun-īveram еȢ ам
pun-īveras тȢ аĭ
pun īverat ел (ꙗ) аȢ
} фост педепсіт.

Sing.

Pun-ivīssem еȢ аш (ci)
pun-ivīsses тȢ аĭ (ci)
pun-ivīsset ел (ꙗ) ар (ci)
} фі фост педепсіт.

Plur.

Pun-iverāmus ноĭ ам
pun-iverātis воĭ ацĭ
pun-īverant iĭ (еле) аȢ
} фост педепсіт.

Plur.

Pun-ivissēmus ноĭ ам (ci)
pun-ivissētis воĭ ацĭ (ci)
pun-ivīssent iĭ (еле) ар (ci)
} фі фост педепсіт.

Futurum exactum Indicativi.

Sing.

Pun-ivĕro еȢ воіȢ
pun-ivĕris тȢ веĭ
pun-ivĕrit ел (а) ва
} фі педепсіт.

Plur.

Pun-ivērimus ноĭ вом
pun-ivēritis воĭ вецĭ
pun-ivĕrint iĭ (еле) вор
} фі педепсіт.

Imperativus.

I. Sing. Pun-i педепсеще (тꙋ)
II. — pun-īto педепсеще (тꙋ) нꙋмаї декѫт.
— punīto педепсаскъ (ел, ꙗ) — —
Plur. Pun-īte педепсіцї (воï)
— pun-itōte педепсіцї (воï) нꙋмаї декѫт.
— pun-iūnto педепсаскъ (iï, еле) — —

Infinitivus.

Praes. шi Imperf. Pun-īre а педепсі.
Perf. шi Plusq. pun-ivīsse а фi педепсіт.
Futurum. Sing. Nom. punitūrus, a, um esse,
Acc. pun-iturum, am, um esse,
Plur. Nom. pun-itūri, ae, a esse,
Acc. pun-itūros, as, a esse. а вре педепсі.

Participia.

Praes. шi Imperf. Pun-iens педепсінд (педепсіторꙋ, чел(чѣ)че педепсеще)
Futurum. pun-iturus, a, um, чел (чѣ) че вре а педепсі.

Gerundia.

Nom. Pun-iēndum,
Gen. Pun-iendi,
Dat. Pun-iendo,
Acc. Pun-iendum (ad)
Abl. Pun-iendo.

Supinum.

Pun-itum спре а педепсі.

Nota. 1.) Perf. Ind. аре ромѫн. ші: Еꙋ педепсіꙋ, тꙋ педепсішї, &.

2.) Plusq. Ind. аре ромѫн. ші: Еꙋ педепсісем, тꙋ педепсісешї, &.

II. Passivum.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing.	**Sing.**
Pūn-ior еꙋ мъ педепсеск,	Pūn-iar еꙋ сі мъ педепсеск,
pun-īris тꙋ те педепсещї,	pun-iāris тꙋ сі те педепсещї,
pun-ītur ел (ꙗ) се педепсеще.	pun-iātur ел (ꙗ) сі се педепсаскъ.
Plur.	**Plur.**
Pun-īmur ноï не педепсім,	Pun-iāmur ноï сі не педепсім,
pun-īmini воï въ педепсіцї,	pun-iāmini воï сі въ педепсіцї,
pun-iūntur іï (еле) се педепсеск.	pun-iāntur іï (еле) сі се педепсаскъ.

Indicativus.	Conjunctivus.

Imperfectum.

Sing.	Sing.
Pun-iēbar еȣ мъ педепсем,	Pun-īrer еȣ м'аш } педепсі.
pun-iebāris тȣ те педепсеї,	pun-irēris тȣ тѣї } педепсі.
pun-iebātur ел (ꙗ) се педепсе.	pun-irētur ел (ꙗ) с'ар } педепсі.

Plur.	Plur.
Pun-iebāmur ної не педепсем,	Pun-irēmur ної нѣм } педепсі.
pun-iebāmini вої въ педепсеці,	pun-irēmini вої ваці } педепсі.
pun-iebāntur ії (еле) се педепсе.	pun-irēntur ії (еле) с'ар } педепсі.

Futurum.

Sing.	Sing.
Pūn-iar еȣ мъ воїȣ } педепсі.	Futu-) puniar еȣ сі мъ вреȣ } педепсі.
pun-iēris тȣ те веї } педепсі.	rum sit,) puniaris тȣ сі те вреї } педепсі.
pun-iētur ел (ꙗ) се ва } педепсі.	ut) puniatur ел (ꙗ) сі се вреє } педепсі.

Indicativus.	Conjunctivus.
Plur.	**Plur.**

Indicativus, Plur. (педепсіцї.)

Pun-iēmur ної не вом
pun-iēmini вої вꙁ веці
pun·iēntur ії (еле) се вор

Conjunctivus, Plur. (педепсіцї.)

Futu-rum sit, ut puniamur ної сі не врем
puniamini вої сі вꙁ вреці
puniantur ії (еле) сі се вресе

Perfectum.

Sing. (педепсїт.)

Punī-tus, a, um sum еꙋ ма'м
es тꙋ тѣї
est ел (а) с'аꙋ

Sing. (ші педепсїт.)

Punī-tus, a, um sim еꙋ м'аш (сі мꙁ)
sis тꙋ тѣї (сі те)
sit ел (ea) с'ар (сі се)

Plur. (педепсіцї.)

Punī-ti, ae, a sumus ної нѣм
estis вої в'аці
sunt ії (еле) с'аꙋ

Plur. (ші педепсіцї.)

Punī-ti, ae, a simus ної нѣм (сі не)
sitis вої в'аці (сі вꙁ)
sint ії (еле) сар (сі се)

К,

Indicativus. Conjunctivus.

Plusquamperfectum.

Indicativus — Sing.

Punī-tus, a, um,	eram еȣ м'ам eras тȣ т'ѣї erat ел (еа) с'аȣ	фост педепсіт.

Conjunctivus — Sing.

Punī-tus, a, um,	essem еȣ м'аш (сі мъ) esses тȣ т'ѣї (сі те) esset ел (а) са'р (сі се)	ші фост педепсіт.

Indicativus — Plur.

Punī-ti, ae, a	eramus ної н'ѣм eratis вої в'аці erant ії (еле) с'аȣ	фост педепсіт.

Conjunctivus — Plur.

Punī-ti, ae, a	essemus ної н'ѣм (сі не) essetis вої в'аці (сі въ) essent ії (еле) с'ар (сі се)	ші фост педепсіт.

Futurum exactum Indicativi.

Sing.

Punī-tus, a, um	fuero еȣ мъ воїȣ fueris тȣ те веї fuerit ел (еа) се ва	ші педепсіт.

Plur.

Punī-ti, ae, a	fuerimus ної не вом fueritis вої въ веці fuerint ії (еле) се вор	ші педепсіт.

Imperativus.

I. Sing. Pun-īre педепсеще те (тꙋ)
II. — pun-ītor педепсеще те (тꙋ) нꙋмаї дєсꙋ̆т
— pun-ītor педепсѣскꙋ̆се (ел, ѧ) — —
Plur. Pun-īmini педепсіцівꙋ̆ (воï)
pun-īminor педепсіцівꙋ̆ (воï) нꙋмаї дєсꙋ̆т
pun-iūntor педепсѣскꙋ̆се ïï, (еле) —

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Pun-īri а се педепсі.
Perf. ші Plusq. Sing. Nom. pun-itus, a, um esse
Acc. pun-itum, am, um esse,
Plur. Nom. pun-iti, ae, a esse,
Acc. pun-itos, as, a esse,
а фі педепсіт.
Futurum. pun-itum iri а се вре педепсі.

Supinum.

Pun-ītu де педепсіт (вреднік &.)

Participia.

Perf. ші Plusq. Pun-itus, a, um педепсіт.
Futurum. Pun-iēndus, a, um де педепсіт, (требꙋе, есте &.)
Nota 1.) Perf. Ind. аре ромꙋ̆н. ші: Еꙋ мꙋ̆ педепсіꙋ, тꙋ те педепсішї, &.)

2.) Plusq. Ind. аре ромѫн. ші: Еꙋ мъ педепсісем, тꙋ те педепсісеші, &c.

III. Деспре Verbis Deponentibus.

Verba Deponentia се нꙋмеск ачеле, каре се конжꙋгъ нꙋмаї дꙋпъ Forma Passiva; іаръ Significatus лор есте актів, д. е. Hortor, āri, ātus sum а сфътꙋі, ш. а.

Verba Deponentia аꙋ, пе лѫнгъ Forma Passiva, дін Activa ші Gerūndia, Supinum ші Participia, дін преꙋнъ кꙋ ціркꙋмскрінціїле сале алкътꙋіте дін Verbo Auxiliari ші Participiis ачелꙋіаш Verbi Deponentis.

Significatus ачестор верберꙋрї есте прін тоате Tempora ачелаш, кареї ші'н Praesente; нꙋмаї Participium Futuri Passivi аре тот дꙋѣна, дінпреꙋнъ кꙋ ціркꙋмскрінціїле сале, Significatum Passivum.

Conjugatio Verbi Deponentis.

Hortor, hortāri, hortātus sum а сфътꙋі.

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Hortor еꙋ сфътꙋеск, &c.	Horter еꙋ сі сфътꙋеск, &c.

Imperfectum.

Hortabar єꙋ сфъ-тꙋѣм, &c. Hortarer єꙋ аш сфъ-тꙋі, &c.

Futurum.

Hortabor єꙋ воіꙋ сфъ-тꙋі, &c. Hortaturus sim єꙋ ci воіꙋ сфътꙋі, &c.

Perfectum.

Hortatus sum єꙋ ам сфътꙋіт, &c. Hortatus sim єꙋ аш (ci) фі сфътꙋіт, &c.

Plusquamperfectum.

Hortatus eram єꙋ ам фост сфътꙋіт, &c. Hortatus essem єꙋ аш(ci) фі фост сфътꙋіт, &c.

Futurum exactum Indicativi.

Hortatus fuero єꙋ воіꙋ фі сфътꙋіт, &c.

Imperativus.

I. Hortāre сфътꙋеще (тꙋ) II Hortātor сфътꙋеще (тꙋ) нꙋмаї декѫт.

Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Hortari а сфътꙋі.

Perf. ші Plusq. Sĭng. Nom. hortatus, a, um esse,
Acc. hortatum, am, um esse,
Plur. Nom. hortati, ae, a esse,
Acc. hortatos, as, a esse,
а фі сфътꙋіт.

Futurum. Sing. Nom. hortatūrus, a, um esse,
Acc. hortatūrum, am, um esse,
Plur. Nom. hortaturi, ae, a esse,
Acc. hortaturos, as, a esse
а вре сфътꙋі.

P a r t i c i p i a.

Praes. ші Imperf. Hortans сфътꙋінд (сфътꙋіторіꙋ, чел (чеа) че сфътꙋеще, &.)

Perf. ші Plusq. hortatus, a, um чел (чеа) че аꙋ сфътꙋіт.

Futurum Act. hortatūrus, a, um чел (чеа) че вре а сфътꙋі.

Futurum Pass. hortāndus, a, um де сфътꙋіт (требꙋе, есте &.)

G e r u n d i a.

Nom. Hortandum,
Gen. hortandi,
Dat. hortando,
Acc. hortandum (ad)
Abl. hortando.

S u p i n a.

Act. Hortatum спре а сфътꙋі.
Pass. hortatu де сфътꙋіт (вреднік. &.)

Nota. 1.) Verba Deponentia се афлъ нȣ нȣмаĭ ла жнтѫіа Conjugatio; чі ші ла тоате челелалте, пк: Loquor, 3. Conjug. еȣ ворбеск, fateor, 2. Conjug. еȣ мъртȣрісеск, ш. а.

2.) Спре а афла Supinum ȣнȣĭ Verbi Deponentis се скімбъ Forma Passiva жн Activam, ш'апоĭ се формѣзъ Supinum ка ші ла челелалте Verba, д. е. Hortor сфътȣеск, префъкȣт жн Activam Formam аре horto, каре формѣзъ Supinum дȣпъ регȣлъ, hortatum, &.

3.) Мȣлте Verba Deponentia се абат де ла ачѣстъ регȣлъ генералъ, ші формѣзъ Supinum кȣ тотȣл жнтр'алт феліȣ, д. е. Proficiscor еȣ кълъторeск, Sup. profectum; morior еȣ моріȣ, Sup. mortuum; sequor еȣ ȣрмезȣ Sup. sequutum (secutum) fateor еȣ мъртȣрісеск, Sup. fassum, ш. а.

Adnotationes ла челе 4. Conjugationes.

1. Жн Perfecto, Plusquamperfecto ші Futuro exacto а конжȣгаціеĭ I. се поате лепъда атȣнчĭ тот дѣȣна сілаба vi саȣ ve, кѫнд ȣрмѣзъ дȣпъ джнсіле s саȣ r, пк: жн лок де: Amavisti, amavistis, amaverunt, amaverim, amaveram, amavissem, amavero, amavisse, ш. а. се поате зіче ші: Amasti, amastis, amarunt, amarim, amaram, amassem, amaro, amasse, &. Асемінс

ші ла Verbo, Novi еȣ ам щіȣт, ꙟн лок де: Novisti, novistis, noverunt, noverim, noveram, &c. поате фі ші: Nosti, nostis, norunt, norim, noram, &c. Ла 4-а Conjugatio се поате песте тот v лъса, ші ꙟн лок де: Audivi, audivisti, &c. а ѕіче: Audii, audiisti, &c. Conj. Audierim. Plusq. Audieram. Conj. Audiissem. Futur. exact. Audiero. Inf. Audiisse, &c. Ꙟнсъ ȣрмꙟнд ȣн s атȣнчї се поате лъса ші i, пк: ꙟн лок де: Audiisti, audiistis, &c. се поате ѕіче ші: Audisti, audistis, &c. Асемінѣ се поате фаче ла тоате Verba, каре аȣ ꙟн Perfecto vi.

2. Патрȣ Verba, ад: Dico ѕік, duco дȣк, facio фак ші fero порт, лѣпъдъ ꙟн Imperativo пе е, пк: ꙟн лок де: Dice, duce, face ші fere, се ѕіче нȣмаї: Dic, duc, fac ші fer, авꙟнд тот аша ші тоате Composita дін ачесте верберї, д. е. Educ, calefac, perfer, ш. а.

3. Ачеле Composita дін Verbo facio, каре префак пе а ꙟн i формѣѕъ Passivum регȣлат пк: Perficio, Pass. perficior, ш. а. іаръ каре пе а нȣл префак, формѣѕъ Passivum ка ші Simplex прін fio, д. е. Calefacio, Pass. calefio, &c.

4. Ѫн Perfecto шї Plusquamperfecto Passivi се афлъ кѫте одатъ, ѫн лок де sum шї eram, fui шї fueram, каре аре, де шї пѫцїнъ, даръ тотѹш о деосъвїре, пк: Laudatus sum ѫнсъмнѣзъ къ еѹ сѫнт лъѹдат; іаръ laudatus fui къ, ам фост лъѹдат, &c.

Ѫн аша каз с'ентребѹїнцазъ Circumscriptio кѹ Participio Praesentis шї Perfecto Verbi Auxiliaris sum, д. е. Moerens fui ам тѫнгѹїт, vescens fui ам мѫнкат, &c.

Деспре Derivatione (префачерѣ) Temporum.

Спре ѹшѹрарѣ дерїваціеї Temporum тревѹе фоарте біне ашї ѫнсъмна, 1.) Praesens Indicativi, 2.) Praesens Infinitivi, 3.) Perfectum Indicativi шї 4.) Supinum Activi; пентрѹ къ де ла ачесте се'мфоармъ тоате челелалте Tempora, пк: Laudo, laudare, laudavi, laudatum, ш. а.

I. Дела Praesente Indicativi (laud-o) се формѣзъ:

1.) Praes. Ind. Pass. дїн о фїїнд or, пк: laud-o, laud-or, ш. а.

2.) Praes. Conj. Act. дїн о фїїнд ла 1-а Conjug. em; ла челелалте am, пк: laud-o laud-em; leg-o, leg-am, ш. а.

3.) Praes. Conj. Pass. дін m де сꙋс фіінд r, пк: laudem, laud-er; leg-am leg-ar, ш. а.

4.) Imperf. Ind. Act. дін о фіінд ла 1-а Conjug. abam, ла 2-а bam, ші ла челелалте ebam, пк: laud-o, laud-abam; mone-o, mone-bam; leg-o, leg-ebam; puni-o, puni-ebam, ш. а.

5.) Imperf. Ind. Pass. дін m де сꙋс фіінд r, пк: laud-abam, laud-abar, ш. а.

6.) Futur. Ind. Act. дін о фіінд ла 1-а Conjug. abo, ла 2-а bo, ші ла челелалте am, пк: laud-o, laud-abo; mone-o, mone-bo; leg-o, leg-am; puni-o, puni-am, ш. а.

7.) Futur. Ind. Pass. дін bo, де сꙋс фіінд bor, ші дін am ar, пк: laud-abo, laudabor; mone-bo, mone-bor; leg-am, leg-ar; puni-am, puni-ar, ш. а.

8.) Imperat. II. Act. дін s а персоанеї 2. Praes. Ind. Sing. фіінд to, пк: laud-as, lauda-to; legi-s, legi-to; puni-s, puni-to, ш.а.

9.) Imperat. II. Pass. адъогжнд ла to де сꙋс жи̑нъ r, пк: laudato, laudator; punito, punitor, ш. а.

10.) Particip. Praes. дін о фіінд ла 1-а Con-

jug. ans, ла 2-а ns, ші ла челелалте ens, пк: laud-o, laud-ans; mone-o, mone ns; leg-o, leg-ens; puni-o, puni-ens, ш. а.

II.) Particip. Futuri Pass. дін tis Genitivi Sing. Participii де сус фіінд dus, пк: laudans, Gen. Sing. laudan-tis, Particip. Futuri Pass. laudan-dus, ш. а.

Nota 1.) Participium Futuri Passivi семформъ ші префъкѫнд s Participii Praesentis ѫн: dus, пк: laudan-s, laudandus, ш. а.

2.) Не авѫнд Verbum Praesens атунчі ѫі ліпсъск ші тоате челелалте Tempora derivata де ла Praesente, пк: Memini мѣм адус амінте, odi ам урѫт, ш. а.

II. Де ла Praesente Infinitivi (lauda-re) се формѣзъ:

1.) Imperat. I. Pass. каре есте ѫнтокма ку Inf. Praes. пк: laudare, laudare, ш. а.

2.) Imperat. I. Act. лепъдѫндусе сілаба re, пк: laudare, lauda, ш. .а

3.) Praes. Inf. Pass. дін re фіінд ri, пк: laudare, laudari, ш. а. іаръ ла 3-а Conjug. дін ĕre фіінд нумаї i, пк leg-ĕre, leg-i, ш. а.

4.) Imperf. Conj. Act. адъогѫнд ла re ѫнкъ m, пк: laudare, laudarem, ш. а.

5.) Imperf. Conj. Pass. дін m, де сꙋс фіінд r, пк: laudarem, laudarer, ш. а.

III. Де ла Perfecto Indicativi (laudavi) се формѣзъ:

1.) Perf. Conj. дін i фіінд erim пк: laudavi, laudaverim; monui, monuerim, &.
2.) Plusq. Ind. дін i фіінд eram, пк: laudavi, laudaveram; monui, monueram, &.
3.) Plusq. Conj. дін i фіінд issem, пк: laudavi, laudavissem; monui, monuissem, &.
4.) Futur. exact. дін i фіінд ero, пк: laudavi, laudavero; monui, monuero, &.
5.) Perf. Inf. дін i фіінд isse, пк: laudavi, laudavisse; monui, monuisse, &.

Nota. Дакъ Verbum н'аре Perfectum, атꙋнчі жі ліпсеск ші тоате челелалте Tempora, каре се формѣзъ де ла Perfecto.

IV. Де ла Supino (laudatum) се формѣзъ:

1.) Particip. Futuri Act. дін m фіінд rus, пк: laudatum, laudaturus; monitum, moniturus, &.
2.) Futur. Conj. адъогжнд sim ла rus, пк: laudaturus sim; moniturus sim, &.
3.) Futur. Inf. Act. адъогжнд ла rus, esse, пк: laudaturus esse; moniturus esse, &.

4.) Particip. Perf. Pass. дін m фіінд s, пк: laudatus; monitus; lectus, &c.
5.) Perf. Ind. Pass. адъогжнд ла ачел s пе sum пк: laudatus sum; monitus sum, &c.
6.) Perf. Conj. Pass. кꙋ sim, пк: laudatus sim; monitus sim, &c.
7.) Plusq. Ind. Pass. кꙋ eram, пк: laudatus eram; monitus eram, &c.
8.) Plusq. Conj. Pass. кꙋ essem, пк: laudatus essem, monitus essem, &c.
9.) Futur. Exact. Pass. кꙋ fuero, пк: laudatus fuero; monitus fuero, &c.
10.) Perf. ші Plusq. Inf. Pass. кꙋ esse, пк: laudatus esse; monitus esse, &c.
11.) Futur. Inf. Pass. адъогжнд ла um нꙋмаї iri, пк: laudatum iri; monitum iri, &c.

Nota. Не авжнд Verbum Supinum, атꙋнчї жї ліпсъск ші тоате челелалте Tempora derivata дела Supino, пк: Disco, discere, didici, фъръ Sup. а жмвъца, &c.

IV. Деспре Verbis Personalibus.

Verba Personalia се нꙋмеск ачеле, че се'нтребꙋінцазъ пріи тоате персоаніле, атжт Singularis, кжт ші Pluralis, пріи тоате тімпꙋріле

Ind. ши Conj. пк: Sing. Narro, as, at. Plur. Narramus, atis, ant еѹ повестеск, &.

V. Деспре Verbis Impersonalibus.

Verba Impersonalia сѫнт ачеле, че се'нтребѹінцазъ нѹмаї ѫн а 3-а персоанъ Singularis прін тоате тімпѹріле Indicativi ши Conjunctivi. Verba Impersonalia сѫнт, 1.) Activa саѹ Neutra, ши 2.) Passiva.

I. Verba Impersonalia Activa сѫнт, че се конжѹгъ дѹпъ:

1.) Conjug. пк: Ind. Tonat тѹнъ, tonabat, tonabit. tonuit, tonuerat, tonuerit. Conj. Tonet, tonaret, tonuerit,tonuisset. Inf. Tonare, tonuisse. Асемінє ши: Fulgŭrat фѹлџеръ, fulmĭnat фѹлмінѣзъ, grandĭnat гріндінѣзъ (плоаъ кѹ гѣцъ) &.

2.) Conjug. пк: Ind. Oportet требѹе, oportebat, oportebit, oportuit, oportuerat, oportuerit, Conj. Oporteat, oportēret, oportuerit, oportuisset. Inf. Oportēre, oportuisse. Асемінє ши: Decet се каде (есте де кѹвіінцъ) licet се поате (есте ертат) &.

3.) Conjug. пк: Ind. Accĭdit сентѫмплъ, accidebat, accidet, accīdit, acciderat, accide-

rit. Conj. Accidat, accidĕret, acciderit, accidisset. Inf. Accidĕre, accidisse. Асемінє ші: Pluit плоаъ, ningit нінџе, lucescit лȣчеще саȣ̆ ҁореще (де ҁіȣъ) vesperascit ѫнсърѣҁъ, &c.

4.) Conjug. пк: Ind. Evĕnit сентѫмплъ, eveniebat, eveniet, evenit, evenerat, evenerit Conj. Eveniat, eveniret, evenerit, evenisset. Inf. evenire, evenisse. Асемінє ші: Expĕdit єсте де фолос, &c.

Interest ші refert ѫмі пасъ (мъ фаче даторіа) с' аплѣкъ, чел дін тѫіȣ̆ ѫн токма ка Verbum Auxiliare sum, іаръ чел де пе ȣрмъ ка Verbum anomalum Fero, пк: Interĕrat, intererit, Interfuit, &c. Referēbat, refĕret, retŭlit, &c.

Nota. 1. Тоате ачесте Verba Impersonalia н'аȣ̆ Imperativum, Gerundia, Supina ші Participia.

2. Ȣніле Verba Personalia се'нтребȣінцаҁъ адесе ка Impersonalia нȣмаї ѫн а 3-а персоанъ Singularis, пк: Juvat ѫмі плаче, constat єсте хотърѫт, adparet с'аратъ, praestat єсте маї біне, &c.

II. Verba Impersonalia Passiva сѫнт ачеле, че с'ентребѹінцазъ нѹмаї ѫн Forma Passiva ѫн а 3-а персоанъ Singularis ѫнсъмнѫндѹсе ромѫнеще прін пронѹнерѣ пъртічелеї се.

Impersonalia Passiva сѫнт, каре се аплѣкъ дѹпъ:

1.) Conjug. пк: Ind. Cantatur се кѫнтъ, cantabātur, cantābitur, cantātum est, cantatum erat, cantatum fuĕrit. Conj. Cantētur, cantarētur, &. Inf. Cantari, cantatum esse, cantatum iri. Асеміне ші: Certatur се лѹптъ (сфъдеще) festinātur се гръбеще, sperātur се нъдъждѹеще, ш. а.

2.) Conjug. пк: Ind. Sedētur се шеде, sedebātur, sedēbitur, sessum est, &. Conj. Sedeātur, sederētur, &. Асеміне ші: Suadetur се сфътѹеще, ridētur се рѫде, ш. а.

3.) Conjug. пк: Ind. Currĭtur се алѣргъ, currebatur, curretur, cursum est, &. Асеміне ші: Luditur се жоакъ, parcitur се крѹцъ, vivitur се віецѹеще, ш. а.

4.) Conjug. пк: Ind. Itur се мерџе, ibātur, ibitur, itum est, &. Conj. Eātur, irētur, &. Асеміне ші: Dormītur се доарме, garrītur се хѹеще (ворбеще) ш. а.

VI. Деспре Verbis Simplicibus.

Verba Simplicia сѫнт ачеле, че се кꙋпрінд нꙋмаї дінтрꙋн верб, пк: Facio фак, lego чеꙋеск, scribo скріꙋ, ш. а.

VII. Деспре Verbis Compositis.

Verba Composita сѫнт ачеле, че се алкътꙋеск кꙋ алте кꙋвінте, ші маї кꙋ самъ кꙋ пърті̇челе, пк: Perficio ісправеск, colligo кꙋлег, describo дескріꙋ, ш. а.

VIII. Деспре Verbis Primitivis.

Verba Primitiva сѫнт ачеле, че нꙋ сѫнт дела алте кꙋвінте префъкꙋте, пк: Ago фак, seco таіꙋ, pingo зꙋгръвеск, laboro лꙋкрез, ш. а.

IX. Деспре Verbis Derivatis.

Verba Derivata сѫнт ачеле, че сѫнт де ла алте кꙋвінте префъкꙋте, пк: Dulcēsco мъндꙋлческ, де ла dulcis дꙋлче; durēsco мъ'нвѫртошез, де ла durus вѫртос, ш. а.

X. Деспре Verbis Diminutivis.

Verba Diminutiva сѫнт ачеле, че аратъ вр'о мікшꙋраре а ꙋнеі фъптꙋірі, пк: Cantillo кѫнт

(фоарте ліи, саѹ, цос) sorbillo сорб (фоарте'н-чет) ш. а.

Nota. Аша фелю де Diminutiva се афлъ ѫн Latina фоарте пѹціне.

XI. Деспре Verbis Abundantibus.

Verba Abundantia сѫнт ачеле, че се аплѣкъ де одатъ дѹпъ Forma Activa ші Passiva тот ѫн ачелаш сігніфікат, саѹ дѹпъ 2. Конжѹгації, саѹ ѫнтро формъ аѹ Significatum Activum ші Passivum, пк: Impertio ші impertior а ѫмпърці; lavāre ші lavĕre а спъла; durāre а ѫнвъртоша ші а ціне (времѣ) ш. а.

Nota. Тоате ачесте Verba се конжѹгъ ка ші челе регѹлате.

Деспре Praeterito Perfecto ші Supino Verborum.

I. Verba Composita формѣѯъ Praeteritum ші Supinum чѣ маі маре парте ка ші Simplicia, пк: Lego четеск, Praet. legi, Sup. lectum, асеміне ші Compos. Relĕgo іаръш четеск, Praet. relēgi, Sup. relēctum, ш. а.

II. Іаръ дакъ Verbum Simplex дѹплікъ ѫн

Praeterito жнтжга сілавъ, атѹнчї Compositum лѣпъдъ ачѣ дѹплікаціе, пк: Pendo еѹ кжнтъреск, Praet. Pependi; жнсъ Rependo ѩаръш кжнтъреск, аре'н Praet. нѹмаї rependi; tango атінг, Praet. tetigi; жнсъ Adtingo атінг аре'н Praet. нѹмаї adtigi, ш. а. афаръ де repungo ші Composita дін do, sto, credo, disco ші posco, каре нѹ лѣпъдъ дѹплікаціа. Асеміне ші Composita дін Curro алерг лѣпъдъ кжте одатъ дѹплікаціа, ші кжте одатъ нѹ, пк: Adcurro алерг ла чева, аре'н Praet. adcurri ші adcucurri, ш. а.

III. Дакъ Composita префак пе а Verbi Simplicis жн е саѹ i, атѹнчї ші Supinum Compositi префаче пе а Supini Simplicis жн е, пк: Spargo жмпръщїї, Sup. sparsum; жнсъ Adspergo, Sup. adspersum; facio фак; жнсъ Perficio, Sup. perfectum, ш. а. афаръ де Composita дін Ago фак, frango фржнг, pango жнтъреск, ші tango атінг, каре нѹ скімбъ пе а Supini Compositi, пк: Adigo, Sup. adactum; confringo, Sup. confractum, ш. а.

IV. Verba, каре н'аѹ Praeteritum, н'аѹ нічї Supinum, пк: Ajo адевереск, fatisco мъ остенеск, liquor топеск, medeor віндік, quaeso рог, vescor мжнжнк, ш. а.

Регꙋле специале ла челе 4. Конжꙋгацiї латiне.

ЖНТЖIА CONJUGATIO.

1. Verba, че се аплѣкъ дꙋпъ жнтжiа Conjug. формѣѕъ in Genere Praeteritum кꙋ avi, шi Supinum кꙋ atum, пк: Neco а оморж (а ꙋчiде) Praet. necavi, Sup. necatum; adcūso а пжрж, adcusāvi, adcusātum, ш. а. жнсъ мꙋлте се абат де ла ачѣста регꙋлъ генералъ, шi нꙋ формѣѕъ Praet. кꙋ avi шi Sup. кꙋ atum; чi кꙋ тотꙋл жнтр'алт фелiꙋ, пк: Enĕco а ꙋчiде де тот аре Praet. enĕcui, шi Sup. enĕctum; crepo а кръпа, crĕpui, crĕpitum; cubo а зъче, cūbui, cūbitum; domo а домолi, dŏmui, dŏmitum; sono а сꙋна, sŏnui, sŏnitum; tono а тꙋна tŏnui, tŏnitum; veto а опрi, vĕtui, vĕtitum; frico а фрека, fricŭi, frictum; seco а тъе, sĕcui, sectum; mico а лꙋчi, mĭcui, фъръ Sup. даръ dīmico а дiмiка (а лꙋпта) аре Praet. dimicāvi, шi Sup. dimicātum, &.

2. Plico а се плека жнтребꙋiнцаѕъ рар Praeteritum plicavi саꙋ plĭcui; чi маї адесе Supinum plicatum, Composita жнсъ дiн ачест верб

аꙋ ꙟн Praeterito шı avi шi ui, шi'н Supino ātum шi itum; даръ sūpplico а рꙋга кꙋ ꙋміліінцъ, шi Composita кꙋ'н Nomine, пк: Dūplico а дꙋпліка (ꙟндоiт а лꙋа) multīplico а ꙟмꙋлцi, &c. аꙋ нꙋмаї avi, atum.

3. Do а да аре dedi, datum, асеміне аꙋ шi Composita конжꙋгацiеї 1-ї компꙋсе кꙋ circum, pessum, satis шi venum; іаръ Composita, че се аплѣкъ дꙋпъ а 3-а конжꙋгацiе, аꙋ didi, ditum, пк: Reddo адаʼнапоï, rēddidi, rēdditum, ш. а.

4. Sto а ста аре steti, statum; іаръ Composita stiti, stitum. Participium Futuri Activi формѣзъ Composita кꙋ aturus шi iturus, пк: Praesto аста ꙟнаiнтѣ кꙋiва, praestaturus шi praestiturus, ш. а.

5. Lavo а спъла аре ꙟн Praet. lavi, шi'н Sup. lavatum, lautum шi lotum. Juvo а ажꙋта аре нꙋмаї ꙟн Praet. juvi; іаръ adjūvo аре adjūvi, adjūtum. Poto аке аре potavi, potatum шi potum.

А ДОѸА CONJUGATIO.

Verba, че се аплѣкъ дꙋпъ а доѹа Conjug. формѣзъ Praeteritum кꙋ ui, шi Supinum кꙋ itum,

пк: Habeo a аве, Praet. hăbui, Sup. hăbitum; moneo a сфътуі, mŏnui, monĭtum; taceo a тъче, tacŭi, tăcitum; praebĕo a да (a хързьі) prăebui, praebitum, ш. a.

Ѫнсъ мулте се абат де ла ачѣстъ регулъ генералъ, ші формѣзъ, саŭ Praet. саŭ Sup. саŭ амѫндоуъ, ку тотул ѫнтр'алт феліŭ, пк.) Doceo a 'мвъца (пе алтул) dŏcui, doctum; video a віде, vidi, visum; mulgĕo a мулџе, mulsī, mulsum; augeo a'мулці, auxi, auctum, &c.

A Т Р І А CONJUGATIO.

Verba, че се аплѣкъ дупъ a 3-a Conjug. формѣзъ Praeteritum ші Supinum аша де фелюріт, ѫн кѫт ну се пот купрінде тоате суб о регулъ генералъ; чі требуе асе сілі ла депріндірѣ лор прін буне лексікоане ші ексерчіції, д. е. Facĭo a фаче, feci, factum; ago a фаче (a лукра) egi, actum; dico a зіче, dixi, dictum; părio a наще, pepĕri, partum; pasco a паще, pavi, pastum; tollo a луа чева де undeва, sustŭli, sublatum; fallo a'ншъла, fefĕlli, falsum; sero a съмъна (съмѫнцъ a'нпръщіе) sevi, satum, ш. a.

А П А Т Р А CONJUGATIO.

Verba, че се аплѣкъ дѹпъ а 4-а Conjug. формѣзъ Praeteritum кѹ ivi, ші Supinum кѹ itum, пк: Dormio а дормі, dormīvi, dormītum; fīnio а сфѫрші, finīvi, finītum; scio а щі, scivi, scitum, ш. а.

Ѫнсъ мѹлте се абат де ла ачѣста регѹлъ генералъ, ші формѣзъ Praet. ші Sup. кѹ тотѹл ѫнтр'алт фелїѹ, пк: Venio а вені, veni, ventum; vincio а лега (кѹ обезї) vinxi, vinctum; haurio а скоате (апъ дін пѹц) hausi, haustum, ш. а.

Деспре Passivo.

Passivum Латінілор нѹ се традѹче ші ромѫнеще тот дѣѹна прін пасів, прекѹм саѹ арътат ла конжѹгації; чі ѫн фелїѹріте кіпѹрї, пк: а.) Прін актів, д. е. Deus amatur Ѹбім пре Дзеѹ (Ѹбеск пре Дзеѹ, ад. оамении) Jubeor ѫмї порончеще чінева, ш. а.

Nota. Ачѣстъ конструкціе ѹрмѣзъ прін тоате модѹріле, тімпѹріле, &. пк: Indicativus, praesens, Sing. Amor мъ ѹбеще, amaris те ѹбе-

ще, amatur жл юбеще; Plur. Amamur не ю-
веск, amamini въ ювеск, amantur жї ювеск, &c.

Conjunctivus, praesens, sing: Amer м'ар юві, ameris тѣр юві, ametur л'ар юві; Plur. Amemur нѣр юві, amemini в'ар юві, amentur тар юві, &c.

Жн асеміне кіп съ урмѣзъ ші ла челе лалте конжугації, д. е. Doceor мъ жвацъ, audior мъ аскултъ, legor мъ четеще, vetor жмї опреще чева а фаче, &c.

b.) Пріи алте фелюріте кіпурї, дупъ кум ар фі маї плъкут аузулуї унуї аскултъторіу сау четіторіу Ромжн.

Деспре Conjugatione periphrastica.

Conjugatio periphrastica се нумеще атунчї, кжнд се афлъ, жн лок де ун верб, пріи ціркумскріпціе доуъ сау шї треї вербурї, д. е. Жн лок де Scribo скріу, поате съ фіе ші: Scribens sum скріу, сау мъ афлу скріінд, &c.

Conjug. periphr. се алкътуеще тот дѣуна дінтр'ун партіціп жнтовзръшіт де тоатъ конжугаціа Verbi auxiliaris sum, es, est, &c. д. е. Legens sum еу четеск, (мъ афлу четінд) le-

gens eram четѣм (мъ афлам четінд) legens fui ам четіт (м'ам афлат четінд) &c. Scriptus, a, um sum еѹ сѫнт скріс (м'ам скріс) scriptus a, um es тѹ ещї скріс; (тѣї скріс) scriptus, a, um est ел (ѧ) есте скріс (с'аѹ скріс) scriptus, a, um eram еѹ ерам скріс (м'ам скріс) &c. scripturus, a, um sum еѹ вреѹ а скріе (ам скопос, гѫнд, а скріе,) &c. Scribendus, a, um sum еѹ сѫнт де скріс (требѹе съ мъ скріѹ) &c.

Nota. Conjug. periphr. 1.) Дін Participio Praesentis ѫнсъмнѣзъ тот дѣѹна чева фъптѹіторіѹ; 2.) Дін Participio Perfecti чева фъптѹіт; 3.) Дін Participio Futuri Activi чева віїторіѹ, воїторіѹ, саѹ врѹн скопос ші 4.) Дін Participio Futuri Passivi тот чева віїторіѹ, ѫнсъ сіліт кѹ требѹінцъ, нѹмаї декѫт съ се факъ.

XII. Деспре Verbis Anomalis (Irregularibus.)

Verba Anomala (Irregularia) сѫнт ачеле, че се абат, маї мѹлт, саѹ маї пѹцін, де ла регѹлата формъ ачелор патрѹ конжѹгації.

Verba Anomala маї кѹ самъ сѫнт: Possum пот, fero порт, volo воіѹ (вреѹ) nolo нѹ воіѹ,

malo маї віне воїѕ, fio мъ фак, eo мерг, queo пот, nequeo нѕ пот, edo (comedo) мжнжнк.

Conjugationes Verborum Anomalorum.

I. Possum, pŏtui, posse a пѕте.

Ачеста есте компѕс дін Adjectivo potis пѕтерніk, ші дін Verbo sum, конжѕгжндѕсе жнтокма ка sum, пк:

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing. Possum, potes, potest.	Sing. Possim, possis, possit.
Plur. Possŭmus, potēstis, possunt.	Plur. Possīmus, possītis, possint.
Imperfectum.	
Sing. Potĕram, as, at.	Sing. Possem, es, et.
Plur. Poterāmus, ātis, ant.	Plur. Possēmus, ētis, ent.

Futurum Indicativi.

Sing. Potĕro, is, it. Plur. Poterĭmus, ĭtis, unt.

Perfectum.

Sing. Pŏtuī, īsti, it.	Sing. Potuerim, is, it.
Plur. Potŭĭmus, īstis, ērunt.	Plur. Potuērimus, itis, int.

Plusquamperfectum.

Sing. Potuĕram, as, at.	Sing. Potuīssem, es et.
Plur. Potuerāmus, ātis, ĕrant.	Plur. Potuissēmus, ētis, ent.

Futurum exactum Indicativi.

Sing. Potuĕro, is, it. Plur. Potuērimus, itis, int.

Imperativus.

лiпсеще.

Infinitivus.

Praes. шi Imperf. Posse.

Perf. шi Plusq. Potuīsse.

Nota. Тоате челе ланте лiпсеск.

II. Fero, ferre, tuli, latum а пѹрта.

Ачест Verbum се аплѣкъ чѣ маї маре парте дѹпъ а 3-а конжѹгацiе; абътжндѹсе нѹмаї: 1.) жн Praesente Indicativi ,2.) жн Imperfecto Conjunctivi, 3.) жн Imperativo,шi 4.) жн Prae-

sente Infinitivi, ші тоате ачесте 4. кіпѹрі• нѹ нѹмаї ѫн Forma Activa, чі ші ѫн чѣ Passiva; пръ тоате челе ланте Tempora сємфоармъ регѹлат ка ші алте Verba де а 3-а конжѹгаціе, пк:

I. Activum. II. Passivum.

1.) Praesens Indicativi.

Sing. Fero, fers, fert.	Sing. Feror, ferris, fertur.
Plur. Ferĭmus, fertis, ferunt.	Plur. Ferĭmur, ferīmini, ferūntur.

2.) Imperfectum Conjunctivi.

Sing. Ferrem, ferres, ferret.	Sing. Ferrer, ferrēris, ferrētur.
Plur. Ferrēmus, ferrētis, ferrent.	Plur. Ferrēmur, ferrēmini, ferrēntur.

3) Imperativus.

I. Sing Fer, Plur. Ferte,	I. Sing. Ferre, Plur. Ferīmini,
II. — ferto, — fertōte,	II. — fertor, — ferīminor,
— — ferto. — ferunto.	— — fertor. — ferūntor.

4.) Infinitivus.

Praes. ші Imperf. Ferre. Praes. ші Imperf. Ferri.

Nota. Composita дін Fero скімбъ Praeteritum

ші Supinum, алтеле маї мълт, алтеле маї пъціи; іаръ конжъгаціа лор есте ка ші алъї Fero, д. е.

Praes.	Inf.	Praet.	Sup.	
Aufĕro,	aufērre,	abstŭli,	ablātum	а депърта.
Diffĕro,	diffērre,	distŭli,	dilātum	а деспърці.
Effĕro,	effērre,	extŭli,	elātum	а скоте афаръ.
Offĕro,	offērre,	obtūli,	oblatum	а презента къіва чева.
Suffĕro,	suffērre,	sustŭli,	sublātum	а' съфері.

III. Volo, velle, volŭi а воі; Nolo, nolle, nolŭi а нъ воі; Malo, malle, malŭi маї біне а воі.

Ачесте се конжъгъ тоате трії жнтр'ън фелїъ дъпъ а 3-а конжъгаціе; абътжндъсе нъмаї: 1.) жн Praesente атжт Indicativi кжт ші Conjunctivi, 2.) жн Imperfecto Conjunctivi, ші 3.) жн Praesente Infinitivi; іаръ тоате челе лалте Tempora се конжъгъ регълат, пк:

1.) Praesens Indicativi.

Sing.	Volo,	Nolo,	Malo,
	vis,	non vis,	mavis,
	vult.	non vult.	mavult.
Plur.	Volŭmus,	Nolŭmus,	Malŭmus,
	vultis,	non vūltis,	mavūltis,
	volunt.	nolunt.	malunt.

2.) Praesens Conjunctivi.

Sing.	Velim,	Nolim,	Malim,
	velis,	nolis,	malis,
	velit.	nolit.	malit.
Plur.	Velīmus,	Nolīmus,	Malīmus,
	velītis,	nolitis,	malītis,
	velint.	nolint.	malint.

3.) Imperfectum Conjunctivi.

Sing.	Vellem,	Nollem,	Mallem,
	velles,	nolles,	malles,
	vellet.	nollet.	mallet.
Plur.	Vellēmus,	Nollēmus,	Mallēmus,
	vellētis,	nollētis,	mallētis,
	vellent.	nollent.	mallent.

4.) Infinitivus.

Praes. шї Imperf- Velle. Nolle. Malle.

Nota. Imperativus се'нтребȣінцазъ нȣмаї де ла Nolo, пк:

I. Sing.	Noli,		Plur.	Nolite,
II. —	nolīto,		—	nolitōte,
— —	nolīto.		—	nolūnto.

IV. Fio, fiĕri, factus sum а се фаче (ѫнтѫпла) Ачеста есте Passivum Verbi Facio фак, шї

се конжꙋгъ регꙋлат дꙋпъ а 4-а конжꙋгаціе; а-бътжндꙋсе нꙋмаї жн Infinitivo Praesentis ші жн Imperfecto Conjunctivi, чеї де ла Infinitivo деріват, пк:

Indicativus. Conjunctivus.

Praesens.

Sing. Fio, fis, fit. Fiam, fias, fiat.
Plur. Fimus, fitis, fiunt. Fiāmus, fiātis, fiant.

Imperfectum.

Sing, Fiēbam, as, at, &. Fiĕrem, es, et, &.

Futurum.

Fiam, es, et, &.

Infinitivus. Fiĕri. Particip. Futur. Pass. Faciēndus, a, um.

Perfectum кꙋ тімпꙋріле сале дерівате аре ка ші челе лалте Verba passiva.

Futurum Infinitivi Pass. а требꙋі (а аве) а се фаче аре: Factum iri; іаръ а аве а се жнтжмпла: Futurum esse (fore)

V. Eo, ire, ivi, itum а мерџе.

Ачеста се аплѣкъ дꙋпъ а 4-а конжꙋгаціе; абътжндꙋсе нꙋмаї жн Praesente ші жн тімпꙋпꙋріле дѣ ічі дерівате, пк:

Indicativus.	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing. Eo, is, it.	Eam, eas, eat.
Plur. Imus, itis, eunt.	Eāmus, eātis, ēant.
Imperfectum.	
Sing. Ibam, ibas, ibat.	Irem, ires, iret.
Plur. Ibāmus, ibātis, ibant.	Irēmus, irētis, irent.
Futurum.	
Sing. Ibo, ibis, ibit.	Itūrus, a, um sim, &c.
Plur. Ibĭmus, ibĭtis, ibunt.	Ituri, ae, a simus &c.

Imperativus.	Participium.
I. Sing. I, Plur. Ite,	Praes. Sing. Nom. Iens.
II. — ito, — itōte,	Gen. eūntis.
— ito. — eūnto.	

Gerundium: Nom. Eundum, &c.

Nota. 1.) Асемíне се конжꙋгъ шí Composita дíн Eo, пк: Abĕo мерг жнкотрова, adĕo мерг ла чíнева, vĕnеo мъ вжнд, &c.

2.) Ачесте Verba Composita дíн Eo лѣпъдъ чѣ маї маре парте пе v жн Perfecto шí'н тíмпꙋрíле дѣ ічї дерíвате, пк: Abeo аре жн Perf. жн лок де Abīvi, нꙋмаї: Abĭi, &c.

3.) Ambio а жнпрецюꙋра (жнкꙋнцюꙋра) чева, се

аплѣкѫ регꙋлат дꙋпѫ а 4-а конжꙋгаціє.
4.) Veneo н'аре Imperativum, Gerundia, Supina ши Participia.

VI. Queo еꙋ пот, ши Nequĕo еꙋ нꙋ пот.

Ачесте амѫндоꙋѫ Verba се аплѣкѫ ѫнтокма ка ши Eo; ѫнсѫ еле се'нтребꙋінцазѫ маї кꙋ самѫ нꙋмаї ѫн Praesente, ши анꙋме: Queo нꙋмаї ѫн Indicativo персоана ѫнтѫї Queo, ши чѣ де пе ꙋрмѫ Queunt ; іарѫ ѫн Conjunctivo сеѫнтребꙋінцазѫ прін тоате персоаніле, пк: Queam, as, at; āmus, ātis, ant. Nequĕo аре тоате персоаніле Indicativi ши Conjunctivi, пк: Indic. Nequeo, is, it; īmus, itis, eunt. Conjuncti. Nequĕam, as, at; āmus, ātis, ant.

VII. Edo, edĕre, edi, esum а мѫнка.

Ачест Verbum се аплѣкѫ парте регꙋлат дꙋпѫ а 3-а конжꙋгаціє, парте дꙋпѫ конжꙋгаціа Verbi sum, маї алес ꙋнде се'нчепе Verbum sum кꙋ es, прекꙋмꙋї 1.) ѫн Praesente Indicativi, 2.) ѫн Imperfecto Conjunctivi, 3.) ѫн Imperativo, ши 4.) ѫн Infinitivo Praesentis, д. е.

1.) Praesens Indicativi.

Sing.	Edo, edis (es), edit (est).	Plur.	Edĭmus, edĭtis (estis), edunt.

2.) Imperfectum Conjunctivi.

Sing. Edĕrem (essem), edĕres (esses), edĕret (esset).
Plur. Ederēmus (essemus), ederētis (essetis), edĕrent (essent).

3.) Imperativus.

I. Sing. Ede (es), Plur. Edite (este),
II. — edĭto (esto), — editōte (estōte),
— edĭto (esto). — edūnto.

4.) Infinitivus.

Praes. ши Imperf. Edĕre (esse).

Nota. 1.) Асеміне се конжꙋгъ ши Composita дін Edo, пк: Comĕdo, exĕdo, peredo, &c.
2.) Де ла Edo сентребꙋінцазъ ꙟн Passivo нꙋмаї Estur ꙟн лок де: Editur.

XIII. Деспре Verbis Defectivis.

Verba Defectiva сѫнт ачеле, че аꙋ ліпсъ, орї ꙟн модꙋрї, орї ꙟн тімпꙋрї, орї ꙟн персоане, &c.

Verba Defectiva сѫнт: Ajo еꙋ ѕік, къ'ї аша, (адеверез) Inquam еꙋ ѕік, Mēmini ꙟмї адꙋк амінте, Odi ꙋръск, Coepi ам ꙟнчепꙋт, Forem аш фі, &c.

Conjugationes Verborum Defectivorum.

I. Ajo Адеверез.

Indicativus.	Conjunctivus
Praesens.	
Sing. Ajo, aïs, ait.	Ajam, ajas, ajat.
Plur. —, —, ajunt.	—, —, ajant.

Imperfectum Indicativi.

Sing. Ajēbam, bas, bat. Plur. Ajebamus, bātis, bant. Particip. Praes. Ajens. Imperat. Ai. Infinit. Praes. Ajĕre.

II. Inquam (жн лок де Inquio) еѹ зік.

Indicativus	Conjunctivus.
Praesens.	
Sing. Inquam, inquis, inquit.	—, inquĭas, inquĭat.
Plur. Inquĭmus, itis, iunt.	—, inquiātis, iant.

Imperfectum Indicativi.

Sing. Inquiēbam, bas, bat. Plur. Inquiebāmus, bātis, bant.

Futurum Indicativi.

Sing. —, inquies, inquiet. Plur. —, —, inquient.

Perfectum Indicativi.

Sing. —, inquisti, —. Plur. —, inquistis, —.
Imper. I. Sing. Inque, Plur. Inquite.
II. — inquito. — —

Particip. Praes. Inquiens.

Nota. Ait ши Inquit се пꙋн адесе ши ꙟн локꙋл Perfecti.

III. Memini ꙟмї адꙋк амінте (цїꙋ мінте)
Odi ꙋръск (ам ꙋрꙟт)
Coepi ам ꙟнчепꙋт (ꙟнчеп)
Novi щїꙋ (кꙋноск)

Тоате ачесте 4. Verba сꙟнт Perfecta, ши се аплѣкъ регꙋлат ꙟн Perfecto, ши ꙟн тоате челелалте тімпꙋрї деріватe де ла Perfecto.

Nota. 1.) Нꙋмаї Memini аре Imperativum, пк: Sing. Memento. Plur. Mementote.
2.) Odi аре Supinum Osum; ши Coepi аре Sup. Coeptum.
3.) Osus sum, &c. Еꙋ ам ꙋрꙟт есте Perfec-

tum Activum, дін преѹнъ кѹ компоꙁітіле сале: exosus, perosus; іаръ: Coeptus sum, &. есте Perf. Passivum.

IV. Forem еѹ аш фі, аре нѹмаї

Sing. Forem, es, et. Infinit. Praes. Fore (Fu-
Plur. —, —, ent. turum esse)

V. Salve, ші Ave бѹкѹраѫте, &. (біне ам гъсіт)
Vale фіі (ръмаї) сънътос.

Salve ші Ave сѫнт кѹвінте де хірітісіре ла веніре, ші Vale ла мерџере, ѫнтребѹінцѫндѹ-се нѹмаї ѫн Imperativo ѫн ѹрмъторіѹл кіп, пк:

	Sing.	Plur.
I.	Salve, Ave, Vale.	Salvēte, Avēte, Valete.
II.	Salvēto, Avēto, Valēto.	Salvetōte, —, —.

Futur. Indicat. Infinit. Praes.
Salvēbis, Valēbis. Salvēre, Avēre, Valēre.

VI. Faris, fari, fatus sum а ворбі.

Ачест Verbum, дін преѹнъ кѹ компоꙁітіле сале: Affari, effari, profari, &. сентребѹінцаꙁъ нѹмаї ла векії поеції латіні ѫн ѹрмъторіѹл кіп, пк: Praes. Sing. Faris, fatur. Plur. fantur. Imperf. Sing. fabar. Futur. fabimur. Gerund. fandi, fando. Sup. fatu. Particip. Praes. Act. Fans. Perf. Pass. fatus, a, um.

Афаръ де ачесте Verba Defectiva маї сѫнт Quaeso те рог, ші quaesumus възрѹгъм; Арăge ліпсеще (фѹџї дѣ коло) &.

XIV. Деспре Verbis Inchoativis.

Verba Inchoativa сѫнт ачеле, че аратъ врѹн ѫнчепѹт а кѹвѫнтѹлѹї прімітів, пк: Ditesco еѹ ѫнчеп а ѫнбогъці; calesco ѫнчеп а ѫнкълзі, &.

Verba Inchoativa се префак, саѹ де ла Nominibus (Substantivis ші Adjectivis) саѹ ші де ла Verbis прін адінарѣ сілавеї sco, аплекѫндѹсе тоате дѹпъ а 3-а конжѹгаціе, пк: Senesco ѫнчеп а ѫнбътрѫні, де ла Senex бътрѫн; Duresco ѫнчеп а ѫнвѫртоша, де ла Durus вѫртос; Lucesco ѫнчеп а лѹміна, де ла luceo лѹмінез, &.

Nota. 1.) Verba Inchoativa н'аѹ Praeteritum ші Supinum; ѫнсъ ѹніле Derivata де ла Verbis се слѹжъск кѹ Praeteritis Primitivorum, че се фінѣзъ чѣ маї маре парте кѹ ui, кърора ѹрмѣзъ ші ѹніле Derivata де ла Adjectivis, пк: Calesco ѫнчеп а ѫнкълзі, де ла Caleo ѫнкълзъск, аре Perf. Calui; Duresco ѫнчеп а ѫнвъртоша, де ла Durus вѫртос, аре Perf. Durui, &.

2.) Мѹлте Verba се афлъ, каре се фінѣѕъ кѹ sco, ші тотѹші нѹс Inchoativa, фіінд къ нѹ аратъ врꙋн ꙟнчепѹт, пк: Disco ꙟнвъц, pasco паск, posco пофтеск, &.

XV. Деспре Verbis Frequentativis.

Verba Frequentativa сꙟнт ачеле, че аратъ адеса фъптѹіріѣ Primitivi, пк: Lectito четеск адесе орї, Scriptito скріѹ адесе, Dormito дорм адесе (дормітӗѕ) &.

Тоате Frequentativa се префак де ла Supinis Primitivorum, аплекꙟндѹсе дѹпъ ꙟнтꙟіа конжѹгаціе, пк: Curso, āre, āvi, ātum мѹлт (адесъ) а алерга, де ла Curro, ĕre, cucurri, cursum а алерга; Clamito, āre, avi, atum адесе (мѹлт) а стріга, де ла Clamo, āre, āvi, atum а стріга, &.

Nota 1.) Адесе семфоармъ де ла Frequentativis алте Frequentativa, пк: Freq. Cursito, āre, &. віне де ла Freq. Curso, āre, &. ші Curso, āre, &. де ла Curro, ĕre, &.

2.) Ѹніле Verba, де ші се пар а фі Frequentativa, нѹ сꙟнт Freq. фіінд къ се аплѣкъ дѹпъ а 3-а конжѹгаціе, пк: Viso, ĕre, &. а віде (а пріві) &.

XVI. Деспре Verbis Neutro-Passivis.

Verba Neutro-Passiva сѫнт ачеле, че ѫн Indicativo ші Infinitivo Praesentis кѹ дерівatіле сале, се конжѹгъ дѹпъ форма актівъ; іаръ ѫн тоате челелалте тімпѹрі дѹпъ форма пасівъ, прекѹм сѫнт маї кѹ самъ:

Audĕo, ēre, ausus sum ѫндръзнеск,
Fido, ĕre, fisus sum мъ'нкредінцъз (ѫн чінева),
Gaudeo, ēre, gavīsus sum мъ бѹкѹр,
Solĕo, ēre, sōlitus sum обічнѹеск.

Nota.) Audeo аре ші Particip. Futuri Passivi: Audendus, a, um; ші Confido аре, пе лѫнгъ Perfectum Confisus sum, ші Confidi.

XVII. Деспре Verbis Neutralibus-Passivis.

Verba Neutralia-Passiva сѫнт ачеле, че се конжѹгъ дѹпъ форма актівъ; іаръ Significatus лор есте пасів, прекѹм сѫнт нѹмаї: Venĕo сѫнт де вѫндѹт, ші Vapŭlo капът бътае, ла каре се поате сокоті ші: Doleo сѫмцъск дѹрере (мъ доаре.)

XVIII. Деспре Verbis Desiderativis (Meditativis)

Verba Desiderativa (Meditativa) сѫнт ачеле, че арatъ врꙋ'о пофтъ, доріnцъ саꙋ воінцъ де чева, пк: Esurio ам пофтъ а мѫнка чева (сѫнт флъмѫнд де чева); Emturio ам пофтъ, доріnцъ саꙋ воінцъ а кꙋмпъра чева, &c.

Verba Desiderativa семфоармъ де ла Participio Futuri Activi, се фінѣѕъ кꙋ urio, ші се аплѣкъ дꙋпъ а 4-а конжꙋгаціе, д. е. Esurio, īre, īvi, ītum, де ла Edo, ĕre, &c.

Nota.) Verba Desiderativa наꙋ Praet. нічі Sup. афаръ де Esurio.

Деспре Compositione Verborum

Verba се компꙋн адесе, саꙋ кꙋ алте Verbis, саꙋ кꙋ Nominibus (Substantivis ші Adjectivis), ші маї алес кꙋ Praepositionibus.

Тоате ачесте Verba Composita се скімбъ тот дѣꙋна, аꙋ маї мꙋлт, аꙋ маї пꙋцѫн, пк:

1.) Verba Composita кꙋ Facio ші fio, нічі де кꙋм се скімбъ, д. е. Calefacio ші Calefio ѫнкълзеск; Liquefăcio ші Liquefīo топеск; Tepefăcio ші Tepefīo ѫнкълзѣск, &c.

2.) Verbum Compositum к'ꙋн Nomine (Substantivo саꙋ̆ Adjectivo) скімбъ фіналꙋл ачелꙋї Nomen жн i, д. е. Aedifico зідеск; Significo жисъмнеꙁ; Multiplico жммꙋлцъск; Clarifico весгеск (фак вестіт пе чінева) &c.

3.) Verbum Compositum кꙋ вро Praepositione Separabili саꙋ̆ Inseparabili се скімбъ тот дѣꙋна фелюꙋріт, пк:

a.) Composita скімбъ пе a, ae ші e жн i саꙋ̆ e, д. е. Facio фак, Perficio ісправеск; Cado кад, Incido кад (жн чева) Teneo цжн, Contineo цін; Carpo рꙋмп (флорї) Decerpo рꙋмп, &c.

b.) Praepositiones Separabiles: ab, abs, ad, ex, in, inter, per, pro, sub ші trans; прекꙋм ші Inseparabiles: an, com саꙋ̆ con, dis ші re се скімбъ жнаінтѣ верьꙋрілор жн ꙋрмъторюꙋл кіп, пк:

Ab ші abs се префак жнаінтѣ лꙋї Fero ші Fugio жн au, д. е. Aufero, Aufugio, &c.

Ad скімбъ пе d жнаінтѣ лꙋї c, f, l, n, p, r, s, ші t, жн ачелеш літере, д. е. Accido, affero, alligo, annuo, appono, arrideo, assentio, attingo; жн локꙋл кърора поате фі ші: Adfero, adligo, adnuo, adpono, adrideo, adsentio, adtin-

gо, &c. жнаінтѣ лѹї gn жл лѣпъдъ кѹ тотѹл, д. е. Agnōsco, іаръ нѹ adgnosco, саѹ aggnosco, &c.
Ex префаче пе x жнаінтѣ лѹї f жн f, д. е. Efſĕro, effīcio, &c.

In скімбъ пе n жнаінтѣ лѹї b ші p жн m, д. е. Imbībo, Impōno, &c. іаръ жнаінтѣ лѹї l, m, ші r жн ачелеш літере, д. е. Illūdo, immīsceo, irrīdeo, &c. жн локѹл кърора поате фі ші: Inbibo, inpono, inludo, inmisceo inrideo, &c:

Inter нѹ се скімбъ, афаръ де жн Verbo Intelligo.
Ob префаче пе b жнаінтѣ лѹї c, f, p жн ачелеші літере, д. е. Occūro, offĕro, oppono, &c. тотѹш се жнтребѹінцазъ ші: Obcurro, obfero, obpono, &c. іаръ жнаінтѣ лѹї m се лѣпъдъ кѹ тотѹл, д. е. Omitto, іаръ нѹ: Ommitto саѹ Obmitto, &c.

Per жнаінтѣ лѹї licio ші luceo префаче пе r жн l, д. е. Pellicio, pelluceo; тотѹш се ӡіче ші: perlicio, perluceo, perlego, perjuro, каре аре адесе ші pejero, &c.
Pro капътъ тот дѣѹна жнаінтѣ ѹнеї вокале ѹн d, д. е. Prodeo, prodest, &c. афаръ де prohibeo.
Sub скімбъ пе b жнаінтѣ лѹї c, f, g, m ші p жн ачелеш літере, д. е. Succingo, suggero, sum-

moveo, suppono, &c. тотꙋш поате фі шi: Submoveo, &c. жнсъ жнаінтѣ лꙋї c, p шi t се префаче шi жн s, д. е. Suscipio, suspendo, sustineo, &c. таръ sub шi spicio н'аре susspicio, чi suspicio.
Trans лѣпъдъ пе ns жнаінтѣ лꙋї d шi j кꙋ тотꙋл, д. е. Trado, traduco, trajicio, &c. тотꙋш се афлъ шi: transdo.

Com саꙋ con лѣпъдъ пе m саꙋ n жнаінтѣ ꙋнеї вокале, прекꙋм шi жнаінтѣ лꙋї gn, д. е. Coëo, coalēsco, coāgo (cogo) cognosco; таръ жнаінтѣ лꙋї l, n шi r ле префаче жн ачелеш лiтере, д. е. Colligo, connecto, corrumpo, &c. жнсъ жнаінтѣ лꙋї c, d, f, j, g, q, s, t, v, ръмжне con нескiмбат, д. е. Concedo, condo, conficio, conjicio, congero, conquiro, conspiro, conturbo, converto, &c.

Dis префаче пе s жнаінтѣ лꙋї f тот жн f, д. е. Differo, &c. таръ жнаінтѣ алтор консонанте, прекꙋм шi жнаінтѣ лꙋї st, лѣпъдъ де тот пе s, д. е. Didūco, dignosco, diligo, disto, &c.

Re капътъ жнаінтѣ ꙋнеї вокале ꙋн d, д. е. Redămo, redĕo, &c. шi жнаінтѣ лꙋї do капътъ ꙋн d, д. е. Reddo, &c.

КАП АЛ ШЕСЕЛЕ.

Деспре Particulis.

Particulae, нѹміте ші Partes Orationis Inflexibiles, сѫнт де 4. фелюрї, адекъ: 1.) Adverbia, 2.) Praepositiones, 3.) Conjunctiones, ші 4.) Interjectiones.

I. Деспре Adverbiis.

Adverbia се афлъ: 1.) Лѫнгъ Verbis, д. е. Bene scribit біне скріе, cito currit алѣргъ репеде, &. 2.) Лѫнгъ Adjectivis, д. е. Nimis tristis фоарте тріст (сѹпърат), valde beatus фоарте норочіт, &. 3.) Лѫнгъ Participiis, д. е. Perquam doctus фоарте ѫнвъцат, admodum laudatus фоарте лъѹдат, &. 4.) Лѫнгъ алте Adverbiis, д. е. Nimis cito фоарте деграбъ, valde bene фоарте біне, &.

Nota. 1.) Adverbia нічї одатъ пот ста лѫнгъ Substantivis, д. е. Bene vir біне бърбат нічї одатъ поате фі, &. 2.) Adverbia се нѹмеск ші Adjectiva Verborum.

Adverbia сѫнт де 4. фелюрї, пк: 1.) Simplicia, 2.) Composita 3.) Primitiva, ші 4.) Derivata.

Simplicia сѫнт ачеле, че се алкътуеск нумаї дін трун кувѫнт, д. е. Heri ерї, non ну, saepe адесе, &c.

Composita сѫнт ачеле, че сѫнт ку алте кувінте компусе, д. е. Hodie (hoc die) астъз, saepenūmero адесе орі, scilicet (scire licet) адекъ, ubivis орї унде, &c.

Primitiva сѫнт ачеле, че ну сѫнт де ла алтеле префъкуте, д. е. Sic саў ita аша, ibi аколо, hic аіче, &c.

Derivata сѫнт ачеле, че сѫнт де ла алтеле префъкуте, д.е. Bene біне, male ръу, cito репеде, &c.

Derivata се префак:

1.) Де ла Substantivis, a.) ку фіналул im саў tim, д. е. Furtim фуріш, oppidātim дін тѫрг ѫн тѫрг, viritim бърбат дупъ бърбат, &c. b.) ку фін. itus, д. е. Coelitus дін черіў, radicitus дін ръдъчінъ, &c.

2.) Маї ку самъ де ла Adjectivis ші Participiis, д. е. Bene біне, male ръў, libere слобод, docte ѫмвъцат, &c.

Adverbia Derivata де ла Adjectivis ші Participiis се префак ѫн урмъторюл кіп, пк:

a.) Adjectiva де 3 фін.ѣкѫ us, a, um, ші кѫ er, a, um, прекѫм ші Participia кѫ us, a, um скімбъ пе i Genitivi Singularis Masculini ѫн e, саѫ o, д. е. Malus, a, um ръѫ, Gen. Sing. Masc. mali, Adv. male: validus, a, um таре, Gen. Sing. Masc. validi, Adv. valide; liber, a, um слобод, Gen. Sing. Masc. liberi, Adv. libere; citus, a, um репеде, Gen. Sing. Masc. citi, Adv. cito; varius фелюріт, varie; doctus, docte, &. ѫнсъ bonus бѫн наре bone, чі bene, &.

b.) Adjectiva ші Participia кѫ фін. ns префак пе s ѫн ter, д. е. Sapiens ѫнцълепт, Adv. Sapienter ѫнцълепцеще (кѫмінте), diligens сіліторіѫ, diligenter кѫ сілінцъ (біне) &.

c.) Тоате челелалте Adjectiva, афаръ де фін. ns, че се аплѣкъ дѫпъ а3-а декліпаціе, капътъ ѫн Dativo Singulari сілаба ter, д. е. Brevis скѫрт, Dat. Sing. brevi, Adv. breviter; felix ферічіт, Dat. Sing. felici, Adv. feliciter, &. ѫнсъ facilis ѫшор, Adv. facile; difficilis греѫ, Adv. difficulter, audax ѫндрезнец (образнік) Adv. audacter.

3.) Де ла Numeralibus, д. е. Ter де 3 орі, bis де 2 орі, decies де 10 орі, &.

4.) Де ла Pronominibus, д. е. Hic аічі, illic аколо, &.

5.) Де ла Verbis, д. є. Sŭbito, statim жн-датъ, &c.
6.) Де ла Praepositionibus, д. є. Insŭper, desŭper, &c.

Деспре Comparatione Adverbiorum.

Adverbia, маї кѹ самъ Derivata де ла Adjectivis ші Participiis, аѹ ші Gradus Comparationis, д. є. Prope апроапе, Comp. propius маї апроапе, Superl. proxime фоарте апроапе; breviter скѹрт, brevius, brevissime; pulchre фрѹмос, pulchrius, pulcherrime, &c.

Adverbia жн прівірѣ компараціеї сжнт де 2. феліѹрї, ад. 1.) Comparabĭlia, ші 2.) Incomparabilia.

Incomparabilia сжнт тоате Primitiva, прекѹм ші ачеле, че дін Natūra нѹ се пот градѹі, д. є. Heri, non, sic, ita, quidem, quotidie, nimis, fortasse, &c.

Comparabilia сжнт тоате ачеле, че пот пъші прін градѹріле компараціеї, д. є. Diu мѹлт (времѣ жнцелегжнд) saepe адесе, tuto сігѹр, dure вжртос, &c.

Nota. Comparatio, каре ла Adjectivis, саѹліпсеще де тот, саѹ нѹмаі ꙟн парте, саѹ ꙟї нерегѹлатъ; ліпсеще де тот, саѹ нѹмаї ꙟн парте, саѹ ꙟї не регѹлатъ, шї ла Adverbiis, д. е. Praeclare; satis, satius; bene, melius, optime, &c.

Comparativus Adverbiorum есте ка шї а Adjectivorum ꙟн Neutro, д. е. Sapienter, Comp. Sapientius; docte, Comp. doctius; male, Comp. pejus; magne маре, Comp. majus, &c.

Superlativus Adverbiorum префаче фіналѹл us Superlativi Adjectivorum ꙟн e, д. е. Prudentissimus, Adv. prudentissime; pulcherrimus, Adv. pulcherrime, &c.

Nota, 1.) Ѹніле Abverbia аѹ тоате градѹріле Компарацієї, д. е. Positiv. diu, Comp. diutius, Superl. diutissime; saepe, saepius, saepissime; male, pejus, pēssime, &c.

2.) Ѹніле н'аѹ Positivum, д. е. magis, māxime маї алес; potius, potīssime маї кѹ самъ, &c.

3.) Ѹніле н'аѹ Comparativum, д. е. nuper, nuperrime маї одініоаръ, &c.

4.) Ѹніле н'аѹ Superlativum, д. е. satis, sa-

tius дестꙋл; festinăte, festinatius маї деградкъ (репеде, кꙋржнд) &c.

Adverbia дꙋпъ сігніфікат сꙟнт де маї мꙋлте фелюрі, пъ:

1.) Temporis (а тімпꙋлꙋї) че се пꙋн ла ꙟнтребаре кꙟнд? кꙟтъ време? д. е. Alias алтъ, датъ, aliquando одатъ, hodie астъзі, cras мꙟне, heri ерї, perendie поїмꙟне, mane дімінѣца, nunc акꙋм, mox ꙟндатъ, quotidie ꙟн тоатъ зіꙋа, diu мꙋлтъ време, cito деградкъ, &c.

2.) Loci (а локꙋлꙋї) ла ꙟнтребаре ꙋнде? де ꙋнде? ꙟнкотро? д. е. Hic аічї, ibi (illic) аколо, alicŭbi ꙋндева, ubique претꙋтіндіне, eo ꙟнтраколо, aliquo ꙟнкотрова, undecŭmque орї де ꙋнде, &c.

3.) Quantitatis (а мꙋлцімеї) ла ꙟнтребаре кꙟт? д. е. Cumulăte кꙋ грамада, parum пꙋцін, nimis пре мꙋлт, immŏdice песте мъсꙋръ, &c.

4.) Qualitatis (а калітъцеї) ла ꙟнтребаре кꙋм? д. е. Alĭter ꙟнтралт фелꙋ, bene (recte) біне, certe де бꙋнъ самъ, tĕmere кіорꙟш, (фъръ жꙋдекатъ) &c.

5.) Adfirmandi (адеверітоаре, пріїмітоаре) д. е. Sic, ita, etiam аша, даръ; sane кѕ бѕнѫ самъ; profecto, certe ѫн фаптъ, ѫнтрѕ адевър, &c.

6.) Negandi (тъгъдѕітоаре, непріїмітоаре) д. е. Non нѕ, ба; nec, neque нічї, minime нічї декѕм, haudquaquam нічї ѫнтрѕн кіп, &c.

7.) Dubitandi (а ѫндоелеї) д. е. Forte, fortasse, forsitan поате, &c.

8.) Optandi (а пофтеї) д. е. Ut, utinam, o si д'ѣр, &c.

9.) Hortandi (а пъџіреї) д. е. Age, agedum, agesis (age si vis) віне, дар, ѫнсъ, &c.

10.) Interrogandi (а ѫнтребъреї) д. е. Num, an, utrum, ne оаре, &c.

11.) Modi (а кіпѕлѕї) ла ѫнтребарѣ кѕм? д. е. Admodum, mediocriter де міжлок; penitus де тот; prope апроапе де — (ка ла), &c.

12.) Vocandi (а стрігъреї) д. е. Heus! eho! хеї, аѕџї, аскѕлтѫ, &c.

13.) Congregandi (а адѕнъреї) д. е. Simul, una, pariter дін преѕнъ, &c.

14.) Ordinis (а рѫндѕлѕї) д. е. Primum маї

жнтжіѕ; deīnde, pōstea, deīnceps дѕпъ ачеа; denīque, postremum жн сфжршіт, &c.

15.) Demonstrandi (а арътърei) д. е. En, ecce, іатъ (іатъ)

Nota. Non, haud, minime ші тоате Adverbia Negativa се препѕн кѕвжнтѕлѕі ачелѕі, че і се кѕвін, маї кѕ самъ вербѕрілор.

II. Деспре Praepositionibus.

Praepositiones сжнт де 2. фелюрі, адекъ: 1.) Separabiles (деспърціtoаре) ші 2.) Inseparabiles (недеспърціtoаре.)

1.) Praepositiones Inseparabiles сжнт ачеле, че нічі одатъ нот ста сінгѕре де сіне; чі тот дѣѕна препѕсе се компѕн кѕ алте кѕвінте.

Praepositiones Inseparabiles сжнт: am (an) con (com) di (dis) re, se ші ve, д. е. Ambio (ambeo) ѕмблѕ жнкоаче ші'н коле, compello адѕн ла ѕн лок чева, dispello діспърцъск, repello жнторк жнапоі, sepono пѕн де о парте чева, vesanus не'нтрег ла (нѕ кѕ тоатъ) мінте.

2.) Praepositiones Separabiles сжнт ачеле, че пот ста ші сінгѕре де сіне, пк: Ad ла, inter жнтре, erga кътръ, sine фъръ, de деспре, cum кѕ, post дѕпъ, &c.

Praepositiones Separabiles чер тот деуна ун Casum, ад. 1.) саў Accusativum, 2.) саў Ablativum, ші 3.) саў ші жмбе де одатъ.

1.) Praepositiones Separabiles, че чер Accusativum, сжнт урмътоаріле 30. пк:

Ad ла, пънъ ла, дупъ, спре, лжнгъ.	Intra жн, жнтру.
Adversum, Adversus } жнпротіва.	Iuxta лжнгъ.
	Ob пентру.
Ante, жнаінте, маі наінте пънъ	Penes ла, жн.
Apud ла.	Per прінжн.
Circa, Circum } жмпрежур.	Pone пе дупъ.
	Post дупъ.
Circiter ка ла –, ка де –.	Praeter афаръ де.
Cis, Citra } деъста парте, дінкоаче.	Prope апроапе де.
	Propter пентру, лжнгъ.
Contra контра, жнпротіва, жнпрежма.	Secundum дупъ, жн урмаре.
Erga кътръ, спре.	Supra деасупра, песте.
Extra афаръ де.	Trans дінколо, песте.
Infra маі жос,	Versus спре, ла, кътръ
Inter жнтре.	Ultra песте, де чеа парте.

2.) Praepositiones Separabiles, че чер Ablativum, сжнт урмътоаріле 10. пк:

A, ab, abs де ла, декътръ, де, дъпъ,	Cum ку, ла.
Prae де, жнаінтѣ, пънъ ла.	Tenus
Absque фъръ.	De де, деспре.
Pro пентру.	Coram жнаінтѣ, жнфіінца.
E, ex дін, де.	Sine фъръ.

3.) Praepositiones Separabiles, че чер Accusativum ші Ablativum де одатъ, сжнт урмътоаріле 4. пк:

In жн, кътръ, спре, жмпротіва.	Super пе дѣсупра, песте, дѣсупра.
Sub суб, пе суб, жмпротіва.	Subter суб, пе суб.

Nota. 1.) Ачесте 4. Praepositiones Separabiles чер Accusativum ла жнтребарѣ жнкотро? спре че? фіінд вр'о мішкаре, д. е. In urbem ire а мерџе жн тжрг; sub noctem жмпротіва нопцеї, &. іаръ Ablativum ла жнтребарѣ унде? арътжнд вр'о одіхнъ, сау петречере, &. д. е. In urbe habitare а лъкуі жн тжрг, &.

2.) А ші Е се пун маї алес жнаінтѣ унеї консонанте; іаръ ab ші ex маї ку самъ жнаінтѣ унеї вокале, ші'наінтѣ луі h, д: е. A Deo де (де ла) Дзеу, e terra дін пъмжнт; ab amico де ла пріетін, ex animo

дін ініма; ab homine де ла ом, ex humo дін лꙋт, &c.

3.) Cum с'апінꙗ тотдѣꙋна ла сфѫршітꙋл Pronominum: me, te, se; nobis, vobis, quibus, ші qui, чеї ѫн лок де quo, qua, quo, пк: mecum кꙋ міне, tecum кꙋ тіне, nobiscum кꙋ ної, quibuscum кꙋ карії, &c. ѫнсъ ѫн лок де: quibuscum, quocum, quacum, &c. поате фі ші: cum quibus, cum quo, cum qua, &c.

4.) Tenus ѫнкъ се пꙋне дꙋпъ ачел кꙋвѫнт, ла каре се кꙋвіне, фъръ де а се апіна, черѫнд ѫнсъ ѫн Plurali адесе Genitivum, д. е. Coelo tenus пънъ ла черіꙋ, collo tenus пънъ'нгрꙋмаꙁ, &c. crurum tenus пънъ ла глеꙁне, &c.

5.) Versus ѫнкъ се пꙋне адесе дꙋпъ ачел кꙋвѫнт, ла каре се кꙋвіне, д. е. Romam versus спре Рома, occidentem versus спре апꙋс, &c.

6.) А саꙋ ab се'нтребꙋінцазъ ла пасів атꙋнчї, кѫнд се фъптꙋеще де кътръ чінева чева; іаръ de ла актів атꙋнчї, кѫнд се ворбеще саꙋ поменеще деспре чінева, саꙋ чева, д. е.

A Deo mundus est conditus де Дзеў е-сте лѹмѣ зідітъ, &c. de fratre tuo audivi — де (деспре) фрателе тъѹ ам аѹзіт, — &c.

7.) Челе маї мѹлте дін ачесте препозіції се компѹн препѹсе ші кѹ алте кѹвінте, д. е. Adfero (affero) адѹк, circumfero дѹк (порт) жнпрецюр, infero адѹк жн лъѹнтрѹ, &c.

8.) Мѹлте дін ачесте препозіції се'нтребѹінцазъ ка Adverbia, не черѫнд атѹнчі нічї ѹн каз, д. е. Ante маї наінте (одатъ), contra дін протівъ, post дѹпъ ачеѩ (маї жн ѹрмъ) &c.

III. Деспре Conjunctionibus.

Conjunctiones (Particulae conjunctivae) сѫнт де 2. феліѹрї, пк: 1.) прін каре се'лѣгъ нѹмаї ѹніле кѹвінте, ші 2.) прін каре се лѣгъ жнтреџї зічерї (періоадѣ).

Conjunctiones, прін каре се лѣгъ нѹмаї ѹніле кѹвінте, сѫнт:

1.) Copulativae (Conjunctivae) легътоаре, пк: et, ac, atque, que ші; et, etiam, quoque ші (жнкъ); item асеменe (ашіждере) nec, neque ші нѹ (нічї), &c.

2.) Disjunctivae (деспърціtoаре) пк: sed чі, жнсъ, даръ; aut, vel, sive, seu, ve саѹ (орї), &c.

3.) Adversativae (ꙟмпротівітоаре) пк: at, ast, verum, enimvero, atqui, sed, vero, autem даръ, чі, ꙟнсъ, ꙗръ; tamen тотꙋш; attamen, verumtamen даръ (ꙟнсъ) тотꙋш, &c.

4.) Ordinativae (Continuativae) орꙟндꙋітоаре саꙋ ꙋрмътоаре, пк: insuper, praeterea дꙋпъ ачаста, пе лꙟнгъ ачаста, ꙟнтрꙋ алтеле; porro маї де парте, маї ꙟн ꙋрмъ, дꙋпъ ачеꙗ; tum, postea, deinde дꙋпъ ачеꙗ; denique, tandem, postremum ꙟн (пе) сфꙟршіт, &c.

5.) Comparativae (компаратіве) пк: cum—tum, ut—ita, tam—quam, aeque—ac нꙋ нꙋмаї—чі ші, прекꙋм—аша ші; uti, sicuti velut, prout, quemadmodum—ita, sic прекꙋм, ка, &c.

Conjunctiones, прін каре се лѣгъ ꙟнтреџі ѕічерї (періоаде) сꙟнт:

1.) Conditionales (кондіціонале) пк: si дакъ; sin даръ дакъ; ni, nisi дакъ нꙋ; modo, dummodo дакъ нꙋмаї; dumne, dummodone дакъ нꙋмаї нꙋ; siquidem дакъ алмінтреле, &c.

2.) Concessivae (ꙟмвоітоаре) пк: etsi, tametsi, etiamsi, quamquam, quamvis, licet, quantumvis макар, де ші; ut се ѕічем (съ

пѹнем) кѫ; quidem адевѫрат, ѫнтрѹ адевѫр, кѫ —, &c.

3.) Causales (прічінѹітоаре) пк: quia, quoniam, quod кѫ, пентрѹ кѫ; cum (quum) кѫ, фіінд кѫ; quatenus ѫнкѫт; nam, namque, enim, etenim кѫ, кѫчі, &c.

4.) Consecutivae (ѹрмѫтоаре) пк: ut, quo ка, ка сѫ; ne, quin ка нѹ; quo minus ка кѹ атѫта маі пѹцін, &c.

5.) Temporales (темпорале) пк: dum, cum, quum кѫнд, ѫн време кѫнд, фіінд ѫнкѫ; quando кѫнд, postquam дѹпѫ че; ut primum ѫндатѫ кѹм (кѫнд,) donec, quoad пѫнѫ кѫнд, &c.

6.) Conclusivae (ѫнкіетоаре) пк: ergo, igitur, itaque аша дарѫ, ѫнсфѫршіт; ideo, idcirco, proinde, propterea, quare, quamobrem, quapropter пентрѹ ачеа; дечі, &c.

Nota 1.) Conjunctiones: Autem, vero, enim, quoque ші quidem се пѹн тотдѣѹна дѹпѫ ѹн саѹ доѹѫ кѹвінте; іар ла'нчепѹт нічі одатѫ.

2.) Nequidem нічі, тотдѣѹна се деспарте, пѹінд ѫнтре ne ші quidem кѹвѫнтѹл, чеі ва ѹрма.

3.) Que, ve ші ne се аніпѫ тотдѣѹна ла сфѫршітѹл ачелѹі кѹвѫнт, ла каре се кѹвіне.

4.) Etiam шi tamen се пун шi ла'нчепут, шi дупъ ун саў доуъ кувінте.
5.) Quod, ut, quo, ne, quin шi quo minus чер тотдѣуна Verbum ꙟн modo Conjunctivo; афаръ quod фіінд ꙟн локул луї quia саў quoniam ну чере Conjunctivum modum.

IV. Деспре Interjectionibus.

Interjectiones сꙟнт, дупъ фелюріме афектурілор, фелюріте, пк:
1.) Gaudii (де букуріе) пк: jo! ju! iha! &c.
2.) Doloris (а дуререй) пк: ah! heu! o! vae! &c.
3.) Risus (а рꙟсулуї) пк: ha, ha, ha! &c.
4.) Vocantis (а кіемъреї) пк: heus! hei! eho! &c.

Nota. Афаръ де асеменѣ Interjectiones се'нтребуінцазъ шi алте кувінте ꙟн лок де Interjectiones, пк: 1.) Adjectiva, д. е. Malum! indignum! miserandum! turpe! nefas! nefandum! infandum! ваї! о ваї! че неноројіре! о тікълошіе! Дзеў се пъзакъ! ах ръутате (ръуле)! рушіне! &c. 2.) Adverbia, д. е. Macte! recte! bene! біне! браво! фрумос! &c. 3.) Verba, д. е. Amabo юбітул (скумпул, фътул) міеў! quaeso те рог! ob-

secro те жꙋр! age, agite, agesis (age si vis) agedum фіе! &c.

КАП АЛ ШЕПТЕЛЕ.

Деспре жнлеснірea a афла шi aшï жнсъмна significatum ачелор маï мꙋлте кꙋвінте.

Significatus ачелор маï мꙋлте кꙋвінте се кꙋноаще, ші се афлъ кꙋ мꙋлт маï ꙋшор, кꙋноскжнд Primitivum.

Спре а афла жн аша феліꙋ Significatum, требꙋе а лꙋа сама, парте ла фіналꙋріле, парте ла композіціа кꙋвінтелор, пк:

I. Ла Substantivis.

Дін фіналꙋріле лор.

1.) Челе маï мꙋлте Substantiva verbalia кꙋ фін. a, es, io, or, os, us (a 4-a Declinat.) um, ium, &c. аратъ тотдѣꙋна фапта Verbi Primitivi, ка ші ромжн. ѣ ла сфжршітꙋл ꙋнꙋï інфінітів лꙋат жн лок де сꙋбстантів, д. е. Coenare a чіна, coena чінарѣ

(чіна;) tabēre a топі, (a ꙋска ка трꙋпꙋл де офтікъ) tabes топірѣ; coronāre a ꙟнкорона, coronatio ꙟнкоронарѣ; timēre a теме, timor темерѣ (фріка); florēre a ꙟнфлорі, flos ꙟнфлорірѣ (флоарѣ); ornare a'мподобі, ornatus ꙟмподобірѣ (подоаба) facere a фаче, factum фачерѣ (фапта); silēre a тъче, silentium тъчерѣ; judicāre a жꙋдека, judicium жꙋдекарѣ (жꙋдеката). &c.

2.) Subst. Verb. кꙋ фін. or ші ix ꙟнсъмнѣѕъ персоана фъптꙋітоаре, д. е. Canĕre a кꙟнта, cantor канторꙋл (кꙟнтъреցꙋл, псалтꙋл) cantrix кꙟнтърѣцa; educāre a креще (копії) educator кресктъторіꙋл, educatrix кресктъторѣ; vincĕre a'мвінце, victor ꙟмвінгъторіꙋл, victrix ꙟмвінгътоарѣ, &c.

3.) Subst. кꙋ фін. ellus, ŏlus ші ŭlus аратъ тотдѣꙋна Diminutivum Primitivi, д. е. Liber картѣ, libēllus къртічіка; filius фіꙋл, filiŏlus фіішорꙋл; hortus гръдіна, hortulus гръдінꙋца, &c.

4.) Subst. кꙋ фін. ētum ꙟнсъмнѣѕъ мꙋлціме саꙋ гръмада Primitivi, д. е. Quercus стъжарꙋл, quercētum о мꙋлціме де стежарі

(редіѹ, кодрѹ, пъдѹре де стежарї); arūndo трестіе, arundinētum о мѹлціме де трестії (стѹхъріе) &c.

5.) Ла копачї арать us копачѹл; прь um родѹл копачѹлѹї, д. е. Malus мърѹл (копачѹл), malum мърѹл (поама); pirus пърѹл (копачіѹ), pirum пара (поама) &c.

II. Ла Adjectivis.

A. Дін фіналѹріле лор.

1.) Фін. osus ші lentus жисъмнѣѕъ плін де (кѹ) ачеꙗ, че арать Primitivum, д. е. Gloria лаѹда, gloriōsus плін де (кѹ) лаѹдъ (бѹн); arēna нъсіпѹл, arenosus плін де (кѹ) нъсіп (нъсіпос); ops аверe, opulentus плін де (кѹ) аверe (богат); piscis пеще, pisculentus плін де (кѹ) пеще (ѹн ꙗѕ), &c.

2.) Фін. bilis ші abilis жисъмнѣѕъ, саѹ о вредничіе, саѹ о ѹшѹрінцъ де ачеꙗ, че арать Primitivum, д. е. Laudare а лъѹда, laudabilis вреднік де лаѹдъ; crēdere а креде, credibilis вреднік де крезаре; placare а'мпъка, placabilis ѹшор де'нпъкат (жмпъ-

кзторіѹ); numerus нѹмзрѹл, numerabilis ѹшор де нѹмзрат, &c.

3.) Фін. ĕus ші ius ѫнсзмнѣꙁз ачеа, чеї фзкѹт дін матеріа Primitivi, д. е. Lignum лемнѹл, lignĕus де (дін) лемн; aurum аѹрѹл, aurĕus дін (де) аѹр; Antiochia Антіохіа, Antiochius дін Антіохіа; Jassii Іашії, Jassius дін Іашї, pater пзрінтеле, patrius де пзрінте (пзрінтеск), &c.

4.) Фін. īnus ѫнсзмнѣꙁз ачеа, че есте де ла (де) Primitivo, д. е. Anser• гжска, anserīnus де гжскз; mare марѣ, marīnus де маре; capra капра, caprīnus де капрз, &c.

5.) Фін. bundus ші cundus ѫнсзмнѣꙁз старѣ саѹ времѣ, ѫн карѣ се афлз Primitivum, д. е. Mori а мѹрі, moribundus ѫн врѣмѣ (старѣ, гѹра) морцеї; gratulare а хірітісі, gratulabundus ѫн времѣ (старѣ) хірітісіреї; verēri а се рѹшіна (а се сфіі) verecundus ѫн старѣ (времѣ) рѹшжнзреї, (а сфііреї) &c.

6.) Фін. uus ѫнсемнѣꙁз ѫн саѹ пе ачеа, че аратз Primitivum, д. е. Annus анѹл, annuus пе ан; mensis лѹна (де ꙁіле) menstruus пе лѹнз, (адекз а фаче, саѹ а кзпата чева) &c.

B. Дін Композіціїле лор.

1.) Per ші prae ѫнсъмнѣзъ прѣ (фоарте) д. е. Magnus маре, permagnus фоарте (прѣ) маре; gratus мѹлцъміторіѹ, pergratus фоарте (прѣ) мѹлцъміторіѹ; durus вѫртос, praedurus фоарте (прѣ) вѫртос, &c.

2.) In ѫнсъмнѣзъ контраріѹл Primitivi, ка ші ромѫн: не, д. е. Felix ферічіт, infelix неферічіт; gratus мѹлцъміторіѹ, ingratus немѹлцъміторіѹ, &c.

3.) Sub ѫнсъмнѣзъ пѹцін, саѹ чева Primitivi, ка ші ромѫн: кам, д. е. Amarus амар, subamarus пѹцін, чева, саѹ кам амар, саѹ амъріѹ; ālbidus алб, subālbidus пѹцін, чева, кам алб (албіѹ) &c.

III. Ла Verbis.

A. Дін фіналѹріле лор.

1.) Verba Derivata де ла Adjectivis, че се аплѣкъ дѹпъ 1-ѧ конжѹгаціе, ѫнсемнѣзъ чѣ маї маре парте а фаче, д. е. Liber слобод, liberare а фаче слобод (а слобозі); levis ѹшор, levare а фаче ѹшор (а ѹшѹра); caecus орб, caecare а фаче орб (а орбі) &c.

2.) Sco жнсемнѣꙁъ а'нчепе а фі (а се фаче), д. е. Albeo еѹ сѫнт алб, albesco мъ фак алб (мъ албеск); durus вѫртос, duresco мъ фак вѫртос (мъ'нвѫртошеꙁ), &c.

B. Дін композіціїле лор.

1.) A, ab жнсъмнѣꙁъ о депъртаре де ѹндева жнкотрова, д. е. Ire а мерџе, abire а се дѹче (а порні) жнкотрова; volare а ꙁбѹра, avolare а се дѹче (ꙁбѹрѫнд), &c.

2.) Ad жнсъмнѣꙁъ о апропіере де чінева, д. е. Venire а вені, advenire а вені апроапе (апропеіндѹсе), &c.

3.) Con, com (cum) жнсъмнѣꙁъ ла ѹн лок, дін преѹнъ, ка ші ромѫн. кон. д. е. Ponĕre а пѹне, compōnere а пѹне ла ѹн лок (а компѹне), clamāre а стріга, conclamāre а стріга дін преѹнъ (кѹ алції), &c.

4.) De жнсъмнѣꙁъ жн жос, д. е. Jacĕre а арѹнка, dejicĕre а арѹнка'нжос; scandĕre а съріі, descendĕre а съріі'нжос; pellĕre а мѫна, depēllere а мѫна жн жос (ла вале), &c.

5.) Di, (dis) жнсъмнѣꙁъ о деспърціре, саѹ дес-

фачерє ка шї ромжн. дєс, д. е. Jacĕre а арꙋнка, disjicĕre а'мпрѣщіе; fŭgere а фꙋџі, disfugere (diffugere) а с'ємпрѣщіє фꙋџінд, &c.

6.) E саꙋ ex жнсѣмнѣꙁѣ афарѣ дін чева, саꙋ де ꙋндева, д. е. Ire а мерџе, exire а мерџе афарѣ (а еші) дін чева; ducĕre а дꙋче, educĕre а дꙋче афарѣ де ꙋндева (а скоате), &c.

7.) Prae жнсѣмнѣꙁѣ жнаінте, д. е. Currĕre а алерга, praecurrere а алерга (а еші) жнаінте; dicĕre а ꙁіче, praedicĕre а ꙁіче (а спꙋне) жнаінте, &c.

8.) Pro жнсѣмнѣꙁѣ жн сꙋс, д. е. Ducĕre а дꙋче, producĕre адꙋче жн сꙋс (а продꙋче); ferre а дꙋче, proferre а дꙋче жн сꙋс (а скоате де ꙋндева чева), &c.

9.) Re жнсѣмнѣꙁѣ жнапоі, саꙋ іарѣ, д. е. Mittĕre а тріміте, remittere а тріміте жнапоі; ducere а дꙋче, reducere а дꙋче жнапоі (а редꙋче), &c.

10.) Ob жнсѣмнѣꙁѣ жмпротівѣ, саꙋ жнаінте, д. е. Venīre а вені, obvenīre а вені жмпротіва кꙋіва; currĕre а алерга, obcurrĕre (occurrĕre) а алерга жнаінтѣ кꙋіва, &c

IV. Ла Adverbiis.

Adverbia Derivata де ла Substantivis кꙋ фіналꙋл tim ꙟнсъмнѣѕъ парте ꙋрмътоаре дꙋпъ парте, ка шї ромѫн. ꙋнꙋл дꙋпъ алтꙋл, д. е. Caterva мꙋлцїмѣ, саꙋ гръмада, catervātim гръмадъ дꙋпъ гръмадъ; vir бърбатꙋл, virītim бърбат дꙋпъ бърбат; grex, Gen. Sing. gregis, тꙋрма, gregātim тꙋрмъ дꙋпъ тꙋрмъ; stilla саꙋ gutta пікътꙋръ (де апъ), stillātim саꙋ guttatim пікътꙋръ дꙋпъ пікътꙋръ, &c.

ЛЕКЦІЇ ЛАТІНЕ.

А. Преексерчіції.

I.

Initium sapientiae est timor domini. — Ante res omnes Deus erat. — Nos sumus pueri. — Juvenes! ut fuerit industria vestra, ita et praemium vestrum erit. — Veteres Germani rudes quidem, sed incorrupti fuerunt. — Multi doctiores essent, si in juventute diligentiores fuissent. — Nunc similes estis tenĕris plantis, post annorum seriem autem frugifĕris arboribus non dissimiles eritis. — Romani fortissimus et potentissimus populus fuerunt. — Historia semper erit egregia vitae magistra. — Fama atque fortuna non semper pares sunt.

II.

Esto amicus sapientiae. — Juvenis dum es, memor esto futurae senectae. — Quisque nostrum fortunae suae faber erit. — Vita aliorum sit nobis magistra. — Verae amicitiae sempiternae sunt. — Paucis contenti simus. — Ingenii egregia facinŏra, sicŭti anima, immortalia erunt. — Virtuti nulla adhuc via invĭa fuit. —

Mors et somnus quasi fratres sunt. — Beneficiorum per omnem vitam memŏres estote. — Sine virtute non erimus beati. — Leges firmissima civitatis fulcra sunt. — Lycurgus et Solon sapientissimi Graecorum legislatores fuerunt. — Amicitiae immortales, inimicitiae mortales sunto. — Incredibile est, quanta conscientiae vis sit. — Incertum est, num vita nostra beata futura sit.

III.

Deus coelum et terram et omnia, quae in eis sunt, sapientissime gubernat. — Romulus civitatem Romanam fundavit. — Elephantes probosc̆ide cum hostibus dimĭcant. — Nemo laudabit hominem, qui misĕris auxilium negavĕrit. — Omnes animi facultates bonis literis dicate. — Si primi homines non peccassent, nos in semĭta virtutis non titubaremus. — Vacare culpa magnum in rebus adversis solatium est. — Multae gentes antīquae iram Deorum humanis hostiis placarunt. — Leonem regem quadrupĕdum adpellamus. — Festīna lente.

IV.

Moderata durant. — Praedĭti sumus ratione, ut veritatem exploremus. — Micantes stellae

coelum nocturnum ornant. — Facilius est aliena vitia vituperare, quam sua emendare. — Cogita, quam brevis sit vita hominum. — Civem servasse in proelio apud Romanos summa laus erat. — Amicum, quem probaveris, summopere honōres. — Muliĕres Germanae pugnantibus marītis et filiis cibos et hortamina gestabant. — Nefas est sine graviori causa jurare. — Amici, quos divitiis, non virtute nobis comparaverimus, non nos sed divitias nostras aestimabunt. — Manibus instructi sumus ad laborandum. — Ignoramus, quo die quaque hora anima nostra e corpore migratura sit. — Qui non labōrat, non manducet.

V.

Magistri nos docent omnem humanitatem. — Honora parentes, time Deum et pare legibus. — Ridēre sine causa stulti solent. — Omne initium fervet. — Moerentibus solatium praebe. — Tempore belli templum Jani patēbat. — Mendāci homini nemo fidem habebit. — Plenus venter non studet libenter. — Decet, ut taceant discipuli, dum magister docet. — O mors! non terrebis sapientem. — Merueramus poenam, sed pater veniam nobis dedit. — Moses paruit divi-

no jussui, et ex Aegypto cum Israëlitis migravit. — Juvenes! coërcete linguas vestras. — Nemini nocuisse bonam famam augebit.

VI.

Post Deum parentibus omnia debetis. — Silendo raro peccabimus. — Vae tibi ridenti, quia mox post gaudia flebis. — Quum sedērem in horto sub umbrosa arbŏre, quam avus meus plantaverat, exterruit me repentīnus strepitus avis praetervolantis. — L. Quinctius Cincinatus, qui antea agrum suis manibus araverat, summa cum laude Dictaturam exercuit. — Desidia tibi ipsi nocebis. — Corporis vires labore exercete. — Cave, ne bonis displiceas. — Esto pronus ad parendum. — Qui bene paruerit, bene aliquando imperabit. — Pareamus Deo, parentibus et magistris. — Cura, ut valeas. — Multi, si tacuissent, famam sapientiae obtinuissent.

VII.

Discite pueri, nam vita brevis est. — Dum vives, virtutem cole. — Nobiles Romani filios suos Athenas mittere solebant, ut ibi liberales artes addiscĕrent. — Qui rite intellexerit regulas grammaticas, optatos in studio linguae latinae faciet profectus. — Res tuas Deo committe, et

conatus tui bene procedent. — Homo, qui naturae convenienter vixerit, corporis valetudinem conservabit. — Deus nobis praecepit, ut diligamus omnes homines, non amicos solum, sed et inimicos. — Graeci olim colonias in Italiam australem deduxerunt, unde haec pars Italiae nomen Graeciae magnae accepit. — Effice, ut magistri tui te laudent. — Labore omnia impedimenta vincemus. — Nullus dolor tantus est, ut eum longinquitas temporis non minuat.

VIII.

Dediscet animus sero, quod didicerit diu. — Dedit Deus hominibus rationem, ut ipsum agnoscerent, bonumque secernerent a malo. — Eripĕre telum, non dare irato decet. — Coelum, non animum mutant trans mare currentes. — Mendaces solent poenas maleficii luĕre. — Ut sementem feceris, ita et metes. — Romani, postquam totum fere orbem terrarum imperio suo subjecerant, luxuriae se tradiderunt. — Demosthĕnes adsidua exercitatione impedimenta naturae vicit, et summus orator evasit. — Vere virescunt arbores in silvis et hortis, vocesque canentium avium aërem implent. — Ad scribendum pennas anserinas adhibemus, veteres arundines

usurpaverunt. — Homo proponit, Deus disponit.

IX.

Iram vicisse aeque gloriosum est, ac hostem in proelio superasse. — Scripta Ciceronis lectu dignissima sunt. — Dubium non est, quin Deus virum probum contra inimicos defensurus sit. — Alexander Magnus, Macedoniae rex, in Aegypto ad litor marisa urbem condidit, quam ex suo nomine Alexandrīam adpellavit. — Quum Romulus civitatem condidisset, multitudinem finitimorum in eam recepit, atque centum ex senioribus legit, ut eorum consilio omnia ageret, quos propter senectutem Senatores nominavit. Tum, quum uxores ipse et populus suus non haberent, invitavit ad spectaculum ludorum vicīnas urbi Romae nationes, atque earum virgines rapuit. — Quidquid agis, prudenter agas, et respĭce finem.

X.

Ne crede omnia, quae audiveris. — Persae ingratum animum morte puniebant. — Columbus sine acu magnetica viam in Americam ducentem haud invenisset. — Romani castra sua aggere et fossa muniverunt. — Garrire in schola

levis animi indicium est. — Filii! obedite parentibus vestris. — In scriptis Romanorum et Graecorum multa incitamenta virtutis reperiemus. — Mensis Aprilis, ut quidam dixerunt, ab aperiendo nomen traxit, quod terram et plantas apĕrit. — Lycurgus, severissimus Lacedaemoniorum legislator, nummos ferreos induxit, ut avaritiam hominum leniret. — Qui corporis voluptatibus serviunt, vilissimi domini mancipia sunt. — Omnia bona evenient colentibus Deum.

XI.

Proba merx facile reperiet emtorem. — Venīmus in scholam, ut magistri nos erudiant. — Socrătes, postquam poculum mortis intrepido animo hauserat, multa disputavit de animi immortalitate, atque inter amplexus discipulorum exspiravit. — Africa nutrit rugientes leones. — Romulus Remum fratrem interfecit, quia vallum transiluerat. — Fidum amicum invenisse magnum profecto bonum est. — Morbi eo homines adducunt, ut sentiant, quam fragile bonum sit corporis valetudo. — Nimium dormiendo vires corporis et animi languescunt. — Chaldaei Astronomīam invenerunt. — Non semper expediret

homini scire, quae ventura sint. — Plato dicere solebat: Discipulus cupidus sit discendi, audiendi et interrogandi. — Quid suavius est auditu, quam cantus lusciniae?

XII.

Magna doctrina nonnisi magna industria comparatur. — Parva scintilla magnum saepe incendium excitatum est. — Cicero pater patriae adpellatus est, quod urbem ab incendio et interitu divina sua eloquentia liberaverat. — Omnes homines post mortem a Deo, justissimo judice, judicabuntur. — Deus nonnisi emendatis moribus placatur. — Si salutaris, resalūta. — Usu frequente omnium magistrorum praecepta superantur. — Bono successu multi jam ad perniciem sunt devocati. — Non caeca fortuna, sed providentia divina dominatur in rebus humanis. — Nulla ars solertiam naturae imitari valet. — Conversare cum iis, qui ad virtutem te conforment. — Juvenis, qui bene educatus fuerit, bonam famam parentum suorum honestate vitae firmabit.

XIII.

Olim tres tantum partes terrae numerabantur:

Europa, Asia et Africa. — Romani et Graeci pueros suos in armis exercitabant, ut corpora eorum firmarentur. — Nero Imperator adeo luxuriosus erat, ut vel aureis retibus piscaretur. — Imperatores Romani, postquam consecrati erant, Divi sunt adpellati. — Exemplis majorum excitaminor juvenes! ad virtutem. — Romani ex avium volatu et intestīnis hostiarum eventum magnarum rerum augurabantur. — Contemplare pulchritudinem coeli, et admiraberis sapientiam Dei. — Quotidie Deum implōra, ut parentibus tuis dies vitae prorogentur. — Poëtae olim hedĕra, deinde laurea coronabantur. — Non est dubitandum, quin luna habitetur. — Ne omnia mirare.

XIV.

Tenĕri animi alienis opprobriis saepe absterrentur a vitiis. — Paulum abfuit, quin sub Nerone Imperatore urbs Roma incendio deleta esset. — Fide civium et justitia principum respublicae continentur. — Si peccasti, ingenue confitēre peccatum tuum. — Aequales Lothi, licet crebro moniti essent, ut leges divinas servarent, tamen in peccatis suis permanserunt. — Memoria, nisi exerceatur, languet. — Mos est homi-

mum, ut in repentinis adversisque casibus coelum intueantur. — Movere calamitate fratris tui. — Rideri a stultis minime probrosum est viro honesto. — Amici non solum se colent inter se et diligent, sed et verebuntur. — In bello audacia pro muro habetur.

XV.

Obsequio dulces retineantur amici. — Poeni fidem, quam Romanis polliciti erant, saepius fregerunt, unde proverbium originem habet: Punica fides, nulla fides. — Sub Josepho II. Imperatore numerus artificum valde auctus est. — Si admonitus fueris a magistro, obtemperato. — Homines habendi cupidi multis curis torquentur. — Fugite consortium malorum, ne ipsi mali videamini. — Ex multis orationibus, quae a Cicerone habitae sunt, undesexaginta ad nos pervenerunt. Tanta hujus viri eloquentia fuit, ut omnes, imo durissimi auditores moverentur. — Tuere tuam dignitatem, quam Deus prae ceteris animantibus tibi tribuit. — Frequentamus scholam, non ut doceamus, sed doceamur. — Scelesti homines usque ad extremum vitae suae halitum conscientia mordentur.

XVI.

Multi gloriae studio impelluntur ad magna pericula. — Cave, ne sensuum illecĕbris capiaris. — Avarus nihil recte facit, nisi cum moritur. — Suscipi bella debent, ut sine injuria in pace vivamus. — Mali fictis causis innocentes opprimĕre student. — Nihil citius obliviscĕre quam injurias. — Judices constituti sunt, ut jura civium tueantur. — Apud Romanos jus vitae necisque in filios patribus committebatur. — Ab omnibus hominibus peractae vitae Deo ratio reddenda erit. — Postquam America per Christophŏrum Columbum detecta erat, immensae opes in Europam fluxerunt. — Pietatem cole, omnes virtutes in se complectentem. — Magistratus sunt leges loquentes.

XVII.

Non ita a natura generati sumus, ut ad ludum et jocum facti esse videamur. — In perdiscendis regulis grammaticis exempla discentibus non deficiant. — Apud veteres Germanos albi equi in sacris nemoribus ac lucis alebantur. — Omnes aliquando moriemur, nam hac lege creati sumus, ut, si Deo placuerit, revertamur eo, unde profecti sumus. — Sortem nostram,

post hanc vitam futuram, ignoraremus, ni per Jesum Christum ad veram Dei cognitionem adducti essemus. — Flectĕre monitis parentum, et si correptus fueris a magistris, obsequĕre. — Romani, ducti ab Julio Caesare, Rhenum transgressi sunt. — Horae elapsae nunquam revertentur.

XVIII.

Memoria est thesaurus rerum inventarum. — Mittimur in scholam, non ut nugis pretiosum tempus teramus, sed in bonis literis erudiamur. — Fide civium et justitia magistratuum Romana civitas fulciebatur. — Absque culpa puniri graviter pungit animum humanum. — Postquam per universum orbem Romanum bella finita erant, Christus natus est. — Artibus liberalibus aspĕri mores molliuntur. — Sidera cursus constanter servant a Deo sapientissimo definitos. — Epaminondas, excellentissimus Thebanorum imperator, adeo veritatem dilexit, ut ne joco quidem mentiretur. — Ars typographica saeculo decimo quinto inventa est. Praeclarum hoc atque divinum paene inventum vulgo tribuitur Joanni Guttenberg, civi Moguntino, qui anno MCDLXVIII. decessit; *annus* vero, quo natus fuerit, non constat.

XIX.

Campanae, ut vulgaris opinio est, inventae sunt a Paulino, Episcŏpo urbis Nolae in Campania. — Hilaritate temporum tristitia conditur — Trajanus solus ex omnibus Imperatoribus Romanis intra urbem Romam sepultus est, nam vetĭtum apud Romanos erat, ne mortuum intra urbis pomoerium sepelirent, neve urĕrent. — Si mores tui bene politi fuerint, animos hominum facili negotio tibi devinctos reddes. — Vita nostra parum jucunda foret, nisi tot utiles artes essent inventae. — Experto crede viro. — In Alpibus albi lepŏres reperiuntur. — Plinius tam deditus erat studiis, ut saepe usque ad orientem solem legeret scriberetve. — Usus pecuniae non magnitudine sed ratione metiendus est.

XX.

Omnes homines, qui student praestare ceteris animalibus, summa ope niti debent, ne vitam ignavia transigant. — Omnis nostra vis in animo et corpore consistit; illum cum Deo, hoc cum belluis commune habemus — Rectius est, ingenio quam corpore gloriam quaerere. Non amicis solum, sed et inimicis prodesto. — Divitiarum

et formae gloria fluxa atque fragilis est, virtus aeternam claritatem tibi tribuet. — Prima causa bellorum fuit libīdo dominandi. — Fortuna rerum publicarum simul cum moribus civium mutatur. — Virtuti omnia parent. — Multi mortales ventri atque somno dediti sunt; hi nescire videntur, quam sit pulchrum benefacere reipublicae. — Alii pace, alii bello claritatem adsequuti sunt. — Multi laudantur, qui facta illustrium virorum scripserunt.

XXI.

Graviter peccabis adolescentule! si socordia atque desidia bonum juventutis otium contriveris. — Nos, qui ad altiorem vitae cultum destinati sumus, non arando aut venando aetatem agemus, sed eam omnem bonis literis dicabimus. — Invidia hominum ex opulentia orta est.— Animus humanus per licentiam insolescere solet. — Scelestis hominibus boni plerumque suspectiores sunt quam mali. — Majores nostri imitandi sunt, at non eorum vitia. — Incredibile est, quantae hostium copiae a Romanis parva saepe manu fusae sint, quot urbes illi munitissimas pugnando ceperint. — Athenis in Grae-

cia provenerunt olim scriptores magno ingenio, ut Xenophon, Herodŏtus, Thucydides, et praeter eos alii multi; ideo facta Atheniensium per terrarum orbem celebrabantur.

XXII.

Labore atque justitia respublica Romana crevit. — Romani magnos reges bello domuerunt, nationes feras et populos ingentes vi subegerunt. — Bonus vir vera via nititur ad gloriam, ignavus autem, quia bonae artes sibi desunt, dolis atque fallaciis ad eam contendit. — Ira impediet animum tuum, quo minus verum cernas. — Adolescentium animi natura molles et fluxi sunt, et dolis facile capiuntur. — Omnia mala exempla ex bonis initiis orta sunt. — Multi, laudantes divitias, inertiam sequuntur. — Perpende o juvenis hanc vocem: Ubi socordiae te atque ignaviae tradideris, nequidquam Dei auxilium implorabis. — Tanta multos homines invasit habendi cupīdo, ut possideri magis, quam possidere videantur.

XXIII.

Lento gradu ad vindictam divina procēdit ira, sed tarditatem judicii gravitate compensat. — Causa bona apud quemlibet judicem bene age-

tur. — Honestis consiliis auxilium divinum nunquam deerit. — Patientia quaere, quod gratia non impetrasti. — Leges a victoribus dicuntur, accipiuntur a victis. — Despĭce divitias, si cupis esse beatus; nam avari, eas suspicientes, semper mendīcant. — Quum recte vivis, ne cura verba malorum, non enim pendet ab arbitrio nostro, quid homines loquantur. — Sic vive cum hominibus, tamquam Deus videat; sic loquere cum Deo, tamquam ab hominibus audiaris. — Nihil citius quam lacryma arescit. Concordia res parvae crescunt, discordia magnae dilabuntur.

XXIV.

Magnum ubique pretium virtuti tribuitur. — Aut sile, aut loquĕre aliquid, quod melius est quam silēre. — Altissima flumina sine magno sono labuntur. — Nobilis equus vel umbra virgae regitur, ignavus saepe calcaribus vix concitatur. — Innocentibus in malis bene sperare licet. — Nobilitas necessitatem impōnit non degenerandi a virtute majorum. — Pecuniae non coacervando, sed expendendo melius nitent. — In parvis quoque rebus praesidium divinum implora, a quo rerum omnium successus pendet. —

Tacitas et occultas inimicitias magis time, quam apertas. — Fortuna probitatem, industriam aliasque artes bonas, neque dabit tibi unquam, neque eripiet. — Disce aliquid, nam, quum subito fortuna recessit, ars remănet nunquam te desertura.

XXV.

Studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium et solatium praebent. — Lacedaemonii, postquam Athenienses devicerant, triginta viros imposuerunt, qui rempublicam tractarent. — In magna societate multa et varia ingenia sunt, ideoque difficile est ita agere, ut omnibus placeas. — Majores nostri religiosissimi atque fortissimi fuerunt; templa Dei pietate, domos suas gloria decorabant. — Nemini injuriae, quas perpessus est, parvae esse videntur, multique de iis gravius conqueruntur, quam aequum est. — Avaritia semper conjuncta est cum studio pecuniae, quam nemo sapiens concupivit; ea corpus animumque virilem effemĭnat, semper insatiabilis est, neque copia neque inopia minuitur.

XXVI.

Secundae res vel sapientium animos fatīgant,

hinc mirari non debebis, quum vidēris, quam parum homines corruptis moribus modum tenēre sciant. — Materies omnium malorum, a quibus Romani premebantur, fuit cupīdo habendi et dominandi. Nam avaritia fidem, probitatem ceterasque artes bonas subvertit; pro his superbiam, crudelitatem, Deos negligere edocuit. — Augustus Imperator moriens advocavit amicos, eosque percunctatus est, num mimum vitae commode transegisset, et, quum illi adnuissent, dixit: *Plaudite amici!* pauloque post animam exspiravit. Sortītus est facilem exĭtum, qualem semper vivens optaverat.

XXVII.

Romani arma atque tela militaria a Samnitibus, insignia magistratuum a Tuscis pleraque sumserunt, et, quod apud socios aut hostes idoneum viderant, id cum summo studio in sua civitate exsequebantur. — Manlius Torquatus bello Gallico filium suum, quod contra imperium in hostem pugnaverat, supplicio adfecit, atque ille egregius adolescens ob immoderatam fortitudinem gravissime punītus est. — Ex eo tempore, quo Carthago in Africa, quae aemula erat imperii Romani, ab stirpe deleta erat, cunc-

ta, maria terraeque Romanis patebant. Verum iidem Romani, qui labores olim, pericula, dubias atque asperas res toleraverant, posterioribus temporibus otium et divitias pro onere et miseria habuerunt.

XXVIII.

In efflorescente civitate Romana boni mores colebantur, concordia cives conjungebat, inter se de virtute certantes. In suppliciis Deorum magnifici, in vita domestica parcissimi, in amicos fidelissimi erant. Audacia in bello, in pace aequitate se atque rempublicam curabant. — Marcus Cato et Cajus Caesar ingenti quidem virtute, sed diversis moribus conspicui fuerunt. Caesar beneficiis ac munificentia magnus habebatur, integritate vitae Cato; ille mansuetudine et misericordia clarus fuit, huic severitas dignitatem addiderat; Caesar dando, sublevando, ignoscendo; Cato nihil largiendo gloriam adeptus est; in illo facilitas, in hoc constantia laudabatur.

XXIX.

Juvenes Romani initio reipublicae in castris usu militiam discebant, magisque in decōris armis et militaribus equis, quam in nugis et con-

viviis libidinem habebant; et postquam adole-
verant, talibus viris nullus labor arduus erat,
nullus hostis formidolosus, sed virtute omnia
domabant. De gloria nobilissimum certamen in-
ter ipsos erat; quisque properabat hostem feri-
re, murum adscendere, et conspici, dum tale fa-
cinus faceret.

XXX.

Aprilis, Junius, September et November dies
habent XXX, Februarius in anno vulgari
XXVIII, in intercalari XXIX, reliqui menses
XXXI. — Augustus Imperator urbem Romam
in XIV regiones descripsit. — Bibliotheca A-
lexandrina LXX millia voluminum complecte-
batur. — Septem erant reges Romani, quorum
imperium CCXLIII annos explevit. — In pug-
na, quae pugnata est apud Cannas in Apulia,
magnam cladem Romani acceperunt, nam in ea
occisi sunt nobiles viri CCC, militum XL mil-
lia, equitum III millia et quingenti. — Ambitus
urbis Babylonis CCCLXVIII stadia complec-
tebatur. — Moses cum Israëlitis per XL annos
in desertis Arabiae commoratus est. — Jul.
Caesar tribus et viginti plagis confossus est.

XXXI.

Cicero natus est anno Urbis DCXLVII, ante Christum CIV, die III. mensis Januarii in oppido Arpino; interfectus est jussu M. Antonii a Popilio, anno Urbis DCCXI, ante Christum XLIV, die VII. Decembris, anno aetatis LXIV. — Roma condita est anno DCCLIII. ante Christum. — Universitas Viennensis fundata est anno MCCCLXV. a Rudolpho IV. Austriae Duce. — Primus rex Romanorum R o m u l u s erat, qui regnavit ab anno urbis conditae usque ad XXXVII. Secundus, N u m a P o m p i l i u s, ab anno XXXIX. usque ad LXXXII. Tertius, T u l l u s H o s t i l i u s, ab anno LXXXII. usque ad CXIV. Quartus, A n c u s M a r t i u s, ab anno CXIV. usque ad CXXXVIII. Quintus, T a r q u i n i u s P r i s c u s, ab anno CXXXVIII. usque ad CLXXVI. Sextus, S e r v i u s T u l l i u s, ab anno CLXXVI. usque ad CCXX. Septimus denique et ultimus erat T a r q u i n i u s S u p e r b u s, qui regnavit ab anno CCXX. usque ad CCXLV.

XXXII.

Hominis digiti articulos habent ternos. — A-

rietes, qui in nostris regionibus degunt, bina habent cornua, in Islandia autem tam arietes quam oves modo quaternis, modo senis, modo etiam octonis cornibus sunt instructi. — Dentes triceni bini viris attribuuntur. — Julius Caesar animi vigore adeo praestabat, ut quaternas epistolas pariter librariis dictaret, aut, si nihil aliud ageret, septenas. — In equitatu Romanorum denis equitibus Decurio praeerat.

XXXIII.

Bonus filius non patitur, ut bis admoneatur a parentibus — Qui semel deprehensus est, centies reus videtur. — Duilius Consul quinto anno primi Punici belli in proelio navali Carthaginiensium ducem vicit, naves triginta et unam cepit, quatuordecim mersit, septies mille homines cepit, ter mille occidit — Sub Servio Tullio Roma habuit LXXXIII millia civium, cum his, qui in agris erant. — L. Siccius Dentatus centies vicies praeliatus est, octies in certamine singulari victor fuit, XLV cicatrices adverso corpore excepit, spolia cepit XXXIV, hastis puris donatus est XVIII, phaleris XXV, torquibus tribus et LXXX, armillis CLX, coronis XXVI.

XXXIV.

Octavianus Augustus per quadraginta et quattuor annos rempublicam solus obtinuit. Decessit anno aetatis LXXVI. morte communi in oppido Campaniae Atella, vel, ut alii tradunt, in oppido Nola die XIX. Augusti anno post Christum natum XIV. — In atrōci proelio, quod anno MDCCCXIII. die XVIII. Octobris ad Lipsiam in Saxonia de libertate Germaniae commissum est, quindecies mille hostes occisi, tricies mille vulnerati et ad vicies mille capti sunt; duces in occisis erant IV, in vulneratis VIII, in captis XXIV. Praeterea victores trecenta tormenta bellica ceperunt.

B. ФАБѸЛЕ.

I. Vulpes et larva.

Vulpes subit officīnam, ubi variae merces, ut: e ligno sculptae, e cera fictae, partim pictae imagines visendae erant, a magistro velut ad nundinas paratae monstrabantur. Venustam larvam in manus sumit vulpes: Heu, quam pulchra, quam polita, quam sine mendo facies! in-

quiens. Postquam autem eam vertit, et vacuam esse sentit: Non placet mihi, ait, cerĕbrum non habet.

D o c t r i n a.

Tali personae pares censendi sunt adolescentes, qui blanda forma, mundi, compti, auro et argento nitentibus vestibus ornati; sed simul mersi stipĭtes, hebĕtes, rudes, vani, lascivis et malis moribus maculati, intra tam turpes, quam extra formosi sunt.

II. P a r t u s m o n t i u m.

Fama erat, quod quidam jam alte tumentes montes proxime parituri essent. Aliqui putabant jocum, vel fraudem esse; nonnulli in dubium trahebant. Alii credebant, mirabantur, et gaudebant, quod rem tam novam visuri essent. Frequens populus scandit montes, cumque se turba stiparet, alter alterum ad latus trudit, quisque prior esse avet. Omnes exspectant silentes, quid monstri a tali puerpera gignendum sit. Tandem pandit se cavus mons et parvus musculus prosilit. Tum omnes clare risēre.

D o c t r i n a.

Multi gloriosi Thrasones magnifica de se pro-

missa vomunt, re ipsa autem vix laude dignum aliquid efficiunt, de quibus bene dicitur: Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

III. Asinus in pelle leonis.

Fugitivus asinus reperit forte in silva pellem leonis, qua velatus simulat furere se, fremere mera bella, lites, rixas spirat. Rustici, qui rugientem audiebant, pallent, prae pavore in vicos se condunt; ipsae tigrides, ursi, lupi, anguntur, titubant metu: nedum ut cuiquam animus veniret, cum fortissima belluarum luctandi. Equi, boves, arietes trementes, et tacentes in caulis suis latent, se nec movere, nec caput levare ausi. Postquam in hunc modum diu per pascua grassatus, et dominatus est, venit tandem herus, qui eum jam diu indagaverat. Tum ille horrende rugire, ut illum quoque falleret. Herus vero: Fuco me non capies; nosco te mi aselle. Illae e leonina pelle exstantes aures testes sunt, quis leo sis. Simul laqueum promit, calcibus repugnantem arcte ligat, stringitque; lumbos flagro e loris plexo ungit insigniter; pungit stimulis, si tardius graderetur; et probe verberatum, plexumque domum pellit.

Doctrina.

Ne te pro alio venditaris, quam sis; nec pro divite, docto, claris natalibus orto, si pauper, literarum parum peritus, et plebejus fueris. Talem simulationem, nemo probat, omnes odere.

IV. Piscatores.

Lucro intenti piscatores sua e lino texta, lata, et laxa retia parum prospera fortuna in mare jecerant; remos itidem suos juncta opera a primo sole ad creperam lucem naviter urserant. Verum, seu venti flaverint vehementius, seu dies e vaporibus nebularum fuerit obscurior, nihil omnino cepēre. Omnes pudebat, taedebatque irriti laboris, jamque vacuis manibus moerentes, ac retia sua humeris portantes redire parabant. En autem? praegrandis piscis hostem suum sequentem fugiens, impetu in ipsorum navem salit. Hoc tam ubere, et praeter opinionem oblato suorum laborum foenore mire laetantes, ac se solantes, festos inter cantus domum redeunt, praedamque magno pretio in foro vendunt.

Doctrina.

Saepe negotia nostra malo omine, et successu coepta, cum maxime desperamus, felicissima fiunt.

V. Anus et ancillae.

Quaedam jam rugis obsita mulier plures ancillas habebat ad varia domestica opera destinatas, nempe: Ut altera vestes curaret, sarciret, plicaret, neret, sueret; altera ut vasa lavaret, tergeret, verreret, scruta efferet; quaepiam vaccas mulgeret, oves tonderet, et quae sunt hujusmodi. Omnes ab hera ad galli cantum excitabantur. Jllae brevis adeo somni pertaesae, consulunt inter se, gallum secta cervice tollunt. Hera jam ignara, quid horae sit, dormientes de media nocte surgere jubet.

Doctrina.

Dum levius malum vitare studemus, saepe in gravius labimur.

VI. Leo, asinus et lepus.

Leo adversus volucres bellum meditans, lustrat suam in ordines divisam aciem. Ut ursus etiam asinum et leporem inter milites vidit, hiante ore, ridens inquit: Piger hic asinus galeam, et gladium gerat? belli artes discat? molae aptior est, quam castris. Ecquid autem putas, firmus stabit lepus? praeliabitur? triumphos nu-

merabit? Erras urse, reponit leo, etsi asino ad portanda onera, machinas, saxa uti nequi rem, tubicinem faciam, qui suo rugitu commilitones in pugnam ciebit. Lepus autem, ob pedum ad currendum pernicitatem, celeris tabellarii officio fungetur.

Doctrina.

Nemo tam nihili est, quin ad aliquid aptus, et usui esse possit.

VII. Vipera et lima.

Vipera nec fumo, nec micantibus ignis scintillis, nec tundentium, nervosque omnes tendentium sociorum tumultu territa, in officinam nescio, quid cudentis fabri, patente porta serpserat. Incipit limam tam valide rodere, ut linguam sauciaret, et multus cruor vulnere manaret. Stulta, inquit lima, quid me mordes? cujus acies etiam dirissimum aes terit, atque in pulverem radit.

Doctrina.

Si mordaciorem, quam tu sis, momorderis, tibimet dentes franges. Si cum tali tricas coeperis, tibi plus probri, ac illi creabis.

VIII. Aethiops.

Quispiam Aethiopem mercatur, putat eum domini, a quo emerat, incuria, fusco adeo colore tinctum esse, et inquinatum. Lavat eum itaque solicite, sale etiam perfricat, scabit ad imam cutem, ut nigrum in album mutaret. Vehemens frictio rubrum sanguinem, non item candentem pellem elicuit. Aegro deinde et languenti mederi oportuit. Nihilominus ater Aethiops mansit.

D o c t r i n a.

Sunt subinde degeneres proles tam pravae, et ad certa vitia inclinantis indolis, ut nullis monitis, poenis, praemiis cedant; ut ad frugem reduci queant. Vera ulcera familiarum saepe parentum mortes.

IX Formica et cicada.

Formica hyemis tempore grana, quae aestate sedulo collegerat, e cavo trahebat et siccabat. Tum rogabat cicada esuriens, ut sibi pabuli partem impertiret. At illa: Q u i d a g e b a s a e s t a t e? interrogabat. E r r a b a m p e r s e p e s e t p a s c u a, respondit cicada, e t c a n e b a m. Tum subridens formica: A e s t a t e s i c e c i n ī s t i, ait, h y ē m e s a l t a, et abiit

6.

D o c t r i n a.

Mi fili! Fabēlla haec arguit, quae miseria ingravescente aetate maneat eos, qui juvenilem aetatem turpi desidia aut frivŏlis oblectationibus transegērunt.

X. G a l l i n a c a e c a.

Gallina vetula oculorum usum perdīderat Quum autem, antequam caeca facta esset, terram scalpĕre unguibus et vermīculos aut grana eruĕre consuevīsset, hoc idem caeca facta facĕre non dēsiit. Alia autem gallina, quae oculis bene utebatur, eam sectari coepit, et, ubi illa caeca granum aliquod eruĕrat, illud continuo deglūtiit.

D o c t r i n a.

Solus labor nihil prodest, nisi ars etiam accedat et prudentia, qua usum laboris intelligāmus.

XI. L e o a e g r o t a n s.

Leo esūriens senioque confectus morbum simulavit. Multae igitur venērunt bestiae aegrōtum regem invisurae; quas omnes protĭnus devoravit. Cauta vulpēcula vero salutavit regem procul ante speluncam stans. Rogavit itaque leo, cur non intraret? Q u i a m u l t a v e s t i g i a, ajebat vulpes, i n t r a n t i u m, n u l l a e x e u n t i u m v i d e o.

D o c t r i n a.

Cautis pericula aliorum prodesse solent.

Ерата саѹ грешеле.

Фаца.	Рѫнд.	Грешала.	Аре сѫ фіе.
5.	22.	Ботіе	Боетіе
6.	1.	оріНталістії	оріенталістії
16.	17.	Apprius	Appius
26.	20	singnlaris	singularis
29.	20.	Colum-as	Columb-as
31.	13.	um	ûm
42.	13.	plurali	singulari
43.	13.	Adjectiva де	Adjectiva Neutra де
45.	14.	Jesus	Jesu
—	23.	Subtantiva	Substantiva
47.	13.	деосеБреа	деосеБіреа
51.	21.	otpimates	optimātes
52.	8.	coela-rum	coeli-rum
60.	15.	Nomenativo	Nominativo
62.	10.	Meridies есте	Meridies міаꙁѫꙁі есте
70.	11.	graaiora	graviora
72.	3.	есте фелиѹріт	сѫнт фелиѹріте
—	4.	блажѫн	(блѫнд)
76.	23.	masc. crebrior	masc. crebri, Comp. crebrior
81.	20.	fero ши gero	fer ши ger

Фаца.	Рѫнд.	Грешала.	Аре сѫ фіе.
90.	11.	Neutr. Singularum	Singulorum.
91.	1.	nanageni	nonageni
96.	12.	earnm	earum
—	20.	Neutrnm	Neutrum
97.	12.	bis	his
98.	10.	Not	Nota
—	11.	ꙟнтребѫінца	ꙟнтребꙋінца.
113.	23.	Neutrnm	Neutrum
114.	16.	Proes, proest, proeram	Proës, proëst, proëram.
115.	15.	Imperef.	Imperf.
120.	18.	Laud ādar	Laud-ābar
122.	28.	а вре фі лѫꙋдат.	а се вре лѫꙋда.
124.	9.	mon ebētis	mon-ebātis
—	17.	Mon ēhimns	Mon-ēbimus
129.	3.	еꙋ мѫ воїꙋ сфѫтꙋі.	еꙋ мѫ воїꙋ фі сфѫтꙋіт.
137.	21.	веї вѫ веці	воі вѫ веці
142.	17.	Pnn-iens	Pūn-iens
145.	17.	Plnr	Plur
—	18.	stmus	simus
182.	18.	Snpinum	Supinum
218.	8.	litor marisa	litora maris
239.	6.	efferet	efferret